

3/2/05

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జూలై నెల 20-వ తేది శుక్రవారము
శ్రీ విభవనామ సంవత్సర అధిక శ్రావణమాస శుద్ధ తృతీయ

No. 94
సంచిక ౯౪

అమృతంజనము అన్ని నోవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలవేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనోవ్వుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునోవ్వుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
శురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నోవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ పాడుచున్నారు.

అమృతంజనము అన్నివిధములగు
నోవ్వులకు సంజీవివంటిది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసింది.

అమృతంజనం డిపో

6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

109, ఫోరోడ్డు, భోర్లు, పొంబాయి

ఇండియా గవర్నమెంటు వారి

పోస్టు ఆఫీసు క్యాష్ సర్టిఫికేట్లు

యిపుడు రు 8. యిచ్చినవారికి 5 వత్సరములతరువాత

రు 10. యివ్వబడును.

అనగా 100 కి రు 4-8-0 వత్తున కాంపౌండువడ్డీ దొరకును.

దీనిపైన ఆదాయముపన్ను చెల్లించనవసరములేదు. కోరినవారికి ఒకవత్సర మైనవిమ్మట వడ్డీతో
సహారూపాయలు తిరిగి యిచ్చివేయబడును.

ఒక్కొక్కరు రు 10,000. లకు మించకుండ

సర్టిఫికేట్లను కొనవచ్చును

క్యాష్ సర్టిఫికేట్ పద్ధతి నవలంబింపుడు. ప్రతిమాసమును కొంతడబ్బును నిలువచేసుకొనుడు.

1926 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదీలోగా మీరు క్యాష్ సర్టిఫికేట్ ను కొనినయెడల, 5 వత్సరముల అనంతరము మీరు దానిని మార్చనవసరము
లేదు. మరి 5 వత్సరములవరకు నుంచినచో రు 10. కు బదులు రు 13. మీకు యివ్వబడును. ఈ లోపుగా రొక్కము కావలయునని కోరువారికివడ్డీతో
సహా రూపాయలు తిరిగి యిచ్చివేయబడును. వివరములకు యేపోస్టుఆఫీసునందైనను అడిగి తెలుసుకొనవచ్చును.

33 (3333-33 3333)

వివాహము వేరు- ఉద్వాహము వేరు

[బం! మల్లయ్య శాస్త్రిగారు కావ్యతీర్థ]

ఆర్యులకు విన్నపము. వివాహమునకై చేయునట్టియు దాని కుపయోగించునట్టియు వ్యాపారములు (ప్రయోజన వ్యాపారములు) అమలువిధములు. మొత్తముచేరి వివాహప్రయోజక వ్యాపారములు ఎన్నివిధములు. ఇం దేదేని ఒకటియుం

పేరేకాని వివాహము నీడించదు. దీనికే ఉద్వాహమనిపేరు. పితృకులనుండి కన్యను ప్రేకితెచ్చుట. దీని కింకారము ము దారపంక్రహము.

అట్లు తెచ్చినదానిని పాణిగ్రహణాదులతో సంస్కరించుట దారకర్మ. అదే వివాహము. ఈవివాహములోని ముఖ్య భాగములు పాణిగ్రహణ సంభోగములు ఎన్నివిధ విధముల ఉద్వాహములలోనూ పిమ్మట జరిగే పాణిగ్రహణాది సంభోగాస్త వివాహము ఒకేవిధము. అన్ని జాతులకున్న ద్వైజాలయితే సమంతరము. ఇతరలకు అనంతరము.

ఉద్వాహము ఒక్కస్త్రీ సంస్కారమే. వివాహము స్త్రీ పురుషభేద సంస్కారము. ఉద్వాహము స్త్రీ మాత్ర సంస్కారమని మనవు "అష్టావిధాన్యరాసేన స్త్రీవివాహస్యిభోధత" ఈ ఎనిమిదివిధములయిన స్త్రీవివాహములకు తెలియును అని చెప్పినాడు. మృగ్యద్వాహస్సని అనక స్త్రీవివాహస్సని అనుట వల్ల ఉద్వాహములో ఒక భాగముయిన గ్రహణము వివాహ భాగమని తెలియజేయుటకు ఉద్వాహములో త్యాగము గ్రహణము రెండుభాగములన్నవి. అందు త్యాగము ఇతరకర్మకము గ్రహణము ఇతరకర్మకము. వివాహము ఎప్పుడూ ఇతరకర్మకమే కాని యితరకర్మకము గానేరదు. జన్మఫలమునందలి హక్కును విడిపించుట ఉద్వాహములోని త్యాగపదార్థము కావున, సంస్కారము, జన్మము అనే రెండిటిలో బలమయినది జన్మకృతము గనుక అది స్త్రీసంస్కార మనబడినది. "అష్టావిధానా శారణం సంస్కారార్థమహోదితా" అని యీ యొనిమిది స్త్రీ సంస్కారములనబడినది. ఇది ఉద్వాహము. వివాహాన్నది మగవానికి మాత్రము సంస్కారముకాదా? యీ సంస్కారములనే పరిత్యక్తు భార్యార్థము రావలె. కనుకనే ఉభయ సంస్కార మనకీతరదు. ఉద్వాహములన్ని పరిత్యక్తురారు. నోద కేసనవాచావా కన్యాయా: పరిత్యక్తే, పాణిగ్రహణసంస్కారాత్పరిత్యక్తే" అత్యధిక్ శ్రోకములో దానమాత్రమువల్ల పరిత్యక్తురారు. పాణిగ్రహణ సంస్కారములన్ని పరిత్యక్తు వచ్చును అని ఆస్తుండున ఉభయసంస్కారము వివాహము. కన్యాసంస్కారము ఉద్వాహము.

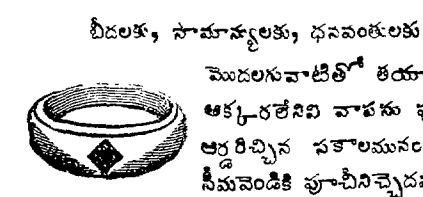
మొత్తము-ఉద్వాహము వివాహమునకు చేయు ఉపాయములలోనిదికాని వివాహపదార్థము కాదన్నందుక- "సర్వోపాయై రసాధ్యాత్తే" నీవనమున "ఈచెప్పినయొనిమిదివిధములయిన ఉపాయములలో ఇతిరోపాయములతో వాధ్యము కానవుడు యోగ్య కన్యను చూర్వము చేసి యీ స పెండ్లాడెదమన్న సందర్భమున ఉపాయకీర్తనము నుపయోగించుటయే నిదర్శనము.

వివాహమునకు మూడు లక్షణములు "సంబంధశ్చ త్రిక్షణః" అని సంస్కారశాస్త్రములు. వరణము (దానప్రతిగ్రహములు) పాణిగ్రహణము, సంభోగము. ఇందు మొదటిది. అనియతము. తక్కిన రెండూ నియతములు. "వరణాద్భిరణంపాతే స్సంస్కారోహివిక్షణః" వరణపాణిగ్రహణములు భిన్నకర్మము. "తయోరనియతంపూర్వం" మొదటివరణము అనియతము.

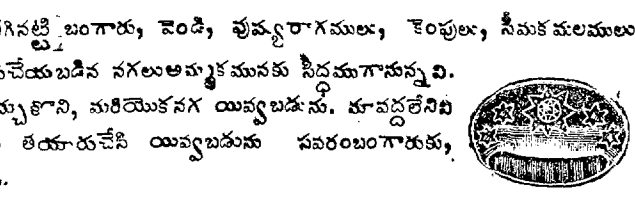
ఇకను దానము రెండువిధానలు. దానము, ప్రదానము అని. అడిగినతరువాత వాగ్దానము. పిమ్మట వరణకు ఉదక పూర్వకదానము. దానము అడుగకుండనే పిలచి ఉదకపూర్వముగా దానముచేయుట ప్రదానము. ఇప్పుడు మనము చేయుచున్న పెళ్లిలో కన్యావరణని పేరుతో అడుగుచున్నాము. అప్పుడు వాగ్దానము జరుగుచున్నది. పిమ్మట ఉదకదానము జరుగుచున్నది. కనుక యిది ప్రదానముకాదు దానమే. ప్రదానములో ఒక్క ఉదకదానమే ఉంటుంది, వాగ్దానముండదు. ఇదే ప్రాహ్లాణులకు శ్రేష్ఠము. రెండవది (అనగా వాగ్దాన ఉదకదానములు కలిపినదానము) అశ్రేష్ఠము. ఇతరవర్ణముల రెండవది శ్రేష్ఠము. చూడండి మనవు "అద్భి రేవద్విజాగ్ర్యాణాం కన్యాదానం ప్రశస్యతే, ఇతరేషాం వర్ణానాం ఇతరేతర కామ్యయా" అన్నాడు. అద్భిరేవ - ఉదకదానమే మతి వాగ్దానములేదు అని ఏవకారము చెప్పుచున్నది. ఇతరులకు ఇతరేతర కామ్యయా- అడగడము ఇవ్వడము రెండూ ఉండవచ్చును. కన్యావరణలు లేనిపెళ్లియే ప్రస్తుతములేదు.

కన్యాయా వరణాత్పూర్వం ప్రదానం వైవకారయేత్|| అని ధర్మవృత్తి 36 పుట తెలుగుప్రతి|| కనుక ప్రదాన మిపు డెవరు చేస్తున్నార? దీనికి చదువరులే సాక్షులు. "అహూ

యదివరలో మాలో
లావాదేవిచేసినవారంద
రును తృప్తిచెంది
యున్నారు.

మీరును ఒకసారి మాలో
ఒక బేరము చేసిన
నిజము తెలియును.

ఉమ్మడి బంగారుశెట్టి అందు సన్న్య,

(2977) నగలవర్తకులు, 28, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

యకన్యాదానం (బాహ్యోవివాహః) ప్రదానమన్నా (బాహ్యోవివాహమన్నా ఒకటే.

ఇప్పుడు 'ధర్మేన అర్చేద కామేన సాతిచరితవ్యా' ఇత్యాది మాటలతో ఒక కొన్నికరణలుచేయించి మతియిచ్చుచున్నాము. ఇది ప్రాజాపత్యవివాహము. (బాహ్య దేవ ఆర్చన లిచ్చెడు లేకలేవు అబ్రాహ్మవివాహము నిమిత్తమై చెప్పిన గౌతమవచనమ "ఇదానం ప్రాగృత్యోః" "అపరాచ్యవ్యోః" అనేది పలుమారు వాయువు, దానితో కేకగ్రీవము లను మతికొన్ని నిందానవనములలో పత్రికల సంపుటా మా మతము చెడును. జాతిసాంకర్యమగన. అనేమాటలతో లోకలను భయపెట్టుట ధర్మముకాదు.

దానికర్మములేదు. ఉజ్వలభావ్యలో "అర్చలోపాత్త" న్నుది యావిషయమన సార్వకమైనది.

ప్రదానము ఎందుకదే? లో లేకపోయిందో తెలియుదు. కాని యీవాడు యువతీవివాహాదులవల్ల పోలేదని నమ్మునలెను. దానికింద వ్యాసములు వ్రాసి కాలహరణము చేయించలేదు.

అట్టి ప్రదానము ఋతుపూర్వమే కావచ్చును. అందుకు చెప్పిన ఫలములు అర్చనాదలని శ్రీమధవాచార్యులవారి 25 పుట తెలుగుక్షరలో "ధూణహత్యాపితు వైస్యా సాకన్యా వృణలేమత ఇత్యాది నిందావదానాని" అని వ్రాసివారు. నిందలేలు; సమేధములేలు. దాని మెప్పుడూ నింద్యముకాదు. రజస్వలకాక ధములేలు. దాని మెప్పుడూ నింద్యముకాదు. రజస్వలకాక ముందూ చేయవచ్చును, అనస్తరముడూ చేయవచ్చును. ఏక వాక్యతచేయనివాడము వాదముకాదు. "అప్రాప్తావపితాంద ద్యా" త్రమ దానో ప్రాప్తకాల అప్రాప్తకాలము ఒక్కొక్కరింద లభించున్నది. అప్పుడు దానమంటే దానమేకాని వివాహమునకుటకు పిలువదు. దానం వేలు. వివాహంవేలు. వేకకాలములో వివాహం చేయవచ్చును. "దద్యా" త్రని ఉన్నదానికి వివాహము: యెందుకు చెప్పలెనో హేతువువారు చూపవలసినదానికి బదులు దానివివాహములు వేలువేలు కాలములలో చేయవచ్చునటుకు వేను ప్రమాణము చూపవలసినదిగా అడిగినందున ఇకముందు వ్రాయు పత్రికలో నేనే నిరూపింతును.

సాకన్యావృణలే ఇత్యాదులు మాధవాచార్యులవారు నిందావదనములనుచేతిన అప్రయచ్చన్తోషి అని విధిశేషముగా నూత్రమ్ము కనబడుటచేతను ప్రదానముకాదా రజస్వలానస్తరమందు విషిద్ధియుగాదు. దానమునకు నిందయేలేదు. ఇప్పటి కారదాల్చిలు సందర్భమున మనదేశములోగలిగిన వివాదమున ప్రదానము రంగస్థలమునకు రాలసిన అవసరమేలేదు. తగినంత బాధకము అవాక్యమున గనబడినది గౌరవార్థము చెప్పి పిలులేదు. బాధ రుజావుచేయవలెన. కనుక ప్రదానశబ్దమునకు ఉద్వాహప్రకరణమున ఆహూయకన్యాదానమే అర్థము.

ప్రాప్తకాలము రాకమునపు కన్య గుణగౌరవమునుబట్టి వరుడుగాని వరగుణగౌరవమునుబట్టి కన్యాబంధువులుగాని ప్రయత్నించవచ్చును. దానప్రతిగ్రహములు జరగవచ్చును. "తక్షిర్వం ర జ స్య లా, అన్న వచనము ను ఎత్తుకొని ప్రాప్తేతు ద్యాద శేష రేయః కన్యాం నప్రయచ్చతి, అశ్లోక వ్యాఖ్యలో మాధవాచార్యులవారు నిందావదమునే ఉపయోగించెనుగాని నిషేధవద ముపయోగించలేదు. ఆయన ఎక్కడా నిషేధవద మీవిషయమై ప్రయోగించలేదు.

ప్రదానశబ్దమునకు మాధవాచార్యులవారు వాగ్దానవరముగా నొకచోట వ్యాఖ్యానించినారు. అచట త్రిరాతాకౌదమును సువ్యయించుటకుగా అట్లు చెప్పవలసినచ్చింది. ఋత్వ సస్తరము మూడుసంవత్సరములకాలమున ప్రాప్తకాలము మనవు నూచించినాడు. అక్కడికివివాహముజరగకపోయినా దానము చేయకపోయినా బోధాయనము చెప్పినట్లు తత్త్వశ్లోకేనైతే కన్యాకుర్యాత్వయంవరం అనిస్వయంవరము చేసుకొనియిచ్చును. అడుగుచుండగా నివ్వక అట్టిపెట్టిన కన్యకు నాల్గవసంవత్సరమున తిండిదానముచేయవలెనని ప్రాయశ్చిత్తముగా వ్రాసినారు.

రమున తిండిదానముచేయవలెనని ప్రాయశ్చిత్తపూర్వకముగా దానముచేయవలెను. ప్రాయశ్చిత్తకాస్త్రప్రసక్తము వరులు అడుగుచుండగా నివ్వకుండుటేగాని అవివాహ-క రజస్వలాత్వము కాదు. తుల్యై స్సకామా మభియాచ్యమాణాం అనేవిధితో ఏకవాక్యతనుబొంది ప్రాయశ్చిత్తకాస్త్రము అవాక్యతాత్పర్యమును గల్గించును.

ఇంతవరకయిన వర్ణనబట్టి శేలి:సారాంశములు:— దానంవేరు ప్రదానమువేరు. స్త్రీవివాహమువేరు స్త్రీపురుష వివాహమువేరు. వివాహములో ముఖ్యపదార్థములు మూడు వరణము, పాణిగ్రహణము, సంభోగముఅని. అందువరణము అనియతము. తక్కిన రెండూ నియతములు. సంస్కార సంబంధము కంటె జన్మకృత వచ్చిన సంబంధము ప్రబలము. కన్యా సంస్కారము ద్యాహము కన్యావరోధియసంస్కారము వివాహము అని.

స్మృతులలో ముఖ్యముగాను గౌణముగాను అచ్చటచ్చట ఉద్వాహవివాహశబ్దములను ఋతులు ప్రయోగించుట గలదు. వందర్భమునుబట్టి వానియర్థమును గ్రహించవలసియున్నది. మతికొండలు నవీనవ్యాఖ్యాతల వేదవేరు వాచకరణములు వివాహకర్మలసంకేతములుగా వాడివారు. అవియెట్లన, దానాస్తమనకు వివాహమని వప్రపద్యంతమునకు వివాహోమమని అపిమ్మట గృహప్రవేశమని దానిహోమమునకు గృహప్రవేశేయిహోమ మని అపిమ్మట శాలివాహటిరాత్రి హోమము శేషహోమమని కొండలు సమావేశేనహోమమని కొండలు సప్తపద్ధంతమునకు పూర్వవివాహమని తక్కినభాగమునకు ఉత్తరవివాహమని శాలివాహటి కర్మకాత్రము చతుర్థిక అని అందరు గృహ్యకారులుచెప్పినారు. కొందరిమతమున గృహప్రవేశాస్తమవివాహము. మిగిలినది చతుర్థిక కొండలు నక్షత్రదర్శనాంతము నకు వివాహసంజ్ఞానంచిరి. అమిగిలినది చతుర్థిక కొండలుదానముమొదలు చతుర్థికాస్తమ వివాహమే. అందలు చతుర్థిక వివాహంగమే అన్నారు. దానముకూడా వివాహంగమే. కొన్ని గృహ్యనూత్రములలో దానప్రకరణము లేదు. ఋతుకాలము కాకన్నచో చతుర్థినమున సమావేశేనహూని ఋతువువచ్చినపుడే చేయవలసినదని ఒకటిద్వితముతమా. కర్మసిద్ధికొరకు చతుర్థికనాడే చేయవలసినదని చాలమంది. అన్నిటిలోనూ ప్రథమ సంభోగరూపమయిన సమావేశేనము వివాహంగమే.

బరంపురం తెల్లసిల్లు- నాణ్యమునందు యితర సిల్లులన్నిటిని మించగలదు. నిత్యము వాడిన 10 సంవత్సరములు మున్నును. చూచుటకు సొంపుగానుండును. కనీసము శాంపిల్ ముక్క 1 కి పొడుగు 2 గజములు, వెడల్పు 48 అం. ముక్కధర 1-కి రు 13. కోటునకు గాని వర్జునకుగాని సరిపోవును. మద్రాసు కాంగ్రెసు ఎగ్జిబిషన్ వారిచే మార్కెట్టునందున్నవాటిలో శ్రేష్ఠమైనదిగ సర్టిఫై చేయబడినది. స్వరాజ్యవాదులందరిచే ధరింపదగినది. నచ్చనియెడల పూర్తిపైకం వాషనుయివ్వబడును. చిత్రవిచిత్రమైన అంచులతో చీరెలు, పంచెలు, చాపులు, కండువాలు కోరినరంగులలో గ్యారంటీప్రసి ఆర్డర్లకు సంస్లెయి చేయగలము.

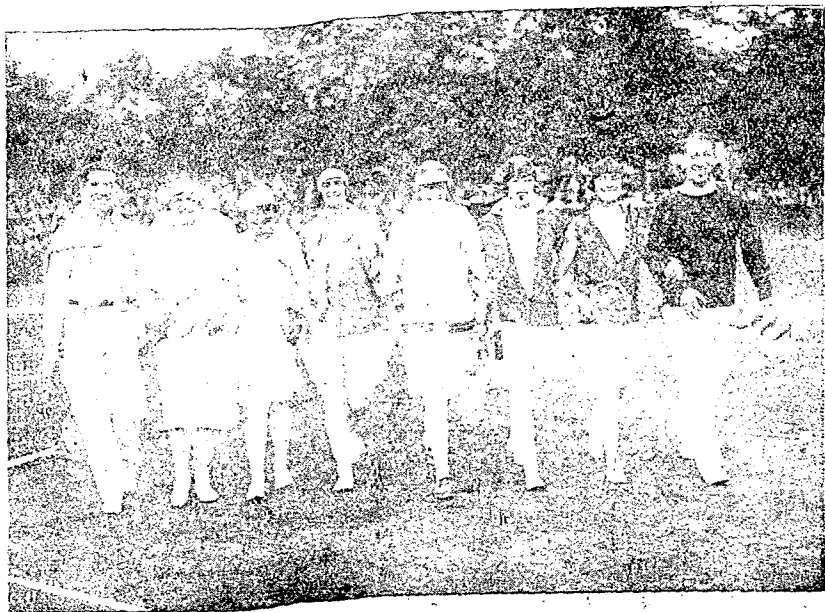
బి. కె. గుప్త అందు కో.

బరంపురం సిటీ, గంజాంజిల్లా.

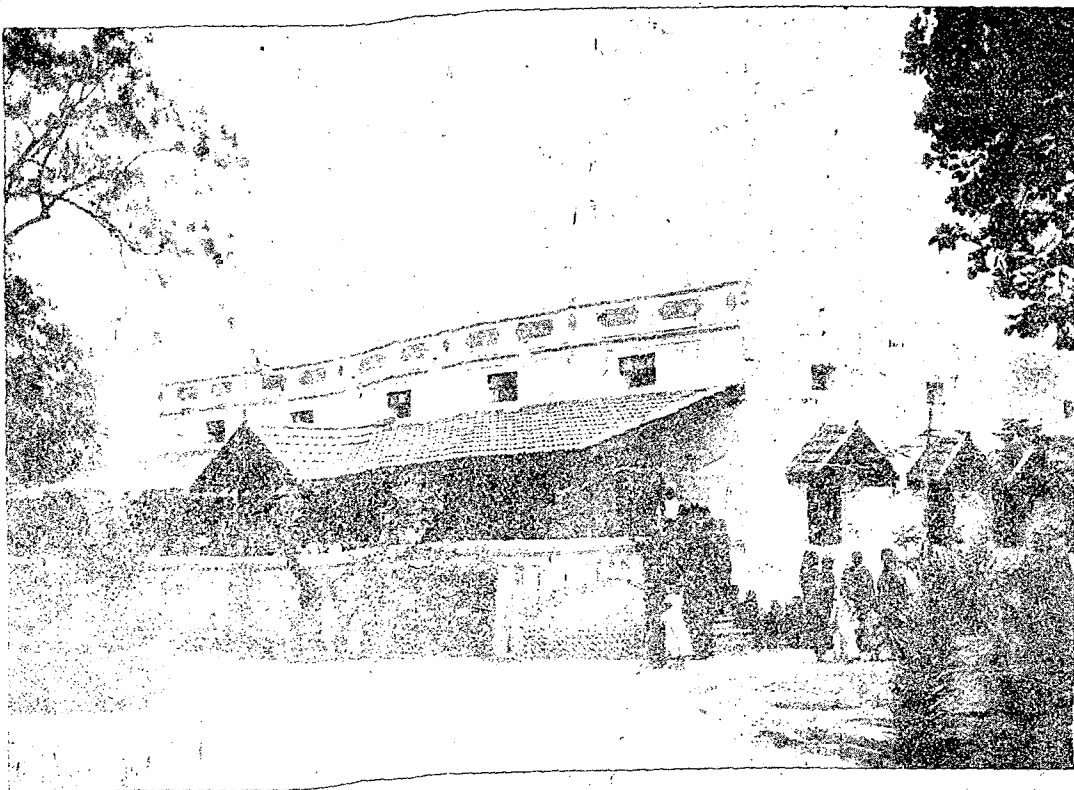
తెన్ని ను యోధులు

మిస్ జోను ఫ్రై (ఇంగ్లాండు) ఆర్. కాంకిరినతి [హాలెండు] కొలియరుకన్య [ఇంగ్లాండు] డబ్ల్యు. టి. టిల్దెరు [అమెరికా] ఆర్. బామనునతి [హాలెండు] ఎఫ్. టి. హంటరు [అమెరికా].
[సెంట్రలు న్యూస్]

వింబిల్ డను తెన్ని ను

వింబిల్ డను తెన్ని ను పందెములందు 30 జాతులవారు పాల్గొనిరి. ఫ్రాంసు, బ్రిటను, జర్మని స్వయీను దేశముల ప్రతినిధులు స్త్రీలు పురుషులు ఇందు గలరు.
[సెంట్రలు న్యూస్]

బల్లారిలో స్త్రీవిద్యావంశ యగు ఈనూతనభవనముయొక్క ప్రారంభోత్సవమును గోపనప్రభిష్ [వె. పో. బి] నిర్వహించెను.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)
ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు
నిండు క్యాలిగ్రాఫ్ లెందు ఛెదర్ పైట కాగితములు
బొమ్మ ఖర్చులు ప్రత్యేకము
ధర రు 2 8
పాస్టా ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
అంధప్రతికాకార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఫార్వర్డు పత్రికా నేరవిచారణ

10 లక్షల నష్టపరిహారము రైల్వేవారు కోరిరి

కంకత్తె, జూలై 18:—కలకత్తా నివాసమున శ్రీబాగు నష్ట రైలుబండి ఖరీదపడిన పరిదర్శముగా కలకత్తాలోని ఫార్వర్డుపత్రికలోని పంపాక్షితు వ్యాపములలో నడుగు కైలు బండి విఘాతమునకు కారణము కైల్వేవారి నిందార్పమున అజాగ్రత్తయని వాయబడియెను.

ఈ విషయము గాత్ర శ్రేష్ఠ కంపెనీవారికి ప్రతిష్టాభంగకర మైన అబద్ధపుత్రాలను ఫార్వర్డు పత్రికాపంపాక్షితులు (వాని నందులకై కైల్వే కంపెనీవారు రైల్వేల రూపాయలు నష్ట పరిహారము కోరుచు యీస్తు ఇండియన్ కైల్వే కంపెనీవారు వ్యాజ్యము దాఖలు చేసిరి.

ఈ రైలుబండి విఘాతమునల్ల నష్టము 300 మంది మరణించిరినియు ఆశవములను కైల్వే అధికారులు రాత్రిచీకటియందుగానే వాగులలో ఎక్కించివేశారనియు చేసి రనియు, కొనయూపిరితో పడియున్నవారిని కర్రలతో కొట్టి చంపివేసిరినియు ఒక బస్సును పీడిన తానుమాదినియుగా వ్రాసిన లేఖను ఫార్వర్డుపత్రికాధికారులు ప్రకటించి కైల్వే కంపెనీ వారికి ఆత్రుత్వము కలుగజేసినందులకై రైల్వేలు నష్టపరిహార మును కైల్వే కంపెనీవారి కిప్పించవలసి నదిగా కోరుచు ఇంకొక వ్యాజ్యమును కైల్వే కంపెనీవారు దాఖలు చేసిరి.

రెండు వ్యాజ్యములలో మొత్తము 10 లక్షలు నష్టపరి హారము కోరబడినది

నేరస్థునికై పోలీసు దర్బారు జరుగుచున్నది

ఈ కైల్వే విఘాతము జరుగుటకు కైల్వేపట్టులు ఊప దీయబడుటయే కారణమైనందున యీ దుర్మార్గు పనిచేసిన వానికొరకై పోలీసు శాఖవారు తీవ్రముగా దర్యాప్తు చేయు చున్నారు. (ఆ. ప్రెస్.)

సిమా 18:—పర్ బి. నరసింహశాస్త్రిగారికిని జబ్బులు రాజాగారికిని ప్రాణాయగాదుపర్చిన మొసంగిరి.

బొంబాయి 18:—ఇండియా (పభుత్వ పరిశ్రమలశా ఖాధికారి గా) మెకనాటర్సగారు నేడు బొంబాయి వచ్చిరి.

ఎం. వి. శేషాద్రి బి. వి. అవర్చుగారు ఎం. ఎస్. ఎం కైల్వేలో అడియ ప్రాతేవ నరగ నియమింపబడిరి.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare certificate on 2 annas stamp. Apply to Central Telegraph College, Nai Sarak, Delhi. 8437

GOVERNMENT OF MYSORE.

The Mysore Dasara (All-India) Exhibition 1928 will be held in October in its permanent buildings at Mysore. Good display of artistic, industrial, agricultural, economic and other products. Free supply of Electric Power for machinery and other demonstrations. Fine opportunity for advertisement, business and study.

For prospectus, space and other particulars apply to:

THE SECRETARY,
Mysore Dasara Exhibition,
Mysore City

911

బొంబాయి లైఫ్ అశూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

(స్థాపితము 1908)

సభాధ్యక్షుడు, సర్ లాలూ ఖాయ్ నహుల్ దాస్ Kt. C 1 E. J. P. మేనేజరు యస్. బి. కార్తూమాస్టర్ ఇండియా దేశపు భీమాకంపెనీలలో కెల్ల అన్నివిధముల పాలీసీకార్యము ల నివ్వగలదియే. ప్రత్యేక పనులయములు 4845 తక్కువ ప్రీమియములు. ఎక్కువ బోనస్లు. స్వల్పమరతులు.

మంచి మేనేజ్మెంటు.

అటోమెట్ గాస్ ఫర్ ఫీచరు. పాలీసీదారు హక్కు లకు నెలనే చెల్లింపుట. నివరములకు వ్రాయుడు.

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary
Madras Branch, P. B. No. 337,
Mount Road MADRAS

భారతదేశమున దారిద్ర్యము

శ్రీయుత సి. ఎస్. వకీలుగారు (బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమునందు ఆర్థికశాస్త్ర ఉపన్యాసకుడు) మొదటి ఉపన్యాసము

భారత దేశ దారిద్ర్యమును గూర్చిన కొన్ని ప్రశ్నలను కొంతకాలమునకు పూర్వము కాను పోగినవాదముగాను కాను పంపిరి. ఆయన ప్రశ్నలు చాల ముఖ్యమైనవిగా నున్నవి. ఆయన మన దేశమునకు నిజముగ నభిమానముతో శక్తివంతమైన లేతుండ సహాయము గోరుచున్నాడనిపించుచున్నాడు. కావున నాతని ప్రశ్నలకు నే నొక్కడనే ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకంటె ప్రవీణుల అభిప్రాయములను తెలిసికొని వానిని ప్రకటించుట లాభకరముగా నుండునని నేను తలచితిని. కావున అట్టి విశ్రు లకు కొందరికి నేను యీ ప్రశ్న ప్రశ్నములను పంపితిని. ఆం ద్రులకు ప్రా సెనరు పక్షిగాను ప్రత్యుత్తరములను వ్రాసి పంపి రి. అవి వరుసగా కొన్ని సంచికలలో ప్రకటింపబడును. మొద టి వ్యాస మీడియము ప్రకటింపబడెను. (మో. క. గాంధీ)

(ప్రశ్నలు)

1. దారిద్ర్యము కలదని నిరూపించుటకు సాధనము లేదా?
2. 25 యేండ్లనాటికంటె గాని ఆంధ్రప్రదేశ్ కంటె గాని భారతదేశమునందు దివుడు పంపదచెచ్చినదా తగ్గినదా?
3. భారతదేశమునందు ప్రజలందరూ దరిద్రులుగానే యున్నారా? లేక కొన్ని తెగలవారు మాత్రమే దరిద్రులుగా నున్నారా?
4. భారతము లేదా నివారణోపాయము లేదా?

(ప్రత్యుత్తరము)

ఇవి చాల చిక్కు ప్రశ్నలని నే నంగీకరించెదను. భారత దేశ ఆర్థికవిషయముల పన్నిటిని సాకల్యముగ పరిశీలించిన పిమ్మట కడవిపులముగ వ్రాసిన నేగాని వివరములతో ప్రత్యు త్తరములను సంతృప్తి కలుగునట్లు వ్రాయవలెగాదు. ఈ ప్రత్యు త్తరములు యంగ్లండులో వ్యాసముల దుఃఖమున ప్రకటింప బడునుగాన ప్రత్యుత్తరములు సాధ్యమైనంతవరకు పంపగలము గానే యుండవలెనని నేను తలచితిని. కావున నేను వ్రాయ బూనిన ప్రత్యుత్తరములు సమగ్రముగా నుండవలెవుకాని ప్రధానములయందు చాపకీలవారి దృష్టి నొకరించుట కీ ప్రత్యుత్తరములు పనికివచ్చునుగాన చర్చకు మూలాధారములు కాగలవు.

1. దారిద్ర్యము కలదని చెప్పటకు సాధారణము లేదా?

సంపన్నత—పేదరికము అనుభవములకు పరస్పర సంబంధమున్నది. పేదలలో విప్లవమొనరించుట నేను పుచ్చుకొన్నదేగాని ఒకలక్ష్యాధికంకంటె నేను పేదవా డనే యరుదును. దేశముల విషయములను నిలుపనేయుండును. ఆంగ్లదేశము భారతదేశముకంటె సంపన్నమేగాని యిప్పుడు అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముకంటె ఆంగ్లదేశము పేదయ్యె గును. దేశములనుగూర్చి యిటుల చెప్పివును ఆంగ్లదేశములు దామాషాను భారతీయులకంటె ధనికులును అమెరికావారికంటె పేదవారుననియు యిట్లా యాము. ఈ విధము చాలముఖ్య మైనది. యెలననగా ఆంగ్ల భారతదేశములందుగల మొత్తము ధన మును తెక్కించినచో ఆంగ్లదేశమునకంటె భారతదేశమునందే ధనమధిక గానున్నదని ధృవపరచుట కవకాశముకలదు. అయినను భారతదేశము చాలవీధిదేశముననియు మనము చెప్పుచుండుము. సాంబరీ ఆదాయములో దామాషాను ఒక వ్యక్తికి వచ్చు వాటానుబట్టి చూచినచో భారతదేశమునందు దొక వ్యక్తికి లభించుదానకంటె ఆంగ్లదేశమునందు దొక వ్యక్తికి లభించునదియు హెచ్చుగా నున్నది.

భారతదేశమునందు జీవనవ్యయపరిమితి తక్కువగా నున్న దనినగూడ నిదియే అర్థము. ఆంగ్లదేశమునందు దామాషాను ఒక వ్యక్తికి గల వ్యయముకంటె భారతదేశమున నొకవ్యక్తికి గలవ్యయ ము తక్కువయినది. దీని భావము. కాని భారతదేశమున జీవితవ్య యము తక్కువగా నుండటమన దేశమునకు పేదరికము కలుగ లేదనియు దేశము పేదరికమునందు యందులవలననే జీవితవ్యయ ము తక్కువగా నున్నదనియు గ్రహించవలెను. అనగా మొత్త ముమీద భారతదేశమునకు లభించుచున్న ఆదాయము చాల తక్కువగా నున్నదిగాననే వ్యక్తులకు కావలసినంత ధనముగూడ లభించుట లేదనవలసి దీని సారాంశము. తృప్తికర మను పదము గూడ నిట్టిదే. ఒక అక్షుడు వియ్యపులన్నయ్యతోనే నాకుత్పత్తి కలుగునుకాని కష్టపడి పనిచేయువాని కది బోలెగా చాలదు. అతిమాత్రవ్యాధి కలవాడును మోటారుబండ్లలోనే తిరుగు చుండువాడు నగు భాగ్యలగుడు అశాఖ వియ్యపు అన్నయను గూడ తినలేడు.

కావున భారతదేశమున జీవితవ్యయము తక్కువయిన దిద్వక్యధమమునందే మనము భావించుమో కనుగొనవలసి యు న్నది. దీనిని కనుగొనినచో ప్రస్తుతపరిస్థితులలో జీవితవ్యయ ములను వృద్ధిపొందించుట కవసరమగు దృక్పథమును మనము కని పెట్టుటగూడ మన కవకాశము కలుగును. (ప్రస్తుత పరిస్థితి)

తరుణముమించి పోవకమునునే మీరల వెంట్రుకల గురించి తగుతగ్గ వహించుడు.

వెంట్రుకలు దువ్వనతో పూడిపప్పునంతులకు అలంకరణను వెంట్రుకలు చెడిపోవుటకు అలంకరణకే యనిగ్రహించుడు

కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టరు

న నేటి నుండియే వాడుటారంభించుడు.

తలవెంట్రుకల బాధలన్నింటికీ

దివ్యామృతము

వెంట్రుకలను కాంతివిహీనముగాను, చిట్టిపోవుట వలన నుగానుండుటనుండి రక్షించి వట్టుకుచ్చునట్లే, తుమ్మెద రక్కణలతో నిగనిగలాడించును. ఈనులభవదనిని నేటి కరీషించుడు. మీ వెంట్రుకలెంత క్షుణ్ణం అందముగా పెరుగునో, తలకు చల్లదనమును గలిగించు నో గమనింపుడు. కామినియా ఆయిల్ మీ వెంట్రుకలకు నెట్లు అధి కృతగలగజేయునో గుర్తించుడు. ప్రతివట్టుకములలోను, వల్లలోను, కాయలలోను గుర్తించుడు. మీ పూరి వర్తకులెందరైనా నున్నాడు, కామినియా ఆయిల్ యే అని చూచి చురికొనుడు.

సీసా 1-కి రూ 1-0-0 పొట్టె 0-6-0 ప్రత్యేకం, సీసా 3 కి రూ 2-12-0 పొట్టె 0-12-0

ఓ లో ది ల్ బ హా రు (రిజిస్టరు)

కానుట మరువకుడు.

మీదునుమీదగాని, నేను రుమానిమీదగాని రెండుమూడు చుక్కలు ఆటోధోరీ బాదు చల్లిన వెంటనే మిక్కిలి మనోహరమైనట్టి మల్లె, దైత్యపువ్వుల పరిమళములను, వదనల్లి కట్టినదన్నను. వెండినూయింపులందు బంధువులందరిని సంతోషపరచుటకు, ఆటోధోరీ బహారో కెప్ప మరదియు కావరాదు. నేటి ఒక సీసాను కొని, కాని అద్భుతపరిమళము అనుభవించుడు.

1 కొమ్మ ఓటోధోరీ బహారు	రూ. 2-0-0
1 " " " "	" 1-4-0
1 బ్రాసు " " "	" 0-12-0

నమూనా సీసా రెండవల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన పంపబడును.

సువాసన కాట్ట 1-కి లగా 1

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ.

285, కామ్యూనిటీ మార్కెట్టు, బొంబాయి. నెం 2.

అను మరువకూడదు. యెలననగా రెండవ ప్రయత్నమునకు ప్రస్తుత పరిస్థితులే ఆధారము కావలసియున్నది.

భారతదేశమునందు వివిధరాష్ట్రములలో నెలకొల్పినది ది కడుపునందు తిండియను, పండినందు బట్టయను తలదాచు కొనుటకు నీడయను లేకుండ కష్టపడుచున్నారన విషయము నూతనగా గతుకులకుగూడ నుభయముగానే పొడకట్టుకలదు. అట్టి వారి విషయమున జీవితవ్యయము మిక్కిలి తక్కువయే. కేరీం పొడగు మత్స్యపరమగు మొత్తముకంటె నుగూడ నిది చాలతక్కి వగానే యున్నది. మరికొంతమంది అత్యవసరమును దానికంటె కొంత హెచ్చుగనే వ్యయపరుప గలగు చు న్నారు గాన వారు తమ పనిని బా గుగా చేయగలగుచున్నారు. అనగా వారికి సమృద్ధిగా అన్న వస్త్రములకును నివసించుటకు యి. డ్యును వారు చేయబూనిన పనిని శ్రేష్టముగా నెరవేర్చుటకవసరమగు నితర పరికరము లను కలపవలెయే భావము. ఇట్టివారిపశ్చాత్తాపము చాల తక్కువగానే యుండును. వారికి కావలసినదానికంటె వారిపన్న సంతక అధికముగానే యున్నది. కావున వారిని ధనవంతులనియు అన్నవంతులనియు ననుచుండుర. బీదవారు వారినిచూచి యార్థ్యజేందుచుండురు.

(ప్రజలలో మూడు తరగతుల నేర్పరచవచ్చును.

- (1) అత్యవసరమైనవిని డిలీవారు.
- (2) అత్యవసరమైనవికలవారు.
- (3) అత్యవసరమైన వానికంటెను హెచ్చుగాకలవారు.

ఒక దేశమున సంపదను దగ్గిదమును నిర్ణయించుట కిదియే ఆధారములు. అవశ్యకతలు నేడుదేశములలో దేశస్థినిబట్టి యు ప్రజల దృక్పథములనుబట్టియు భిన్నములు గా నుం డును. పరస్పర సాహచర్యములను నీయూడు ఆ ధా ర ములు ను మాత్రము మాత్రమే, భారతదేశమున జీవితవ్య వ్యయము చాల తక్కువగానున్నదనగా భారతదేశమున ప్రజలలో హెచ్చుమండికి అత్యవసరములను గృహోన్నతప్రయత్నములగుండలోపముగానున్ననదియు భావము. తదా యామూడు ను బోటాబోటిగా నున్నవి. గూడ భావింపవచ్చును. ఇటులం డగా మన దేశమున హెచ్చుమండి భౌతికకరణగ జీవించునట్లు చేయుట యెప్పటికూలయోగాని యుట్టిలో జడగలిగినది వారు. అత్యవసరములకు లోటులేనిదీని హెచ్చుమండికి లభింపజేయగలిగిమేని అదియే మిక్కిలి ఘనకార్యమగును. (ఎంగ్లం యండియ 32-7-28.)

హిందూయువజనసంఘము-బెంగళూరు

17 జూలై:— మంగళవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు ప్రాధాన్యముగల అభిమానములను పురస్కరములుగొంద యును శ్రీమతి అన్నావసంతి సంఘమందిరమున సమావేశమైరి. పంజాబుదేశీయులను, కీల శ్రీ శ్రీ శ్రీ స్వామిశ్రీధానందులవారి కిష్టులను వారివ్యాధిగతులకు విశ్వవిద్యాలయమున విద్యావాద ప్పిల్లి పట్టద్రులును వన శ్రీవందే భర్తదేవసిద్ధాంతాలంకార్ మహాకీయులు శ్రీకృష్ణునివందేశము గూర్చి యుపన్యసించిరి. ఆవశ్యాసాత్కార్యము శ్రీమాక బాలకవి రామానుజభాష్యా చార్యులుగారు ఆవశ్యావసున చదివలకు దెలియజేయుచు కన్నడమందుపన్యసించిరి. వీరం సుపశ్యాపకులు కన్నడమందు పన్యసించుటనుగలము కాశ్యర్యునిగూర్చిరి. పంజాబుదేశీయు డంత ధారాళముగ కన్నడమందు పన్యసించుట బాశ్యర్యకరమే. ఆవశ్యాపకులు శ్రీకృష్ణుని పందేశములలో సీకాలమున కత్యం త్యుకుయొక్కెంబగు కర్తవ్యబుద్ధి, పర్యవర్తము, సత్ప్రదానము దేహభిమానత్యాజ్యము, అస్మాద్గతి, ఆత్మశక్తి యున్నగువిషయ ముల జక్కగా వివరించుచు నొక్కఘంటకాల మువన్యసించిరి. కట్టకడవల శ్రీమాక భాష్యాచార్యు లవశ్యాసకుల కును సభికులకును సంపదములన్నియును ప్రాసంఘ యాజమాన్య ముననే ప్రయోపన్యాసకులే సహజసీమాగూర్చి 22వ ఆదివారమునాడు గోఖలే నైటుమార్కెట్లో నువన్యసించుటచే చెప్పిరి. పథ ముగిసె. (ఒకవిలేఖరి)

క్షయార్థిప్ర లేహ్యము

దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, అల్ల, మొదలగు క్యాన కోశ చంబంధముల వ్యాధులను పోరించి గుండెకు బలము నిచ్చు ను. 15 టుల డబ్బి య్దు. 1-0-0

వి. పి. ఖర్చులు, ప్రత్యేకము.

పూర్ణ చంద్రోదయం 3351

జంగారులో చేయబడినది, బలహీనుల పాలిటి పంజీ. మేనాము, క్షయ, పాండు, కుష్ఠసప్తము, పురాణజ్వరము, నిక్కాక, నిస్సత్తును మొదలగువాటిని పోరించి బలమును శీత్య వృద్ధిని, కాంతిని గలిగించు కౌమధరత్నము, కులం 1. రూ 12-0-0. 20 మాత్రల సీసా రూ 2-8-0. వి. పి. ఖర్చులు 6 అ. డి. డి. అండు కో; ఆయుర్వేదసమాజం చెరిగిని, నల్లాయడల్లా

బొంబాయి, జూలై, 19: ఈ వారము బొంబాయి
గవర్నమెంట్ ఆఫ్ సెషియన్స్ నియోజకవర్గాలు రాజీనామా

నిర్బంధము, వారిస్థానమున రి గురు నియోగింపబడిరినియు (పకటింపబడినది. ఈ ఆర్డరు రెవెన్యూవిషయములందు బాగుగా తెలిసినవారై యున్నారు. రాబోవు పూజాసభలో జరుగు చర్యలలో వీరు ప్రభుత్వమునకు సాయపడగలందులకై ప్రభుత్వమువారి పన్నుగడపన్ని నారని తెలియుచున్నది. ఈ ఎన్నుకొనబడిన వారిలో ఈ త్వర దివిషాకమివన రిగు స్వాస్థ్యగా రొకడ బాడ్లో వీరి యధికముననే యున్నది.

ఫార్వర్డు ప్రధానవ్యాసము

నిర్బంధవిధానము నిష్ఫలమగును
కలకత్తా, జూలై 19:—ప్రభుత్వమువారికిని రాయబాదులకును సంధిప్రయత్నములు విఫలమైన మీదట ఫార్వర్డు ప్రతిక ప్రధానవ్యాసములో యిట్లు వ్రాయుచున్నది.
'యావద్ధారతజేతము బాడ్లో సత్కారములయొడ సానుభూతి జూపుచున్నది. ఈ విషయములో భారత ప్రభుత్వము జోక్యము కలుగజేసికొని బొంబాయి ప్రభుత్వమును సరియగు మార్గమునకు క్రిప్పనిచో యితర రాష్ట్రములను బాడ్లో గుణపాఠములను పొందయంగము చేసికొని దాని మార్గమును త్వరలో నే యనుసరించుననుటలో నేపండి యమునలేదు.

(ఫ్రీ. ప్రెస్.

బంగారువెండివగైరా ఏలం నోటీసు

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1928 వ సం॥ మే నెల మొదలు 1928 వ సం॥ జూలై నెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యీదిగున కనుపరచినవాటిని 1928 వ సం॥ మే నెల 30 వ తేది బుధవారం పగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్న తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయగోరువారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా రూ. 100-0-0 యలు. ధరావత్తు కట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసినది.

యేలములో సవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమునుగురించి శ్రీవిచారణకర్తలువారి మంజూరువుత్తరువు సాదరైనతేది లాగాయతు 30 దినములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొనిపోయెడల వాయిదా మీరిన తేదిలగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాట్లను, అమానత్తులో వుంచడమగును. అట్టి రోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రూ. 2 యలు రెండురూపాయలు బాడుగ చెల్లించి లాట్లు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయెడల స॥ లాట్లను మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగేనష్టమును క్రమప్రకారం అనల్ సవాలుదారు వద్దనుంచి వసూలు చేయబడును.

- (1) బంగారు ధపా 1 కి 30 తు॥వరుతున 1430
- (2) బంగారు నాణ్యములు లాటు రకములు 3
- (3) వెండి ధపాకు 1000 తు॥ వరుతున 7505
- (4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు Nil
- (5) హాలీరూపాయలు రు॥ 3593
- (6) తేగడరూపాయలు ధపాకు 1000వం॥ రు 1850
- (7) తేగడపైసాలు ఒకలాటుగా రు 351
- (8) తాంబ్రము ఒకలాటుగా శేర్లు 1474
- (9) రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా శే॥ 368

శ్రీమహాంతు ప్రయాగదాసుజీ

4973

విచారణకర్తలవారు.

19-7-28

దేవస్థానం ఆఫీసు, తిరుపతి.

బాల్బు, యౌవన,

కౌమార వార్ధక్యమును

4 దశలయందును అందరు వాడేదగిన

నబ్బు

ఎల్లడ
ఖ్యాతిగాంచి యున్నది.

మగవారు, స్త్రీలు, నర్సులు, వీరు వారసలేన అందర అన్నివయసులందు వాడగినది. చర్మమును పరిశుభ్రపరచి స్వాస్థ్యమును గలిగించును. చెమటకాయలు మొదలగు వాటిని తొలగించుటకు మంచి ఉపయోగకారి.

దానియొక్క నిర్మలత్వమును మంచిగుణములబట్టియే, వైద్యులందరు ప్రశంసించియున్నారు.

టాయిలెట్ సబ్బులన్నింటిలోను రైట్స్ కోల్ టార్ ప్రావీణ్యమైనది. రైట్స్ కోల్ టార్ షేవింగ్ స్క్రీమ్స్, శుభ్రముగా త్వర మొనర్చుటకు సహాయకడును.

స్త్రీలు అన్నిటియందును దొరకును.

WRIGHT'S COAL TAR SOAP

ఇండియా, బర్మా, సిలోనునకు సోల్ డ్రెస్సింగ్

టి. ఎన్. ఆర్. గిల్బర్ట్, 17, ఆర్మీనియన్ స్ట్రీట్, మద్రాసు.

సైమను ఉపసంఘము

మద్రాసు నాయకులసభ

నిన్న సాయంత్రము మద్రాసులో వై. ఎం. ఐ. ఎ. భవనమున మద్రాసు శాసనసభ్యులుకొందరు సమావేశమై మద్రాసు శాసనసభలో సైమను ఉపసంఘ మేర్పడినచో శాసన సభ్యులు రాజీనామా అసియవలెనను విషయమును అందరు అంగీకరించిరి.

ఎ. రంగశాఖ మొదలియారు పూర్వపు మంత్రిగారి యావ్యవహార మద్రాసులో స్వరాజ్య లిబరల్, ఇండిపెండెంట్లు పక్ష నాయకులలో ప్రముఖులందరూ నిన్న సాయంత్రము వై. ఎం. ఐ. ఎ. భవనమునందు ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు, మద్రాసు శాసనసభలో సైమను ఉపసంఘ నియామకమును గూర్చి చర్చించుటకు సమావేశమైరి. సభలో పర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు, డి. బి. ఎల్. ఎ. గోవిందరావును ఆయ్యరు, డి. బి. ఆలోగ్యస్వామిమొదలియారు, డా॥ ఆరండేలు, డి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రి, వి. రామదాసుపంతులు, సామివెంకటవలంబెట్టి, డా॥ మల్లయ్య, బి.ఆర్. అనామయ్య, పయ్యప్ప, ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, గోవిందరాజు మొదలియారు, ఎ. రామశేషమూర్తి, శివరావు, వి. ఎన్. రామస్వామిశాస్త్రిగారు మాన్యు గువారు హాజరైరి. ఈసమావేశముయొక్క ముఖ్యద్దేశమును రంగశాఖ మొదలియారుగారు సభలో తెలిపిరి.

పీదప సైమనుకమిషను సమావేశము మద్రాసుశాసనసభలో సుఖసంఘ మేర్పడినయెడల ప్రతికలందు నూచించినప్రకారము శాసనసభ్యులలో నశీతులు తమసభ్యత్వములకు రాజీనామానిచ్చి తిరిగి ఈవిషయమై ప్రజలయభిప్రాయమును కనుగొనుటకు ఎన్నికలకు నిలువలెనను విషయముపై చర్చ ప్రారంభమయెను. స్వరాజ్యపక్ష శాసనసభ్యులందరు రాజీనామానిచ్చి తిరిగి ఎన్నికలకు నిలువలెనని యభిప్రాయ పడుచున్నారని స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడు సభలో తెలిపెను. ఈవెంటనే కొందరుసభ్యులు రాజీనామానిచ్చి నియోజకవల యభిప్రాయమును మద్రాసు శాసనసభాసమావేశము జరుగకపూర్వమే పట్టి చేయవలెనను విషయమునుగూర్చి చర్చించిరిగాని శాసనసభాసమావేశమునకును యిచ్చటికిని మధ్య వ్యవధి చాలకపోవుటచే నటుల రాజీనామానిచ్చుట కంగీకరింపలేదు. సైమనుసంఘసమావేశము శాసనసభలో సుఖసంఘ నియామకము జరిగినపిమ్మట రాజీనామాల నిచ్చుటకు అందరు సంగీకరించిరి. తిరిగి ఎన్నికలకు నిలువబడు విషయము ఇదమిద్దమని నిర్ణయించబడలేదు.

నాయకులు తమపక్షసభ్యులతో సంప్రతించినపిమ్మట యీవిషయమును నిర్ణయించుటకు తిరిగి మున్ముందు ఒకసభ జరపబడుటకు సభలో నిశ్చయింపబడినది. (ఫ్రీ. ప్రెస్.)

మదరాసువార్తలు

తిరువళ్ళిక్కేణి కృష్ణగాననభ:—ఈ పథవారి యజమాన్యమున ఈనెల 21 తేదీ సాయంత్రము 4-30 గంటలకు నెలకు వెంకటాచలచెట్టి పీఠాలో “వల్లిపరియ” హరికథను విన్ బిన్నీ బాయిగారు చెప్పెదరు.

భగవత్కథాప్రసంగభ:—ఈ పథవారి యజమాన్యమున ఈనెల 22 తేదీ మంత్రము 4-30 గంటలకు తొండ్రెమండలం పాతకాలహలలో మింటస్త్రిలు, బ్రహ్మశ్రీ పండిత నందరరాజు ఆయ్యంగారు (జేవకోట) “విక్రమారాయణ” చరిత్ర హరికథను చెప్పెదరు.

శ్రీపాండురంగ భగవత్కథాప్రసంగభ:—ఈ పథవారి యజమాన్యమున శ్రీమత్ జి. వే. వి. శతగోపాలాచారియర్ స్వామిగారు ఈనెల 22 తేదీ సాయంత్రము 4-15 గంటలకు హిందూధియలజిల్లా ప్రాన్సులులో మింటస్త్రిలు “సత్యభామాపరియము”ను చెప్పెదరు.

మైలాపూరు నంగీతనభ:—ఎం. ఎస్. కృష్ణస్వామిపాయదుగారి యజమాన్యమున ఈనెల 22 తేదీ సాయంత్రము 4-15 గంటలకు గోపాలనాయగార్లు వి. ఎస్. స్కూలు హాలు మైలాపూరునందు ప్రా. వెంకటస్వామిగారు అచ్చుకీడలను, ఆలగనంబిళ్ళేగారు మృదంగమును వాయించెదరు.

డా॥ నాయరుగారి జన్మదినోత్సవము:—మదరాసు బ్రాహ్మణేతర యజమాన్యవారి యజమాన్యమున ఈనెల 22 తేదీసాయంత్రము 5-30 గంటలకు పచ్చయ్యప్ప హాలునందు డా॥ నాయరు జన్మదినోత్సవము జరుపబడును. ఎ. రామస్వామిమొదలియారు, చక్కెర చెట్టియారు, కె. వి. మినక్ గార్లు మున్నగువారు ఉత్సవనీచెదరు.

ఆంధ్రుని గౌరవము

గుంటూరు జిల్లా దుగ్గిరాల కాపురములను, బండరు ఆంధ్ర బాలీయ కళాకాలా ప్రాత విద్యార్థులును, పిన్నవయస్కులును, మెకానికలు అందు ఎక్కిరికలు యంజనీరు యం, ఆర్. చౌదరిగారినిలండనులోనుండు అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఎలక్ట్రికలు యంజనీర్లు మొదలగు ఎన్నుకొని గౌరవించిరి.

ఆంధ్రుడు.

తిరువళ్ళిక్కేణి హిందీక్షాసులు:—తిరువళ్ళిక్కేణి లో నెం 198 రు మైకోడునందు హిందీభాషను ప్రారంభించువారికి ఆచారముతప్ప తక్కినవోజులలో ఉదయము 7-30 మొదలు 8-30 గంటలవరకు సాయంత్రము 5 మొదలు 6 గంటలవరకు రెండుక్లాసులు ఏర్పరుపబడినవి ఈతరగతులలో ప్రవేశించి దలచువారు హిందీప్రచారసభ (తిరువళ్ళిక్కేణి) కార్యాలయమున కేగి చూట్టాడుకాని యాసభవారికి వ్రాయటగాని జరుపవలెను.

ప్రా.సి.వి. రామన్ గారి ఉపన్యాసములు:—మదరాసు ఒక్కవిద్యాలయమువారి యజమాన్యమున ప్రా. సి. వి. రామన్ గారు ఈనెల 24, 25 తేదీలకు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు ప్రారంభించి రెండు ఉపన్యాసములను Nature and Properties of the liquid. ను గురించి నె నేటుమందిరమున క్రొత్తనెలు హాలులో వినగదరు. నిన్న ప్రకటించినట్లు ప్రెసిడెన్సికాలేజి ఫీజిక్సుహాలులో నీయవన్యాసములు జరుగవు.

వధువు కావలెను:—ఒక ఆంధ్రకన్య ఒక ఆంధ్ర యువకుని వివాహమును కోరికతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపవలెను. ఈయువకుడు తెలుగు బ్రాహ్మణుడు. మంచిరాబడి కలవాడు. కన్యకు యితర బాదరబండిలేమి యుండకూడదు. మంచివంశమురాలై యుండవలెను. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు రహస్యముగా నంబవమును. ఈవిగున ఎడ్రెసుకు దరఖాస్తులు పిల్లలే ఛాయాపటములతో పదా యాక్రింద చిరునామాకు వంపవలెను.

జి. ఎ. వి. రావు,

హెల్పింగ్ మెంటు, మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసు, బొంబాయి.

శని ఆదివారములందు మాత్రం

రెండు ప్రదర్శనములు.

సాయంత్రం 5 గం॥

రాత్రి 9-30 గం॥

ఆశాభంగము కాకుండుటకు ముందుగనే నీట్లను రిజర్వు చేసుకొనుడు.

కోట మైదానములో

అనుర్భియుండు మా విశాలమైన డేరాలో

నేటి రాత్రి 9-30 గంటలకు

నేటి రాత్రి 9-30 గంటలకు

ప్రాఫెసర్ శంకర్ రావుగారి

కార్టేకరు గ్రాండు సర్క్యుసు.

50 ఐరోపాదేశపు, హిందూదేశపు, ప్రవీణులైన నటకులు

60 నూతన వ్యంగములు, అత్యద్భుతమగు పనులను చేయును

అన్నియు నవీనము! అన్నియు ఉత్సాహమును కలిగించును!!

ప్రతియొక్కరు చూచి, ఆనందింపుడు.

ప్రవేశకట్టుములు:—4 గురికి బాక్సు రు 18, సింగిల్ సీట్ రు 5, డ్రస్ సర్కిల్ రు 4,

మొదటితరగతి రు 3, రెండవతరగతి రు 2, కార్పెట్ గ్యాలరీ రు 1, గ్యాలరీ అ 8.

ప్రాఫెసర్ శంకర్ రావు,
(ప్రాప్రైటరు).

జే. జె. కె. ను,
హాసరీ మేనేజరు.

వి. వి. వేణుగోపాలునాయుడు,
జనరలు మేనేజరు &
ప్రాఫెసర్ కారికి ప్రెజిడెంట్ సెక్రటరీ.

కార్టేకర్ గ్రాండ్ సర్క్యుస్

పీట గత 8 వందలనుండి యీ నగరముందు వారి ప్రదర్శనల గావింపుచుండిరి. వేనవేల ప్రేక్షకులు చూచి ఆనందించుచుండిరి. ప్రాఫెసర్ శంకర్ రావుగారు మిగుల ధైర్యసాహసులు. సింహార్థులములను, కుక్క, పిల్లలవలె, వాటిచేత చిత్రనిర్మితమైన పనులు చేయించుచుండిరి. కార్టూలమును బండిమీద నెక్కించి ఆబండిని పాటేలుచే లాగించుట, జోతి రాంజాతడు సింహమును బుజులమీద నిడుకొని యిరు సింహములమధ్య నిలబడుట, ఎడ్డును, సింహమును, పాట్టేలును ఒకే చోట భుజించు నట్లునట్లు మొదలగునవన్నియు వారి ఆ ప్రతిభాన ధైర్యసాహసముల నెలుచుచున్నవి.

విల్ల జిక్ కిక్ కుట్టుపుస్తావి మిగుల ప్రశంసనీయుడు. యన్. మహమ్మద్ అనునాతడు నెక్కిమీద చిత్రనిర్మితమైన అనేక పనులనున్నది. వి. ఎస్. మాన్ క్విత్ బ్రష్ కిమీద చేసిన పనులుచూడ మిగుల ఆనందము చేయవచ్చును. విన్ వాక్ అను 14 ఏండ్లబాలిక హాజుంబర్ తీగమీద నడుచుట, జాల్లుబుద్ధు కప్పించి ఏగయుట, తీగమీద నిచ్చెననునలికి దానిమీద నెక్కుట, కార్టలో జేబు రుమాలునుంచి నోటితో అందుకొనుట మొదలగునవి అద్భుతకార్యములగు గలిగించును.

చిలుకనోటిలో నోక కడిగించుకొని సానుచేయుట, చిలుక నెక్కిమీద ప్రొక్కుట మిగుల ప్రశంసార్హమైనపంగతి. ఏనుగు రండ్లొలువాయించుట, హోర్స్ యొంపుడుట, గంటను కొట్టి తనకుకావలసిన ఘోషములను తెప్పించుకొనుట యివి అన్నియుచూచి ఆనందింపువలెనేగాని వర్ణించవలసికాదు. జేర్ డెవిల్ కనరట్ క్రాడుమీద యొనర్చినపనులద్భుతము లాన గూర్చినవి. పురజనులందరూచూచి ఆనందించెదరు గాత!

గుంటూరుమండల హిందూస్థానీ నేవాదళము హిందూస్థానీ నేవాదళమునకు గుంటూరుజిల్లాకు 24 గురు కావలసియున్నారట. తేరతలయవారలు దరఖాస్తులు వంపవలసినదిగా కోరుచు ఈ తత్రిక ద్వారా, ప్రత్యేక నోటిసులు పంపుచు చాలమందికి తెలియవరచియున్నాడు. కాని ఇంతవరకు ఇద్దరుమాత్రమే దరఖాస్తులు

పంపిరి. ఇత్యుడిచూడ నాకు చాలా ఆశ్చర్యముగాయున్నది. గుంటూరు మండలము దేశమునకు ప్రఖ్యాతివడసియున్నదని తెలుపుచినయెడల నాదా ఇట్టిమనమైన హిందూస్థానీ నేవాదళమున తేర పథ్యులు దొరక లేదని చెప్పుకొనుటకు నాయుటకు సిగ్గుచున్నది. కావున ఇప్పటికైన ధీరులు బజటికివచ్చి నేవాదళమునతేర ప్రార్థించుచున్నాను. ఇత్యుడి తగినపయము. నేవచేయ తరితుపొందిన పథ్యులు ముఖ్యముగా కావలసియున్నాడు.

తుమ్మపూడిపొట్టు, } నూ. నంజీవరాయణం.
గుంటూరు. }

చెన్నపురి ఆంధ్ర నాటక సభ

పైసభవారు రేపుకొనవారము (21-7-28) సాయంత్రము 5-30 గంటలకు వి. వి. హాలులో రసపుత్ర విజయమును

నాటకమును (విమల) పదర్శించురు. బెల్లంకొండ శుబ్బారావు, వి. పి. నలికేటి శ్రీమన్నారాయణగార్లు (గుంటూరు) రాజసింహ, దుర్గాదాస్ పాత్రలను ధరించురు.

ఆదివారము (22-7-28) సాయంత్రము 5-30 గంటలకు కార్పొరేషన్ ఆధ్వర్యమున వివాహబహుదార్ జి. నారాయణ స్వామి శ్రేష్ఠి గారి ఆదరణమున ను సింధుతీర్థియల గురునానక్ దేవాయల సహాయార్థమై “శ్రీకృష్ణలీల” నాటకమును ప్రదర్శించురు.

జి. వి. శుబ్బారావుగారు (నెల్లూరు) కంపపాత్రను ధరించురు.

చెన్నపురి } వి. వి. గోపాలకృష్ణరావు,
20-7-28 } సహకార్యదర్శి.

మద్రాసు హక్కులు అల్లరుల విచారణ

సంఘపు నిర్ణయము

నైమను బహిష్కార పరిమళమునకు హక్కులు విచారణసంఘముచే యీ క్రిందివిధమున పరిశీలన.

సంఘసభ్యుల సమావేశము

విచారణ జరుపుటకు అనుసరింపబడిన విధానమున నిర్ణయించుటకు సంఘసభ్యులు ఫిబ్రవరి 18-న తేదీన సమావేశమయిరి.

సాక్షులు

రిపోర్టు చివరను కేసున బడిన ముగ్గురు సాక్షులే గాక కాననసభ్యులు కార్యరేఖనుసభ్యులు హైకోర్టు ఆద్యోక్తలు వకటి బహిష్కారవాదులు బహిష్కార ప్రతిపక్షులు ముగ్గురు పురస్కారులు లక్షకులగుట సాక్షులు నొసగిరి.

మాచే విచారించబడుటకు యొక నెక్కువ సాక్షులు మాకుచేరవలసి యుండెనని మాత్రము మేమిచ్చుట దెలుపవలసి యున్నది.

ప్రారంభ చర్యలు

జనవరి మాసారంభముననే బహిష్కారమునకు ప్రతిపక్షమున నొక సంఘ మేర్పడెను. 'పిపిల్లపార్టీ' యని పేరు పెట్టుకొనిని యీ సంఘములో నొక సభ్యుడును మూర్ఖప్రకారపుగా గూడ మాకు సాక్ష్య మిచ్చినవారిలో నొకరు.

ప్రతికక్షనభలు

ఇట్టిపరిస్థితులలో బహిష్కారపక్షమునకును బహిష్కారప్రతిపక్షమునకును సంఘట్టనములు గలుగుట సహజము.

అనేక సహమ్యుదీయులతోగూడిన బహిష్కారప్రతిపక్షులలో కొందరి యంతశ్శాస్త్రజ్ఞులపై పాదరక్షలు దువ్వబడుట నిస్సంగత్యమున విషయమై యున్నది.

మైసూరు అగ్రికల్చరల్ డైరీఫారమ్ కంపెనీ లిమిటెడ్.

జంతుజాలము నష్టపరిహారమునిచ్చు సంఘము.

హెడ్ ఆఫీసు:—బెంగళూరు సిటీ.

సా.పి.కం 1824

వ్యవసాయదారులకు పశువుల వ్యంతవాదము మిగుల లాభకరమైనది. ముఖ్యపదపాదములు జంతువుల రిజిస్ట్రేషన్ (ప్రీమియం కడుతక్కువ).

పర్తి ఫీకేటుదారులకు, తమవాక్కులను సొందక పూర్వము వాయిదాలపద్ధతి మీద నెట్లించుటగా అప్పులు యివ్వబడును. పర్తి ఫీకేట్లు వాక్ ఫర్ పీటబుల్ వాక్కును వెంటనే చెల్లించబడును.

వివరములకు

మేనేజింగు డైరెక్టరు, ది మైసూరు అగ్రికల్చరల్,

డైరీఫారమ్ కంపెనీ లిమిటెడ్, బనవనగూడి, బెంగళూరు సిటీ.

ఈవిషయము నిచ్చుట దె. పుటకు కారణ మేమనగా,

ఈ దౌర్జన్యము జరిగి యుండుటనుబట్టి మరల ఫిబ్రవరి 18 వ తేదీనగూడ బహిష్కారపక్ష బహిష్కార ప్రతిపక్షముల రెంటికిని మరెయొక సంఘట్టనము తలపించగలదని లాఆర్డుల గాబాడు ప్రభుత్వమునకు సంబంధించినవారు గుర్రెగి (పరాకాంతియును గాబాడులకు మరియు నేర్పాటుల గావించవలసి యుండెనని నిర్దాపించుటకే మేము ప్రైవేటుము నిచ్చుట దెలిపితిమి.

పోలీసువారు పరిస్థితుల నెరిగి యే యుండిరి

క్రియత సత్యమూర్తిగారు పోలీసు కమిషనరునకు తరుచుగా గలిసికొనుచు యుండిరి. జనవరి 29-న తేదీ తరువాత బ్రాహ్మన్ ఫీల్డింగుగారిని గలిసికొని ఆనాటి వృత్తాంతమునకు తమ దెలిపి యే యుండిరి. పోలీసు కమిషనరు గారు ప్రభాకాంతమును గావించుటకు బహిష్కారసంఘమునకు సాయమునర్ప వద్దాన మొసగి యేయుండిరి.

హక్కుల దిరమనకు పికటి రెండు దినములకు ముందుగానే పోలీసు కమిషనరుగారు వాలంటీరులను హక్కులకును నీధులలో కాపలామునగూడదని సత్యమూర్తి గారితో జెప్పి యుండిరిని సత్యమూర్తి గారిచ్చిన సాక్ష్యములన దెలియుచున్నది.

పోలీసువారు యుక్తిపరులు గారు

హరిజను కంపెనీ వద్ద అరెస్టుకాబడిన వారిని వెంటనే తమ వ్యంత పూచీకత్తుమీద విడుదల గావించవలెననియూ, అట్లు చేయుచో ప్రజలలో వెంటనే కాంతి యేర్పడగలదనియూ, దాని వరదరాజులు వాయుడుగావున, సత్యమూర్తిగారున, లామెంబరుగారికి ఆసమయమున విన్నవించుచుండిరి.

మోర్చిగారి మోటారుబండి అగ్నిమీద

గుగ్గిలము చుట్టెను

ప్రజలు మోటారు బండ్లను యితర బండ్లకు వీధులలో నడుపరాదని బహిష్కార ప్రధానక సంఘముచే కరపత్రము లములమున ప్రకటింపబడుటచే అదినమున వీధులలో బోవుచుండిన మోటారుబండ్లను ప్రజాసమాహమ అడ్డగింప మొదలిడెను.

తుపాకులుగూర్చి నవనరము లేకుండెను

ప్రధాన (పెసిడెన్సీ) మేజిస్ట్రేటు పోలీసు కమిషనరుతో గూడి ఎస్సెస్మెంట్లకు బోవుటకు నుండుగా హైకోర్టునకు బోయి రిజిస్ట్రేషన్తోను కొందరు జడ్జిలలోను ఆలోచించి యుండెనని సాక్ష్యము దెబ్బచున్నది.

నేపీయరువం తెనవద్ద తుంటురులు

తరువాతజరిగిన యల్లరులు నేరొకవిధముగా నుండెను. ఆనాటిసాయంకాలమున తిరువల్లిక్కేటి వీధివద్ద నేర్పాటుజేయబడిన సభకు బోవుచు వచ్చుచు నేపీయరు వం తెనవద్ద తుంటురులచే నడగింపబడుచుండిరి.

నేపీయరువం తెనవద్ద అల్లరులు తీవ్రమున పాక్షిక బుధిగల యౌవనావధులచేతనే ముందుగా నేర్పాటుచేయబడి యుండెనని మాకు స్పష్టమవుచున్నది.

ఇంద్రజాలము పౌంద్రజాలము

ఈగ్రంథములో జర్మనీగారెడి, హస్తానునము, అంగ్ల ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతివైద్యము, యంత్రములు, చిట్టతేక తమాషాలు, వినోదవిద్యలు, మనుష్యుని మానసుచేయుట మామడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధి యగుట, శరీరములని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగువిచిత్రములన్నవి దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. వెల రూ. 2113 చమత్కార గణితము:—(టైపులుతో కమిటీ వారిచే అప్రావు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్రవిద్య, మనోగణితములు, సమస్యలు, చిక్కుప్రశ్న, యాక్స్, లెనావా లెక్కలు, గణితావధానము గలవు. వెల రూ. 1.12 రూ. పి. ఆర్. జనార్దనం వాయుడు, కుంగోలు. (గుంటూరుబెల్లూ

సందిగ్ధస్థితి

బొంబాయి వ్యవహారములలో సందిగ్ధస్థితి యుద్ధ యించినది. బొంబాయిగవర్నరుగారుసిమ్లాకు బోవుటయు, నచ్చుటయు కొంతయాశను బాడమ జేసెను. కాని ఇంతయార్భాటము జేసియు, గవర్నరుగా రెప్పటిపాటనే పాడిరి. ఎచ్చుపన్నులను ముందుగ చెల్లింపవలయుననిరి. ఆపిమ్మటనయినను పునర్విచారణలో అనధికారులు పాల్గొన వీలులేదనిరి. మరియొక దివిన్యా ఉద్యోగి విచారణనలుపు ననిరి. ఇంతకాలమునుండియు బొంబాయిరయితుల కోర్కెల నెరిగియు, గవర్నరుగారు పరిష్కారమునకు చోటి యకుండుట కోచనియము. సర్ లెస్లీవిల్సనుగా రయినను నేమి చేయగలరు? అధికారవర్గయంత్రముతోబాటు వీరును తిరుగుచుండవలయును. ఇండియామంత్రిగారు లండనునుండి, యంత్రమును నడిపించుచున్నారు. దానితోబాటు ఎల్లరును తిరుగవలయునుగాని, భిన్నముగ సంచరింప వీలులేదు. ఇండియామంత్రిగారికి పరిష్కారముతో బనిలేదు. ఎటుల నయినను అధికారప్రతిష్ఠను నిలుపుటయే వీరికి గావలసినపని. రయితుల ఆందోళనమునకు ప్రభుత్వమువారు లొంగినటుల గనుపింపగూడదు. రయితులేలొంగగ, వారిపై ప్రభుత్వమువారు దయ సూపిరిని, ప్రపంచమునకు తెలుపవలయును. కాని, స్టేట్సుమెనుపత్రిక దెలిపినటుల, హిందూదేశము అధికారప్రతిష్ఠను గౌరవింపదు. న్యాయనిర్వహణమునే గౌరవించును. రయితులమొరలను సఫలపరచినందులకు ప్రభుత్వమువారిని అగౌరవింపదు. కాని, వానిని తృణీకరించినందుకుమాత్రము వగచును.

ఇంగ్లండు కొక పరిమాణమును హిందూదేశమున కింకొక పరిమాణమును బర్మెక్ హెడ్డు ప్రభువు ప్రభృతులు చూపుచున్నారు. ఇంగ్లండులో ప్రజల కోర్కెలను గౌరవించుట యవసరముట. ఇండియాలో ప్రజల కోర్కెలను పాటించక తమ ప్రతిష్ఠను కాపాడుకొని గౌరవమును బడయవలయునట. ఇట్టి వ్యర్థపుటాహారే, ప్రస్తుత సందిగ్ధస్థితికి కారణమయ్యెను. లేనియెడల అన్ని పక్షముల వారును న్యాయముని చాటిన రయితుల కోర్కెలను నిరాకరించుటకు హేతువు గనుపింపదు. బొంబాయిరయితులద్వారా స్వాతంత్ర్యసంపాదనకు భారతీయులను పురికొల్పు చున్నందులకు, బొంబాయి ప్రభుత్వాధికారుల సభినందింపవచ్చును. స్థానిక నమస్కరణలభారతనమస్కరణను, కేవలము సిస్ట్రులకు సంబంధించిన వ్యవహారమును స్వరాజ్యవ్యవహారముగను, మార్చిన, కీర్తి వీధి కేదక్కును. స్వరాజ్యసిద్ధివలనగాని, ప్రజల స్వల్పపు కోర్కెలు సంతోషము పురవేరవను నమృతము, నేడు దేశము

నంతను ఆవహించినది. భారతీయు లికనయినను ఏకమై స్వరాజ్యసంపాదన కప్రయత్నంపాటుపడుట యవసరము గాదా? ముఖ్యమయిన పరతుల విషయమున రయితులప్రతినిధులకును, బొంబాయిగవర్నరుగారికిని ఏకీభావము గుదురలేదని, ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిరి. ఒకరు గోరిన పరతుల నింకొకరు అంగీకరింపలేదట. కాని, ప్రజల సక్రమవాంఛలను నిరాకరించిన బాధ్యతను, ప్రభుత్వము వారు వహింపక తప్పదు. రాబోవు సోమవారమునాడు, గవర్నరుగారు శాసనసభలో ముచ్చటించుచు బొంబాయి విషయమై సందర్భముల నన్నిటిని వివరించెద రని ప్రకటించబడినది.

గవర్నరుగారి యుపన్యాసమును శాసనసభ్యులు బాగుగ విమర్శించి, రయితుల యుద్ధమునకు చేయూత నొసగెదరని నమ్మెదము. ఇంతవరకు బొంబాయిసమస్యకొరకై రాజీనామా నిచ్చిన సభ్యులందరును తిరిగి ఎన్నికొనబడుచున్నారు. దేశాభిప్రాయ మెటులున్నదో తెలుపుట కీ సందర్భ మొక్కటి చాలును. శాసనసభ్యుల విమర్శనలకు ప్రత్యుత్తర మొనగుటకు, రిజిస్ట్రా విషయక పరిజ్ఞానముగల సమర్థులగు ఉద్యోగులను ఆధునిక నామినేటు జేసెదరని తెలియుచున్నది. బొంబాయిపై అధికారము నలాయించుచున్న ఉత్తర దివిజను కమిషనరుగారు స్పష్టంగా రిసభ్యులలో నొకరట. వీరెంత సమర్థులయినను, ఎచ్చుపన్నులు న్యాయమయిన పని నమర్చింజాలరు. ప్రతి చెడుగువలనను, కొంత మేలు గలుగుచుండును. బొంబాయిసమస్య పరిష్కారము గాకబోవుటచే, రయితులత్యాగశక్తి యింకను తేజోవంతముగ బ్రకాశింపగలదు. భారతీయులదృష్టి బొంబాయిపై లగ్నము గాగలదు. హిందూదేశమునందన్ని భాగములనుండియు, బొంబాయికి సహాయము చేకూరగలదు. సత్యాగ్రహసాధనాత్మకప్రయత్నము నెల్లడి గాగలదు. గాంధీమహాత్ముడూహించినటుల, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారికమిద తీవ్రనిర్బంధములను ప్రయోగింపవచ్చును. ప్రజల కోర్కెలను మన్నించనపుడు, వారికి మిగిలేది సాధన మిదియే గద. కాని ఇట్టి సాధనము బొంబాయి సత్యాగ్రహమును భగ్నపరచుటకు మారుగ, దానిని మరింత బలపరుపగలదు. ఈరిగి బొంబాయి ప్రభుత్వవారు దేశమున కంతకును మేలు చేసెదరనియే చెప్పవచ్చును. బొంబాయి గవర్నరుగారి ప్రసంగమెటులుండునో ముందే యూహింపవచ్చును. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు పరోక్షముగ స్వపరిపాలనశిక్ష నొసగుట, మహాపకార మని దూరదృష్ట లెంచకమానరు.

సింహళము : స్వపరిపాలనము

తూర్పుదేశములకు స్వపరిపాలన మిచ్చుట కిష్టములేక, బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము శక్తిమ దేశము నందుగూడ తిన్నగ పనిజేయుట లేదని, బ్రిటీషుప్రముఖులు చాటుటకు మొదలిడిరి. హిందూదేశము విషయమున చెప్ప హేతువునే, డోనమూరు కమిషను వారు సింహళముగూర్చిగూడ ప్రతిపాదించిరి. ఇట్టివారి కొక్కసమాధానము జెప్పవచ్చును. బాధ్యతాయుత పరిపాలనము తూర్పుదేశములకు పనికిరాదని బ్రిటీషువారు తలచుచో, పరిపాలనావిధాన

నిర్ణయ బాధ్యతను ప్రజలకే ఒప్పగించవచ్చును. తమ కేది లాభకరమో వారు యోచించి నిర్ణయించుకొనగలరు. ఇదియే స్వయంనిర్ణయసూత్రము. ఇంగ్లండులో నుండు పరిపాలనమునే మక్కికి మక్కిగ ప్రసాదింపవలయు నని, తూర్పుదేశములవారనుటలేదు. అమెరికా పరిపాలనవిధానము బ్రిటీషు విధానమునకు భిన్నముగ నున్నది. అధినివేశ రాజ్యవిధానములు వేరుగ నున్నవి. అంతమాత్రముచే నిని స్వపరిపాలనము ననుభవించుటలేదని చెప్ప వీలులేదు. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములకు బూర్వము కాంగ్రెసు లీగు విధానము తయారుచేయబడినది. అయ్యది మాంటూగుగారికిని, జాయింటు కమిటీవారికిని సమర్పింపబడినది. ఇది అమెరికా పరిపాలనా విధానము ననుసరించెను. శాసనసభ వారు రెండుమాట్ల అంగీకరించిన చట్టమును రాజప్రతినిధిగా రంగీకరించి తీరవలయునని, దీనియందు సూచింపబడినది. కాంగ్రెసు విధానమును, మాంటూగుగారు రెండు వాక్యములతో త్రోసివైచిరి. దీనియందు, బాధ్యత గనుపింపదనియు, హిందూదేశమునకు బాధ్యతాయుత పరిపాలనమువలనగాని లాభముండదనియు, మాంటూగుగారి యుద్దేశ్యము. ఇంగ్లండులో ప్రజలియున్న మాదిరి బాధ్యత కాంగ్రెసు లీగు విధానమునందుండక బోవచ్చును. కాని, ప్రభుత్వమువారు శాసనసభా నిర్ణయములను గౌరవించునటుల ఏర్పాటుండునంతవరకు, బాధ్యతయున్నటులే భావింపవచ్చును. పరిపాలనపురూప మేదియయినను, ప్రజలకు కోశాధికారము లభించుటయే స్వరాజ్యమని, లోకమాన్య తిలకు చాటిన విషయమునం దేమాత్ర మతిశయోక్తి లేదు. అది ప్రజలకు లభింపకుండ, ఎన్నిరకముల ఏర్పాటుల గావించినను, అవి వట్టిబూటకములు దప్ప వేరు గావు. మాంటూఫర్డు సంస్కరణములు బాధ్యత నొసగునని మొదట చాటిరిగాని, కోశాధికారము ప్రజలకు హస్తగతము గాకబోవుటచే ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలు నయితము బాధ్యతారహితములుగ నుండెను. పరిపాలనమంతయు నిరంకుశభూయిష్టమయ్యెను. ఇండియాకు గాని, సింహళమునకుగాని, రూపములు ముఖ్యములు గావు. జీవకళ ముఖ్యము. అది లేనంతవరకు, సంస్కరణములు మృతస్వరూపములే యగును. బ్రిటీషు పరిపాలనా విధానమును తూర్పుదేశములకు ప్రసాదింప వీలులేదనుచో, వానికి గావలసినవిధానములను శీర్షయించుకొను బాధ్యతను ప్రజలకే విడిచిపెట్టుట భావ్యము. అందుకుమారుగ, సంకుచితమగు ఏర్పాటుల గావించి, ఇవియేమిట తగినవని జెప్పటకన్నను అన్యాయము వేరుండదు. సింహళమునకు సూచించిన సంస్కరణముల స్వభావము నిదివరకు వివరించయుంటిమి. మరియొకరిద్దండవ్వ పరిపాలనము నిది పోలియుండును. కొన్ని శాఖలు మంత్రుల పరముగను, మరికొన్ని శాఖలు అధికారులపరముగను నుండును. మంత్రుల స్వేచ్ఛ నరికట్టుటకు, స్థాయికార్యనిర్వాహకవర్గములు ప్రతిమంత్రికిని ఏర్పాటుచేయబడినవి. కార్యనిర్వాహకసంఘాధ్యక్షుని, గవర్నరుగారు నామినేటుజేసెదరు. శాసనసభానిర్ణయములు గవర్నరుగారి యనుమతి బొందవలయును. ఇదివరకుకన్న వీరికి రిజర్వు అధికారము లెక్కుడుగ నొసగబడినది. వీటోను వీరు స్వేచ్ఛగ నుపయోగింపగలరు. ప్రత్యేకసాంఘికప్రాతి

నిధ్యమును తొలగించుటయు, ఎన్నిక హక్కును విస్తరింపజేయుటయు మున్నగు అనుకూలసంస్కరణములు లేకజోలేదు. కాని, ప్రజలకు నిజముగా అధికారమిచ్చు విషయమున కమిషనువారు వెనుదీసి, సింహళ పురోభివృద్ధి కడ్డుపడిరి. ఇటుల వెనుకాడుటకు, ఊనమూరు కమిషనువారు చూపిన కారణము మిగుల పేలవమయినది. పార్లమెంటరీ పరిపాలనమునకు రాజకీయపక్షములుండటం యవసరమనియు, అట్టిపక్షములు సింహళమున లేవు గావున సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టుటకు వీలులేదనియు, కమిషనువారు వ్రాసిరి. కాని, పరాధీన దేశములందెక్కడను, సరియగు రాజకీయపక్షము లేర్పడజాలవు. రెండేపక్షములు పెరుగుటకు వీలగును. ఒకటి ప్రజాపక్షము, వేరొకటి ప్రభుత్వపక్షము. ప్రజలు స్వాతంత్ర్యసంపాదనాయత్తచిత్తులగుటచే, వారి కదియే ప్రధానలక్ష్యమగును. ఇతర కార్యక్రమములను సూచించినను సూచించకజోయినను నొక్కటియే. ప్రజలు నెరవేర్చగలిగిన కార్యక్రమము లెవ్వియు గనుపింపవు. ప్రజలకు ప్రభుత్వము బాధ్యత వహింపనంతవరకు, సర్వమును ప్రభుత్వేచ్ఛవై నాధారపడియుండును. నిర్ణీతమగు సూత్రములపై రాజకీయపక్షము లేర్పడకజోయినను, అంతర్వైషమ్యములు ప్రబలుటచే నిరర్థకపక్షము లేర్పడగలవు. జాతీయ్యము నివి యాధారపరచికొనుచుండును. కాని బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును ప్రసాదించిన పిమ్మటగూడ, ఇట్టి సాంఘికపక్షములు నిలిచియుండుననియు, రాజకీయపక్షము లేర్పడవనియు తలచుట పొరబాటు. కెనడాలో స్వపరిపాలన మేర్పడకముందు, సరియగు రాజకీయ పక్షములు లేకుండెను. అంతర్వైషమ్యములు పెచ్చుపెరిగియుండెను. జాతిమతకలహములు చెలరేగెను. స్వపరిపాలనము లభించినపిమ్మట అవియన్నియు నమసిపోయెను. సింహళమునందును అటులనే జరుగగలదు. కాని ఊనమూరు కమిషనువారు అన్యథా భావించి, సిలోను ప్రజలకు స్వపరిపాలనమును నిరాకరించుచున్నారు. మీదు మిక్కిలి ఇంగ్లండులో గూడ బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు నిరోధములు గలుగుచున్నవని చాటుచున్నారు. ఇంగ్లండులో నేడయిన లోపము జరుగుచో, సిలోనులో గూడ నటులనే జరుగునని తలచుట వ్యర్థము. కొన్ని విషయములలో సిలోను ముందుకు పోగూడదా? ముందే ఏల సందేహముల దెలుపవలయును? స్వపరిపాలనమును సాగించి చూడగూడదా? సిలోనుకు బ్రిటీషుమాదిరి పనికిరాదని, ఊనమూరు కమిషనువారు దెలుపుచున్నారు. బ్రిటీషు ప్రముఖులు ఏయేదేశమునకు ఎట్టి విధానము పనికివచ్చునో, యూహించి చెప్పగల సర్వజ్ఞులు గావాలి. ఇట్టిభావమే, హిందూ దేశమునకు తెల్ల కమిషనును నియమించుటకు పురికొల్పెను. బ్రిటీషువారు తూర్పు దేశములలో కొలది కాలము తిరిగి, యీ దేశమున కిది సరిపడును, ఆ దేశమున కిది సరిపడదు అని చెప్పబోవుచున్నారు. వీరి రిపోర్టుల కెట్టివిలువ యుండునో యూహింపవచ్చును. పై మను కమిషనువారు గూడ హిందూ దేశమునకు స్వపరిపాలనము పనికిరాదని చెప్పి, ప్రజలకు నామమాత్రాధికార మిచ్చు సంస్కరణములను ప్రతిపాదించెదరని

నమ్మవచ్చును. స్వరాజ్యము ప్రజలస్వతంత్రతై నాధారపడియుండుటచే, ఇట్టి కమిషనుల రిపోర్టుల గాంచి, వెటగొండ నవసరములేదు.

దక్షిణయిండియా రైల్వే సమై

నిన్న రాత్రి 12 గంటలనుండి, దక్షిణ యిండియా రైల్వే సమై ప్రారంభమయ్యెను. చెన్నపురికి విశేషసంబంధ మిరైల్వేతోనే యగుటచే, యిక్కడి ప్రజల కిది యిబ్బంది గలిగింపక మానదు. సమై ఎంతకాలము నిలుచునో తెలియదు. దేశమంతయు సమైలయ మయినది. దక్షిణ, ఉత్తర హిందూ దేశములందు అన్ని మూలలనుండియు సమై వార్త లరుదెంచుచున్నవి. పనులు నిలిచిపోవుచున్నవి. క్యాకులలో నలజడి పోచుచున్నది. యజమానులు తమ పట్టదలను వదలకున్నారు. దేశమంతయు సమైలతో నిండియున్నపుడు, ప్రభుత్వమువారు మానముదాల్చుట విచిత్రము. లాఆర్డరులను రక్షించుట యొక్కటియే వీరిపని గాదు. వీరిని కాపాడుట కయినను, సమైలు జరుగకుండ శేయుట యవసరము. ప్రభుత్వమువారు ధనికుల పక్షమునుచున్నారని కార్మికులు చాటుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భములలో ప్రభుత్వమువారు తమ ముఖ్య విధిని నిర్వహించుటలేదని చెప్పవచ్చును. పరిష్కార ప్రయత్నములకు వీరు తోడ్పడుటలేదు. దక్షిణ యిండియా రైల్వే ఏజెంట్, మధ్యవర్తిపరిష్కారమున కనుకూలముగ నున్నారని, ప్రచురింపబడినది. ప్రభుత్వమువారిందుకు తోడ్పడరా? కార్మికులకు కష్టములు చాలగలవనుట సత్యమే. కాని, తమ బలమును ఒరుల బలమును విచారించకుండ, సమైలను ప్రారంభించుటవలన, వారికి చాలనష్టము గలుగుట నిశ్చయము. క్యాకులు సమైలను చిరకాలము కొనసాగింపజాలరు. వీరికి ధనబలమంతగ నుండదు. ధనవంతులగు యజమానులు కొంతకాల మోషికపట్టుచో, కార్మికులు తమవంతమును విడువవలసియుందురు. తిండిలేక మాడవలసి వచ్చుటచే కార్మికులు త్వరలో లొంగిపోవుట సహజము. సమై విఫలము గాగనే, యజమానులు మరింత నిర్దాక్షిణ్యముగ ప్రవర్తించుట తటస్థించును. ఇట్టిస్థితిలో సమైలను ఏర్పాటుజేయువారు, ముందువెనుకలను యోచించి మొదలిడవలెను. ఒక్కసంగతిమాత్రము విదితమగుచున్నది. పాశ్చాత్య ప్రపంచమునందువలె, హిందూ దేశమునందును కార్మికులలో నూతనప్రబోధము గలిగినది. కార్మికుల విన్నపములను చులకన జేసినమాత్రాన, అవి యంతరింపవు. నిర్బంధములవలన విశేషప్రయోజనముండదు. కార్మికసమస్యను విశాలదృష్టితో పరిష్కరింపవలసిన తరుణ మానన్నయినది. కార్మికులకును యజమానులకును మధ్య ఏర్పడు వివాదములు సుధ్యవర్తులద్వారా పరిష్కారమగుటకును, మధ్యవర్తుల పరిష్కారము ఉభయపక్షములను బంధించినటులను ఏర్పాటు జేయు చట్ట మేర్పడవలయును. ఈవిషయముగూర్చి సుస్తీ జరిగినకొలదియు, అశాంతి ప్రబలమగును గాని, తగ్గిపోనేరదు.

హిందూ దేశపు రయిత

వ్యవసాయ సంఘపు రిపోర్టు, లండను టైముస్ పత్రిక కాష్టాడము కలిగించెను. రయితలు కిందలి సూచనలు మిగుల మేలొనర్చునని, యీ పత్రికకు

నమ్మకము గలదు. రయిత తనపై తా నాధారపడవలయునని రిపోర్టు సూచించెను. కాని ఇందు కవకాశములను సృజించినగద, రయిత పైకివచ్చుట? నూతన పద్ధతులపై వ్యవసాయమును సాగింపవలయుననియు, సహకారోద్యమమును సాధనముగ నుపయోగింపవలయుననియు, మున్నగు సలహాలను కమిషను వారు గావించిరి గాని, రయిత ప్రస్తుత దారిద్ర్యమునుండి బయల్పడు టెటులో దెలుపరయిరి. వారిపై నున్న బరువులు తొలగు టెటులో చెప్పరయిరి. అన్నిటికన్నను నిది ముఖ్యమయిన విషయము. వ్యవసాయసంఘమువారి విషయమునుగూర్చి విచారించలేదు. ఇంతియగాక, వ్యవసాయాభివృద్ధి నిమిత్తము విదేశోద్యోగులను నియమింపవలెనని, వ్యవసాయసంఘమువారు చేసిన సలహా, టైముస్ పత్రికకు మిక్కిలి సంతస మొన గూర్చెను. కాని, హిందూ రాజకీయ సంస్కర్త లీ సిఫార్సుల సంగీకరించెదరో సంగీకరింపర్యోని, టైముస్ పత్రిక సందేహించుచున్నది. ఇతర సిఫార్సులములలోనికి వచ్చినను రాకున్నను, వ్యవసాయ శాఖలో విదేశోద్యోగుల సంఖ్యమాత్రము తప్పక పెరుగుననుటకు సందియములేదు. వ్యవసాయసంఘపు సలహా లములలోనికి రావలయు ననిన, ధనమమితముగ గావలయును. ఇది ఎక్కడనుండి వచ్చునో, కమిషనువారు చెప్పరయిరి. ధనము లభింపనిచో, కమిషను రిపోర్టు నిరుపయోగముగ నుండకమానదు. వ్యవసాయసంఘసూచనలు సఫలమయినను, ప్రజలసంఖ్య ఇంకను పెరుగుచో దారిద్ర్యము తొలగదని, రిపోర్టులో దెలుపబడిన వాక్యములను టైముస్ పత్రిక ఆమోదించుచున్నది. కాని, మరి యొకసంగతిని టైముస్ గుర్తింపలేదు. భూములు ఫలించినకొలదియు, పన్నులుగూడ పోచ్చునెడల, దారిద్ర్యము తొలగ దనుట స్వతస్సిద్ధము.

ఆంధ్ర మహాసభలు

ప్రదర్శనవస్తువులకు రైలుఛార్జీ లేదు

రైల్వేకంపెనీవారు సౌకర్యము జేసిరి

జి. రామచంద్రగారు గుంటూరునుండి శిక్షిట్టుతంతివార్త సంపుటాడు:-

ఆంధ్ర దేశ మహాసభలయందు ప్రదర్శనమునకై పంపెడి వస్తువులకు ఛార్జీ పుచ్చుకొనకుండ రవాణాచేయుటకు మదరాసు పబ్లిక్ మహారటా రైల్వేకంపెనీవారు సంగీకరించిరి. అందరు ప్రదర్శనమునకై వస్తువుల పంపవలెనని ఆహ్వానసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రార్ గారు టిట్లు వ్రాయుచున్నారు:- ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ ఆకు 15 ప్రకారము కడపజిల్లాలో మ్యానిసిపల్ సంఘములు శాలాకాబోర్డులు డిస్ట్రిక్టు బోర్డుమెంబర్లు వీరిచే అంగ్రహిత్వ విద్యాలయ పేరుపొందెను. కొనబడిన యాభివృద్ధి ఆవుల బాల్యుగారి కంగా రెడ్డిగారు పరియర మొదలై కెచ్చె కొన బడలేదు. కావున ఈస్థాన మనకు తిరిగినిర్మిత జనునను. ఈవిషయమై కడపజిల్లా కలెక్టరుగారు రిటర్నింగు ఆఫీసరుగారుండి ఎన్నికజరచుటకు తోరణుడి. వివరములకు కలెక్టరుగారికి నామో తెలిసికోవలెను.

నూతన సంవత్సర విరుదహము:- మదరాసు కలెక్టరుగారు ఈనెల 28 లేదే సాయంత్రము 5-15 గంటలలో ఉచ్చయ్యప్రహారంలో మదరాసునందు దర్బారుచేసి నూతనసంవత్సరవిగుడులు పొందినవారికి బిరుదుములను పంపించిన సభలును చిహ్నులను ఒకగడక.

సాతు ఇండియన్ రైల్వేసమై

సాతు ఇండియన్ రైల్వే కార్మిక సంఘమువారు 19 తేది రాత్రి 12 గంటలనుంచి సమై ప్రారంభింపబడునని మున్ముందే దేశీయవారిని సమై ప్రారంభించినది. రైల్వే నడుంబడున, ఆరై ర్యపడవలని రైల్వేయేంబుగారు తెలిసివారిని చచ్చిచేరి కొన్ని రైల్వేనడుమనునది. ఈరైల్వే ఎంతవరకుబోవునో ఎక్కడిఅనునో, ఎప్పుడు బయలుదేరనో సర్వము దైవాధీనముగా నున్నది. సెల్ల వారిగూముననే 3 గంటలనుంచి ప్రారంభయ్యె రైలుకూటలు చేతు వివరాలేదు. ఆశ్చర్యే ఏమై ప్రారంభమైనదనుకొంటిని. తెల్లవారి పదిలోకి ఎక్కడకి రైలుకొడినే రావా యను ప్రజావాక్యమలగింటిని. మూలకన్న పెందలకడనే భంజించి చేతు ఉదయం 9 గంటలలోపుగనే బాంబేపైవన్ కువచ్చిరి. అప్పటికి ఉదయం 6-20 లకు రావలసిన రైలుబండి ప్రదాపేటపైపునుండిచ్చి స్టేషన్లోనిలబడియున్నది. ఇంతకు తొగవ 2,8 రైల్వే నైదాపేటపైపునుండి మద్రాసువైపునడచి నవట. రామేశ్వరము ఎక్కువెక్కురైలు తప్ప యింతవరకు మద్రాసువైపునుండి ప్రదాపేటకుబోలేదట. రాత్రి మదరాసులో బయలుదేరిన బోటుమెయిలు ఏ విప్లవపురమునందనో ఆగియం కుననియు మద్రాసు ఉదయం 7 గంటలకు రావలసిన బోటు మెయిలు గిండివద్ద అల్లాడుచున్నదనియు వార్తలు తెలిసినవి. ఈ ఉదయం మద్రాసునుండి బయలుదేరిన రామేశ్వరము ఎక్కువైపును, స్టేషన్లోనిలిచిన ప్రైబండికి మాంబళమువద్దనే కలియక జరిగినది. ఈ ఎక్కువైపునలో సరదరసంకాలేదు.

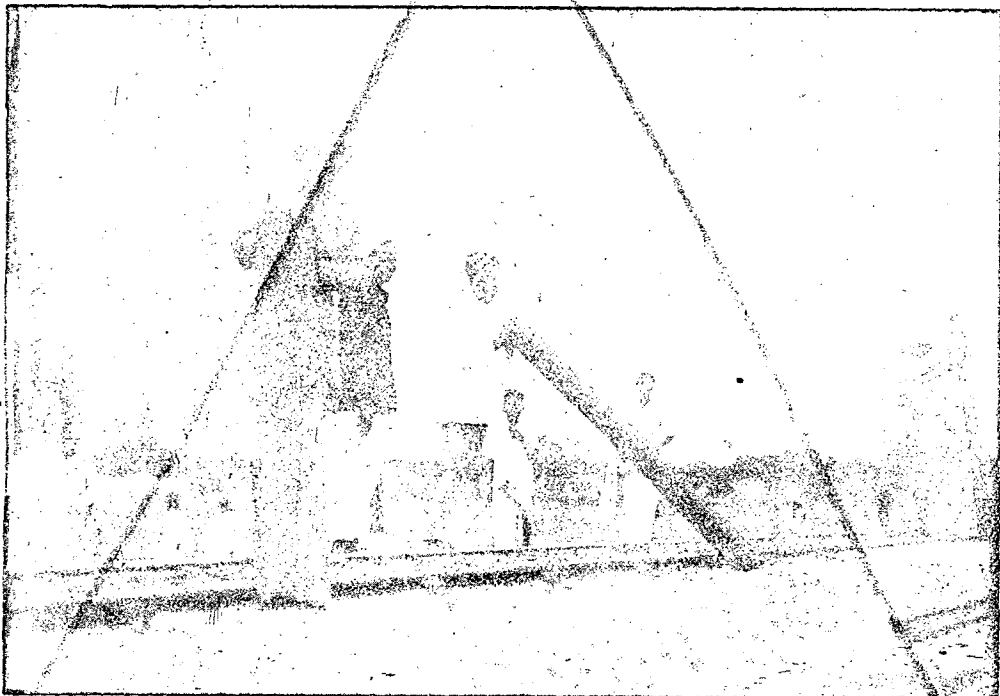
స్టేషన్ మాప్తరు పోర్టులయినారు. వారి పనికూడా చూచికోవలసి వచ్చినది. క్రిందుమీదయింది. ఎక్కువైపు స్టేషన్లో వుండగానే మద్రాసుకుబోవు మాబండి కడిలినది. ఈనాడు స్వరాజ్యము గనుక టిక్కెట్టున్నవారు లేనివారు నిల్చియు మగా అనందముతో కేళింకలతో ఎక్కిరింపులతో రైలు ప్రయాణము సలిపిరి. బండిలో కోడంబాకము స్టేషన్వద్ద జనలు చేరి రాళ్లు రువ్వుయండిరిని వినుచుచే కొందరు ప్రాణ సరకు తార్కము కిటికి తలుపుల సెల్ల బంధించుకొనిరి. అట్టి ప్రమాద మేమియులేకనే బండి కోడంబాకము చేరినది. దరిమిలను చెటుపట్ స్టేషనుకూడా దాటినది. ఈమధ్య కొందరు బండి లోనివారు కుత్తుచేష్టలు చేయుచు త్రోవను పోవుచుండిన కుక్కను పిలిచి దానిని రైలుక్రిందకు సెట్టి బలవన్మరణము గా వించి పంపిసించుచుండిరి. వీరికిట్టి మరణము తలస్థించినపుడు గదా యందలిబాధ గుర్రెంగునది! ఇక చేట్కోట్ దాటి కాం గ్రెను జరిగిన స్ఫూర్తాంకనడకు వస్తామిగదా! సమ్మెచిన్నాలు బోధపడినవి. కార్మికులు అక్కడజేరి సభచేయుచుండిరి. ఈ రైలు అక్కడికి రాగానే కొందరు కార్మికులు బండికి బండికి మధ్యవుండే తగిలింపులను తొలగించిరి. ప్రైపులను పూడ బెరికిరి. ఇంజనలోకి కొందరు దూరి పైకమకాలను తమతో జేర్చుకొ నుటకై ఒకనిని గొంపోయిరి. మరొకనిని దింపుచుండగా పో లీసు అఫీసరొకరు యింజనలోనుండి కార్మికులను బయటకు పంపిజేసిరి. ఆఫయర్ మన్ క్రిందకు దిగగానే నీవు దిగినందున నీన్ను అరెస్టు చేసివాననిచెప్పి ఫయర్ మన్ ను ఎగ్గూరుస్తేవ న్నపుడు పోలీసు అఫీసరు నడిపించుకొని పోవుచుండగా నొక కార్మికుడుచచ్చి పోలీసుఅఫీసరు కాళ్ళపైబడెను. ఈసంద డిలో ఫయర్ మన్ ను తక్కినకార్మికులు ఎత్తుకొనిపోరిపోయిరి. మాడవచ్చినవారు రయిలులోనివారు కార్మికులు మూడు 4 నుండల నుండి ప్రోగయిరి. ఇక రైలు నడవదని కోచి అచటకు రెండు ఫర్మాంగులలో నున్న ఎగ్గూరు స్టేషన్కు నడచివచ్చి తిని. ఇంతవరకు రాళ్ల దెబ్బలు వగయిరా లేదుయు తగులలేదు. కొందరు యాన్ప్రిండియనులు రైలుకు ఎదురుగాబోయి ఫయర్ పనులను జేయుచు రైలును ఎగ్గూరుస్తేవన్ జేర్పిరి. ఇచట ఒక యూరేషియన్ టిక్కెట్టుకలెక్టరు వార్తకు పనిచేయుచుండగా రైలులోని వారందరు బహుగేలిచేసిరి. స్టేషన్ మాప్తరుకొడుకు ఫయర్ మన్ గా పనిచేయుచున్నాడని తెలిపిరి. తర్వాత ప్రతి గేటును ద్రెయివన్ తీసుకొంటూ నెమ్మదిగా రైలును నడుపు కొంటూ పాడుగొట్టుస్తేషన్ లు దాటిందినాడు. నేడు టిక్కెట్టుకలెక్టరు పాదాహుడి యేమియు గానరాదు. నిత్య వాడలు గొట్టిచే అబ్బులాబున్న ఎక్కడ వున్నదీ కానరాలేదు. ఈ ప్రయాణము తమ మాగానే వున్నది. ఇది నేడు 10½ గంటల వరకు సరిగిన సమాచారము. ముందేమి జరుగునో తెలియకున్నది. ఈలాటి సమ్మెలవల్ల సేగాని కాపిలెట్టుకు కార్మికులబాధ లు చాగుగా బోధపడవుగదా యనియు, ఇట్టి వికమత్యమే ఎట్టి కార్యసాధనకైన మూలమనియు అచట నున్నవారికెల్ల పాడగట్టినది.

(లోకసంచారి)

మదరాసులో సమ్మెకట్టు

సమ్మెదారులు ఆఫీసరులరైలును కోడంబాకం చెట్టులులవద్ద నడువకుండా ఆటంకపరచుట. ఉద్యోగి గస్టులు విద్యార్థులు దిగి నడచిపోవుట. (పి. ఎన్. ఎ)

చెట్టులు ఎగ్గూరు స్టేషనులమధ్య రైలువట్టాలపై సమ్మెదారు లుంచిన దూలములు రాళ్లు మున్న గు ప్రతిబంధకములను కూలివారు లేకుండుటచే, పోలీసు ఉద్యోగస్థులే తీసివేయుట. (పి. ఎన్. ఎ)

ఎస్. ఐ. ఆర్. సమ్మె

ప్రారంభమైనది

శ్రీశ్రీశ్రీ

ఎగ్గూరు పనివాండ్లు సమ్మెలో చేరుట

రైల్వే ఆగిపోవుట

మద్రాసు, జూలై 20:—నిన్న ఆర్ధరాత్రివేళ దక్షిణ ఇండియా రైల్వేసమ్మె ప్రారంభమైనది. ఎగ్గూరు స్టేషనులోని పనివాండ్లు చాలమంది సమ్మెలో చేరిరి.

తొంబరం రైల్వేస్టేషనువద్ద ముప్పదిమంది సమ్మెదారులు రైల్వేస్టేషనుమీద అడ్డుముగా పడు కొనిరి. అందుచే మదరాసునుండి నిన్నరాత్రి 10 గంటలకు బయలుదేరిన పార్సెలు ఎక్కువైస్ ప్రెయినురాత్రి 1 రెండుగంటల వరకు అచ్చటనే ఆగి పోయెను. ఆంధ్రమునకు పోలీసువారు వెంటనే పోయిరి. ఒలకూరువద్దగూడ నీ విధముననే సమ్మె

దారులు రైలుమార్గమున కడ్డుగపరుండి ఒక ప్యాసంజరు ప్రెయినును వెళ్లకుండ చేసిరి.

మదరాసు నీది రైల్వేస్టేషనువద్ద పరిచారక వర్తమువారు కూడ సమ్మెలో చేరవల్లు నిన్నరాత్రి 1-45 గంటలకు తెలిపెను. నిన్న ఆర్ధరాత్రి గడచినపిమ్మట చాలస్టేషనులలో రైల్వే ఆగి పోయెనని తెలియుచున్నది. నిన్నరాత్రి మదరాసునుండి పోయిన బోటుమెయిలుకూడ విల్లిపురము స్టేషనులో ఆగిపోయెను. కాని తిరువేండ్రము ఎక్కువైస్ రాత్రి 1-30 గంటవరకు నడచుచున్నదని తెలిపెను.

తొంబరం సమ్మెదారులు

ఈ తెల్లవారగూమున 3 గంటలకు పార్సెలు ఎక్కువైస్కు తొంబరమున, బోటుమెయిలు విల్లిపురము స్టేషనును వీడి ఏగెను. చెంగల్పట్టుజిల్లా పోలీసు నూపరింబెంటెంబు రాజ అయ్యగారు తొంబరం స్టేషనులో రైలుబండికి అడ్డుగా పరుండిన 30 మంది సమ్మెదారులను అరెస్టుగావించిరి. (ఆ.ప్రె.) మదరాసు, జూలై 20:—నిన్నరాత్రి ఎగ్గూరు స్టేషనునుండి అన్నిరైల్వే పరిమాను కాలమునకే బయలుదేరినవి. కాని క్రయాణీకులు చాల తక్కినవాగుండిరి. ఈ ఉదయము 7 గంటలవరకును ఏ రైలుగండియు ఎగ్గూరుస్టేషనునకు చేరలేదు. ఈ తెల్లవారగూమున 3 గంటలకు రావలసిన పార్సెలు ఎక్కువైస్కు ఎగ్గూరుస్టేషను ఉదయము 3 గంటలకు చేరెను. చెంగల్పట్టు స్టేషనున వద్ద యీ ఎక్కువైస్ రైల్వేగాను సమ్మెలో చేరి వలెనని సమ్మెదారులు బలవంతపెట్టినవియు కలిష్టమునా ము

రైలుబండ్లు ఆగిపోవును అలసత్వమును మున్నగునవి ఈ ద్వైతరణ చెప్పిన కోడెలవాకంపల్లె సమైక్య యజ్ఞుడి కలగలేదు. కాని ప్రజలు రైలులోకి ఎక్కి గొలుసులులాగి అల్లరి చేసిరట. కాని వెంటనే ఎగ్జ్యూక్యూటవతుల రైలును ద్వైతరణదిలిపెట్టెను. ఎగ్జ్యూక్యూట్ ఉద్యోగులే పర్యవేక్షణపని నివహించినవచ్చెను. స్టేషను నుండి రైలు వెంటనే వెళ్ళిపోయి మేను ద్వైతరణ చేయవలసినవచ్చెను. రామేశ్వరము ఎక్స్ ప్రెస్ ఈ ఉదయము 8-30 గంటలకు మారుగా 8 గంటలకు అంగ్లో ఇండియన్ ద్వైతరణ, పైక మేనులతో ఎగ్జ్యూక్యూట్ బయలుదేరెను.

బోలు మెయిలు, తిరువేండ్రము ఎక్స్ ప్రెస్, రామేశ్వరము ఎక్స్ ప్రెస్ మెయిలు క్రమముగా నడిపించుటకు ఏర్పాట్లు జరిగినవి దీనివలన నూపరింపెండెంబుగారు ఫ్రీ ప్రెస్ ప్రతినిధికి తెలియజేసిరి. ముట్టప్రక్కల రైల్వే గురించి ఆప్రెయిన్స్ రిపోర్ట్ మెయిన్ నడచును. (ఫ్రీ ప్రెస్)

ఎగ్జ్యూక్యూట్ నమోదారులనభి

మద్రాసు, జూలై 19: నిన్న సాయంత్రము ఎగ్జ్యూక్యూట్ నోకసభ జరిగెను. 50 మంది పనివాండ్లు సభలో హాజరైరి. ముకుందలాల్ సర్కారు సింగారవేల చెట్టిగారు సభలో నుపన్యసించుచు సమైక్య ఆధికారముగా జనపనలనని మోపురించిరి. నిన్న సాయంత్రమునకు ఎగ్జ్యూక్యూట్ నమోదారులను సేవించును. సిలోను బోలు మెయిలులో నిన్న రాత్రి 125 గంట ప్రయాణముల మాత్రము ఎక్కిరట. మామూలుగా నీ రైలులో ఇంతకు మూడు రెట్లు ప్రతిదినము పోవుచుండెను. (ఫ్రీ ప్రెస్)

మద్రాసు, జూలై 20: సిలోను బోలు మెయిలు ఎగ్జ్యూక్యూట్ నమోదారులను సేవించుచు 10-15 గంటలకు చేరెను. ప్రయాణములు బోలుగా తక్కువగ లేదు. దారిలో అల్లరులేవి జరిగినట్లు చెప్పబడలేదు. ఈ ఆలస్యమునకు కారణము ప్రతిస్టేషను వద్దను పొయింట్లు మేన్ పార్టర్లు లేకుండుటయే అని ఒక ప్రయాణికుడు చెప్పెను. స్టేషను వాస్తవ స్టేషన్ వద్ద అన్ని వనలను చూచుచున్నారట. రైలు క్రాసింగు కేటబులద్ద ప్రైవేట్ ట్రైన్ మేన్ కేటబులు వేయటం తీయటం చూస్తున్నవలన నో ఎర్ల్యు మున్నారట.

మధుర ప్యాసంజరు, తిరువేండ్రము ఎక్స్ ప్రెస్ యిప్పటికింక ఎగ్జ్యూక్యూట్ చేరలేదు.

బ్రాడ్ గేజ్ రైల్వే అన్నియు మద్రాసు సెంట్రలు స్టేషన్ నుండి విడిచిపోయినవలన చేరెను. మెట్టుపాలెయం, మంగళూరు మెయిలుబండ్లు సకాలమునకే సెంట్రలు స్టేషను చేరినవి. పోడూరునుండి బోలాశేట్లవరకుగల స్టేషనులలో పోలీసువారు కాపలా యున్నారని ప్రయాణికులు చెప్పుచున్నారు. నేల మువద్ద జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పోలీసు ఉద్యోగులు ఏమియు అల్లరులు జరుగవలసి నాటకం పరచుటకు బాగైరి తీసికొనచున్నారు. (ఫ్రీ ప్రెస్)

అల్లరిగాండ్రలో ఇద్దరు ఎర్రపక్షి కాబడుట

మద్రాసు, జూలై 20: మధుర ప్యాసంజరు, తిరువేండ్రం ఎక్స్ ప్రెస్ మెయిలు యిప్పటికింక ఎగ్జ్యూక్యూట్ నమోదారులను చేరలేదు. ప్యాసంజరు మెయిలు కోడెలవాకం స్టేషనులో ఆగిపోయెను. నె 144 రు కంటేవరం మద్రాసు రీచివేన్ వన్ మధ్యపొవు రైలు పచ్చయిప్పు కాలేజి హాస్టలు కెదురుగ కోడెలవాకం చెట్టుపై స్టేషనులమధ్య జాగిపోయెను. అచ్చల రైలుమార్గమున కడ్డు ఒక రైలుపట్టి సమైక్యదారులు పడవై చిరి. గొలుసులు లాగి మెయిలు ఆపివేయబడెను. సమైక్యదారులు, అక్కడే తమ హయామటకు వచ్చిన వారిలో కొందరు రైలు ఇంజనెక్ట్ రాట్లునవిరిరి. ఈ పాపజన ఎగ్జ్యూక్యూట్ నేటి ఉదయము 11-15 గంటలకు చేరెను. రాళ్ల చెట్టులచే యిది చాలవరకు చెడిపోయెను. ఈ పరిస్థితులను పోలీసువారు బోక్సము కలగజేసికొనవలెను. ఈ రైలు యంత్రంపై ఎక్కినవగా చెడిపోయియుండును. (ఫ్రీ ప్రెస్)

వార్తాపత్రికలగతి

ఎం. వి. ఆర్. సమైక్య వార్తాపత్రికల పార్సెల్స్ పుచ్చుకొనబడవని మద్రాసు సెంట్రలు స్టేషనునుండి స్టేషను నూపరింపెండెంబుగారు తెలిపారు తెలియజేసిరి.

నీలగిరి మార్గమునందునమో

ఉదకమండలము జూలై 20: టీగిరి ఇండియా రైల్వే సమైక్య ప్రారంభించినట్లు వార్తలు వచ్చెను. కాని కార్మిక నాయకులు అనుకొనినంత జరుగలేదు. కూనూరు బ్రాంచి కర్మాగారమునుండి కొందరు పనివాండ్లు, మెట్టుపాల్యము నందున్నవారు నీలగిరి రైలుమార్గమున పొయింట్లును, లవుడేలు తిరువేన్ వన్ లో గాంగుకూలీలగుడ పనులుమారి.

ప్రయాణికులబండ్లన్నియు నడిపించుటకు యేర్పాట్లు చేయుచున్నారట. గూడ్సుబండ్లునడువవు. రైల్వేనడపువారికి, బొగ్గుపనివారికి అపాయములేకండ తగుయేర్పాట్లు చేయుచున్నారు. ఉదకమండలములోని పనివాండ్లు సమైక్యలో చేరకయినను పోలీసులతో పడుచున్నారు.

విజయవాడ నూచనలు

కర్మిగారాగు దక్షిణ యండియా రైల్వే విజయవాడ నిన్న సమైక్య సమైక్యమునకు యిట్లు తెలిసిరి:— సమైక్య కట్టుట మానివేసినచో మినియల్స్ పని వాండ్ల కేరణ గూర్చియు రాత్రి యిబ్బం దుల గూర్చియు మద్రాసు ప్రభుత్వ లేబరు కమిషనరు మధ్యవర్తిగ పరిష్కరింపబట్టె అంగీకరింతును.

(నవ్వీయ విలేఖరి)

చెట్టుట్ ఎగ్జ్యూక్యూట్ నమోదారుల అల్లరి

మద్రాసు జూలై 20—చెంగల్పట్ అభివృద్ధి మెయిలు చెట్టుట్ ఎగ్జ్యూక్యూట్ నమోదారులమధ్య హేరింగ్సు విజ్ఞప్తి అగిపోయెను. సమైక్యదారులు రైలు ఇంజనెరులలోనికీ అగ్నిహోత్రముల వార్తలేసిరి. ఇంజనెరులవలెను. అంతట మద్రాసునుండి పైవర్ ఇంజనెరుల యిరైలుబండిని ఎగ్జ్యూక్యూట్ తీసికొనివచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వే అధికారుల అనుకూలదృష్టి

ఇప్పుడు పరిస్థితి దుర్భరముగనున్న సాబోవు 48 గంటలలో అనుకూలపరిస్థితులు కలుగుటకవకాశము లేరన్నది. ఎట్టి పరిస్థితులు కలిగినను మెయిలు, ఎక్స్ ప్రెస్, బండ్లునడుపుటకు అటంక మేమియు ఉండదని ఒక రైల్వే అధికారి అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధికి తెలిపెను.

బోలు మెయిలు మద్రాసు ఎగ్జ్యూక్యూట్ నమోదారులను సేవించుచు మూడుగంట లాలస్యముగా 10-10 గంటలకు చేరెను.

ఈ బోలు మెయిలులోనే ప్రాఫెసరు కె. రామమూర్తి నాయకుగారు మద్రాసువచ్చిరి. ప్రతిస్టేషను వద్దను ప్రతిగేటు వద్దకు పరిచారకవర్తనవారు సమైక్యచేసిరి అందులకుబట్టు పనిలనునకు స్టేషను నుండి రైలు క్రాసింగ్ మూడుగంటల ఒక రైలు ఇంజనెరు. రాళ్లతో కొట్టినట్లు తెలియచున్నది. అని ప్రాఫెసరుగారు చెప్పిరి. ఆ. ప్రె.

పరిస్థితులలో మార్పులేదు

మద్రాసు, జూలై 20—సమైక్య పరిస్థితులు యధావ్రతగా నడుచుచున్నవి. చెట్టుట్ ఎగ్జ్యూక్యూట్ నమోదారులమధ్య రైలుమార్గమునకడ్డుగ రైల్వే స్టేషన్ వద్ద వేయబడియుండెను. ఈ కనుమ మధ్యస్థము 12 గంటలకు పచ్చయిప్పు కాలేజి హాస్టలు కెదురుగ చాల అల్లరిగా నున్నదని తెలిసి పోలీసు కమిషనరుగారు రిజర్వు పోలీసుతో నచ్చటికిరి.

నిన్న రాత్రి మద్రాసునుండి బయలుదేరిన బోలు మెయిలు మేముగా తిరువానాపల్లి దాటిపోయెనని ఈ మధ్యస్థము 2 గంటలకు తెలిసెను. తిరువేండ్రం ఎక్స్ ప్రెస్ మేమువరకు మేముగా చేరెను. ఈ మధ్యస్థము 2 గంటలకు మధుర ప్యాసంజరు తిరువేండ్రం ఎక్స్ ప్రెస్, మద్రాసు చేరెను. అన్ని రైల్వే పోలీసురక్షణ క్రిందనుపబడుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వే కంపెనీ విజయవాడ ప్రకటన

తిరువానాపల్లి, జూలై 20:—దక్షిణ యండియా రైల్వే కంపెనీ విజయవాడ రిల్వే తెలిపియున్నట్లు.

ఈ నెల 19-వతేదీ రాత్రి 12 గంటలకు సమైక్య ప్రారంభమైనది. రైలుమార్గము పొడుగునను ఉండునట్టి క్రింది తరగతి నపుకలందరును సమైక్య చేరిరి. కర్మాగారములలో సమైక్యచేసియుండిన పని వాండ్లు చాల మంది రైలు మార్గమున కడ్డుగా వండుకొని యుండుటవల్ల రైల్వే చాలా అలస్యముగా నడచుచున్నది. మద్రాసునుండి దూర ప్రయాణములు చేయుచు పరాసరిపోవు రైల్వే మాత్రము ఏదో యొక విధముగా నడిపించుటకు సర్వ విధముల శ్రద్ధ వహించి నేను పనిచేయుచున్నాను. దక్షిణ యండియా రైల్వే మిటరు గేజ్ రైలుమార్గ మందంతటను యాసమైక్య యున్నది. విజయ యండియా రైల్వే బ్రాడుగేజ్ యిది యాసమైక్యలేదు. ఆ. ప్రె.

మధురనుండి సమైక్య వార్తలు

మధుర జూలై 20—బొగ్గుపనిచేసేవారి విన్నత ప్రవాండ్లు మొదలైన ఇండియన్ కూలీలందరకు గత రాత్రి 12 గంటలకు పనిచాలించి సమైక్యచేసిరి.

బయలుదేరినవలె యుండిన గుడ్సు (సరకల) బండ్లన్నియు రద్దుచేయబడినవి. 724 నెంబరు గుడ్సుబండి మధురనుండి గుడ్సుబండిగానే మనస్సు రైవరకు వల్లి అచట నుండి ప్రయాణికుల బండ్లను కూడా తేల్చుకొని తిరువానాపల్లివరకు వెళ్లవలసియుండెను. అందు విధులలో అగిపోయెనది. ఎందువలననగా ఇంజనెరు నడిపేవాళ్ల దక్షత దిగి వల్లిపోయిరి. పనిచేయజాలవని చెప్పిరి. అగ్గరాత్రి యొక ర్యాక పరిసర గ్రామములు మధురమధ్య తిరిగి రైల్వే అగిపోయెనది. సమైక్యదారులందరు రాత్రి 1 గంటవరకు పథలేసి కీర్తనలు పాడుచు రాత్రి 1 గంటకు ఇండ్లకు వచ్చిరి. మధుర స్టేషను వద్ద రైల్వే పోలీసు బందోబస్తు బాగుగానున్నది. (ఆ. ప్రె.)

తిరువల్వేలి వార్తలు

తిరువల్వేలి జూలై 19:—ఇచ్చటి ఇంజనెరు కొరతము కంటకు పోలీసువారు పహారా యిచ్చుచున్నారు. తిరువల్వేలి జంక్షనుకు నిన్న అగ్గరాత్రి యొక గుడ్సుబండి వచ్చినది.

కాని కొద్దితేదీగాండ్రు నపుకలందరును సమైక్యలో చేరటవల్ల రైలుగేట్లు మూర్చింబుటకును తెరచి టకును ఎవరును లేకుండిరి. స్టేషను మాస్టరుగారును సలు ఇంజనెర్లకు గానను పయముగా రైలుగేట్లను మూర్చింబుట వలసిన వారైరి. పోలీసువారి పహారా కాపుడబడి అగ్గరాత్రి యిచ్చుచున్న రైలు యంజనెరులనడిపించబడెను. ఒక యంజనెరు రైలుగేట్ల పోవుబండికిని, ఇంజనెరులను తిరుచెంచూరుకు పోవుబండికిని తగిలించబడెను. ఈ యంజనెరులకు ప్రయాణికుల సమైక్య తగిలించెడి వారెవరను లేకపోయిరి. ఈ రైలు రైల్వే రైలు రైలుగంటలు అలస్యముగా బయలుదేరినవి. ఉదయం 8 గంటలకు బయలుదేరినవి.

తిరువల్వేలి, జూలై 20:—నిన్న అగ్గరాత్రి రైల్వే సమైక్య ఇచ్చట జరిగినది. పహారామున గల రైల్వే స్టేషను లన్నిటిలో పోలీసు పహారా యిచ్చుచున్నారు. ఈ రైలునుండియును గుండుమునుండి తిరువల్వేలికి రావలసిన రైల్వే ఇంజనెరులకు లోలేదు. తిరువల్వేలి నుండియు కూడా రైల్వే వినియోగం బయలుదేరలేదు.

తిరుచనాపల్లి వార్తలు

జూలై 20:—అనుకొనబడిన పహారా సమైక్య అగ్గరాత్రి ప్రారంభ మయ్యెను. ఈ కోడెలవాకం రావలసి యున్న 84 నెంబరు రైలుబండి కులి రైలునుండి సమైక్యగా వచ్చెను కాని ప్రోవెలో సిగ్నల్స్ ఏమియునలేవు. ఎక్స్ ప్రెస్ కప్పుడు ప్రోవెయంతయు పరిచూచుకొనుచు రైలు నడుపు వారే సిగ్నల్స్ అధారములేకండా నడుపుకొనుట వచ్చిరి. పొయింట్లు మేను, గాంగుకూలీలు అందరు సమైక్య చేరిరి. ఒక గూడ్సుబండి తిరువానాపల్లి కొట్ల స్టేషను వద్ద అగిపోయెను. కాని తాలూకు ఇంజనెరు మాత్రము ఇంజనెరు పోలీసులతో గొనిపోబడెను.

ఇచ్చటి ప్రయాణికులందరును కులి, కర్నూరు, త. జా పూరులకు మోటారు బస్సులమీదనే వెళ్ళుచున్నారు. మోటారు రైలు మోచింపబడినది. పెట్రోలియం ధింబుకూడా మోచింపబడినది. గోల్డెన్ ఫాక్ వద్ద కూడా పరిస్థితి విశేషముగా నున్నది.

కోయంబుత్తూరు వార్తలు

కోయంబుత్తూరు, జూలై 20:—నిన్న అగ్గరాత్రి సమైక్య ఆరంభమైనది. పొయింట్లు మేను, బొగ్గుపని, రయలుబండ్లు తుడిచేవాండ్లు, రిఫ్టరులు, రయలుబండ్లు సమైక్య తగిలించేవాండ్లు మొదలైన పనివాండ్లందరు సమైక్యచేసిరి. డిప్రీటు మెకానికలు ఇంజనెరు, డివిజనలు నూలి, అసిస్టెంట్ బ్రాఫెక్ నూలి డెంటు ఇచ్చట హాజరై రైలుబండ్లకు స్టేషనుకు తేగ్గుల తిరిగి బయలుదేరునట్లు చేయుట మొదలైన పనులకు వ్యసముగా నిర్వహించుచున్నారు. స్టేషను మాస్టరు క్రిందను, తరగతా పనిచేయుచున్నాడు. ఇంజనెరు నడుపు రైలు ఇంజనెరు బొగ్గువేయు పైకమనులు పనిలోనేయున్నారు. రైలు బండ్ల రాక పోకలు జరుగుచున్నవిగాని కొంచెము అలస్యముగా నడచుచున్నవి. ముఖ్యమైన స్థలములం దంతటను పోలీసు పహారా యిచ్చుచున్నారు.

ఉదకమండల వార్తలు

ఉదకమండలము జూలై 20:—మెట్టుపాలెయం మొదలు ఉదకమండలము వరకును రైలుమార్గమున పోలీసుపహారా యంజనెరులనడి, మద్రాసు మెయిలు ఉదకమండలమునకు 1.45 గంటల అలస్యముగా చేరినది.

గవర్న మెంటువారు యాసమైక్య విషయములో బోక్సముచేసికొని సమాధానము చేయవలసినదిగా కోరెను సమైక్యదారులనేక మహా జర్నలు గవర్న మెంటువారి కంపుకొనుచున్నారు. కాని గవర్న మెంటువారిందులో ప్రమేయముకలగజేసికొన నలంపలేదు.

కూనూరు వార్తలు

మెయిలుబండి 2 గంటల అలస్యముగా చేరినది. కర్మాగారపు పనివాండ్లు ప్రేక్ష్యమెనుపనిమారి. ప్రేక్ష్యమెను సావు తీసికొనిరి. కార్మికజనపయాహము స్టేషను వద్ద గుండుకొని పోలీసువారు వారిని తరిమివేసిరి. రైల్వే స్టేషను వద్ద పోలీసువారి పహారా యున్నది. ఉదకమండలమునకు పావురైల్వే పరిగానే నడచుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

అమకమునకు

సింగిల్ బారెల్ 12 బోరు రైమింగ్ టన్ రిపీటింగు తుపాకీ. ధర రూ 110-0-0 స్పెన్సర్ అండ్ కో. లిమిటెడ్., మద్రాసు.

విదేశవార్తలు

గనుల సంఘమువారిసభ

60 సంవత్సరముల వృద్ధుడగు అధ్యక్షుని

రాధాకారము

ఉపన్యాసకుని ప్రోసివేయుట

ప్రేక్షకులు కయ్యూ, మొట్టయినట్లు

లండన్, జూలై 18:—నేడు లండన్లో గనుల

సంఘమువారి వార్షిక సమావేశము జరిగెను. సభ దొమ్మిదివందల సాగినది. నిన్నటి ప్రారంభసమావేశమున పారిశ్రామిక సభ శాంతిగా జరుగుగాకయని అధ్యక్షులను మోర్చిస్తూ స్పీచుగాని కోరిరి. లావార్కు మైక్ కమ్యూనిస్టులను సభకు రానియలేదని కొంత జగడము జరిగెను. వారు నేడు సభకు వచ్చుటకు అనుమతి నీయవలెననిరి. ప్రేక్షకులగు గ్యాలరీ నలంకరించుటకు ఉత్తర దిశకు దేను. ఇట్లువచ్చిన కమ్యూనిస్టులలో అలక అనువాదాదు గ్యాలరీనుండి దుమికి యువస్థనించుటకు ప్రారంభించెను. అధ్యక్షుడు మోర్చిస్తూ స్పీచుగాని అలకగానిని సభాభవమును వీడి పోవలెననిరి. వెడలని అలక గారు పట్టుదలను జూపిరి. అంతటితో అలక బయలుదేరెను. తుదకు స్పీచుగాని ఆరంభార్చు దు గారితో గ్యాలరీదగ్గర కేగి 60 సంవత్సరములు వృద్ధుడైనను అలకగానిని బట్టుకొని క్రిందికి ప్రోసివేసిరి. అందున్న స్త్రీలు మొట్టో మొట్టోయని శ్రేయించిరి. పురుషులగు ప్రతినిధులు చచ్చుటలు గొట్టిరి. అలకగానిని తరిమివేసి స్పీచుగాని మెట్టు దిగి హర్షురగానిపై నిలుచుండి ఆతని మెడపట్టుకొని విడిచివేసెను. ఈలోపుగ ప్రతినిధులు అడ్డుకొనిరి. హర్షురగాని సభామండలమునకు ఆతని అడ్డుములులేకుండ వెలవెలబోవుచు కత్తుముతో ఊపిరి పీల్చుచు వీలెంచిరి. కాంతిచిత్రముతో స్పీచుగాని తనసభాము నలంకరించిరి. పిదప సభాకార్యక్రమము ప్రారంభమయెను.

తుక్కుగాని స్పీచుగానివెంట బోయినపుడు ఆతని సహాయము నిమిత్తముపోయినా లేక లావార్కు మైక్ వారికి తోడ్పడుటకు పోయినాయని యడిగి కొద్దిమందియగు స్కాచిప్రతినిధులు స్వాగతముల పనివారికి ప్రతినిధులుగా రన్నమాటలను కత్తుగా దుపసహరించుకొనవలెనని కోరిరి. తుక్కుగాని నిరాకరించిరి. ఈవిషయమై రహస్యముగ ఆలోచించెదమని అధ్యక్షులు చెలిపెను.

బ్రిటిషు ఇండియా యూనియను

లండన్, జూలై 18:—బ్రిటిషు ఇండియా యూనియను (సంఘము) బ్రిటిషువారికిని, భారతీయులకును స్నేహము పెంచుటకు చాల ప్రయత్నించుచున్నదనియు అయ్యది చాల అవసరమనియు రిడింగు ప్రభువు నడిపెను.

పూర్వపు యుద్ధములకుగల అపహేతుకములన్నియు అదృష్టమునని జాలిపవతి నూచించుచున్నదనియు బ్రిటిషుఇండియా సంఘముగూడ ఇందులకు తోడ్పడుచున్నదని ఎస్ ఆర్. దాన్ గారనిరి. రిడింగు ప్రభువీసంఘము ఎక్కడ యువయోగముగ పనిచేయుటకు తోడ్పడుచున్నందులకు సర్. మహ్మదుషాఫీ, సర్ ఎం. దాదాభాయిగార్లు కొనియాడిరి.

పోలీసువదతుల విచారణసంఘము

రిడింగు ప్రభువు అధ్యక్షతవహించుట
లండన్, జూలై 18:—దేశమంతటను పోలీసు విచారణసంఘములను విచారించుటకు ఒకసంఘము నేర్పాటుచేసిరి. రిడింగు ప్రభుని అధ్యక్షులుగ నియమించిరి.

కపర్ల మహారాజు జన్మదినోత్సవ ఫీల్డు ప్రదర్శనసంఘమున మహారాజుగారు తన సంతానమునకే గాక బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకుగూడ గొప్పసేవను చేయుచున్నారని బర్మిక్ మోడ్ ప్రభువు కొనియాడెను.

బ్రిటిషు ఎన్నికలు మే మాసములోపుగ జరుగవు. ఆతరువాతెప్పుడో జరుగునని సర్ వర్మింగ్ ఈవన్సుగారు చెప్పిరి.

రైతు ప్రదేశమును ఖాళీజేయుట

జర్మనులకోరిక

చాంబర్లెనుగారి ప్రత్యుత్తరము

రగ్వి, జూలై 18:—జర్మనులు ఓడంబడికలో నూచించిన కాలముకంటె ముందుగానే ఆక్రమణసేనలు రైతు ప్రదేశమును ఖాళీజేసి పోవలెనని జర్మను చాంబర్లెను గోరినదానిని గూర్చి, చాంబర్లెనుగారు సానుభూతిని జూపిరి. ఆ విషయమై ఆక్రమణ ప్రభుత్వమువారు, జర్మను ప్రభుత్వమువారు సంప్రదింపుకొని చేయవలసిన పనిగాని తేలికకట్టిగా దరిని. ఇతర ప్రభుత్వములతో గూడ ఆలోచించవలసియున్నదనిరి జర్మనులును, ఆక్రమణ ప్రభుత్వమువారును ఏమి చెలిపినను వాటిని స్నేహభావముతో ఆలోచించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగ నున్నారనిరి.

తాము స్వయముగ అందరికంటె ముందుగ జోక్యము కలుగజేసికొనరాదా యని యడుగ అట్లు చేయుటచే ప్రయోజనముండదనిరి. ఒక్క బ్రిటిషు సేనలను మరలించి ప్రయోజనముండదనిరి. దానివలన రైతు ప్రదేశమును ఖాళీజేయువిషయమై సహాయము జరుగదనిరి.

అమెరికా చమురు సభ 20 తేదీకి ఆపుజేసిరి. నేనుజాలా, దక్షిణ అమెరికాలో ఇతరవృత్తి తక్కువగా చమురును తయారుచేయుటకు ముందు ప్రయత్నించెనట.

అధినివేశముల విద్య

విదేశభాషను నేర్పుట యుపద్రవము

లండన్, జూలై 18:—అధినివేశము లందున్న దేశీయులకు ఆంగ్లవిద్యను బలవంతము జేసినేర్పుటచే యుపద్రవము గల్గునని మేజరు ఆరంబింగ్ గారు లండన్ లో జరిగిన సామ్రాజ్య ప్రాంతో బ్రిటిషు కాంగ్రెసుసభలో చెలిపిరి. ఫ్రెంచి పాఠశాలలలో ఫ్రెంచిభాష లేకుండ దేశీయుల భాషలోనే విద్యను నేర్పుటకు ఆలోచించుచున్నారని ఫ్రెంచి ప్రతినిధి చెలిపెను.

మెక్సికో దురంతము

వాషింగ్టన్, జూలై 18:—ఓబ్రిగానుగారి మరణవార్త ఇచ్చట ధియమును కలుగజేసెను. ఇతని (ఓబ్రిగాను) పరిపాలనములో యున్న టెక్సాస్ ప్రేమ్మి మెక్సికో సంబంధములు చాల యశస్విని గాంచునని అనుకొనిరి. కెల్లాగుగారు యున్న టెక్సాస్ ప్రేమ్మి విచారమును చెబుచు కల్లెను అధ్యక్షునకు సానుభూతి నంపిరి. ఈ పాత్రకు కారణము మతావేశమున హంతకుడంగీకరించెనని కల్లెనుగారు ప్రకటించిరి. అయ్యుగరిని అనుమానించి ఆరెట్టుజేసిరి. ప్రభుత్వమువారు సక్రమపద్ధతులనే అవలంబించెద రనిరి.

పార్లమెంటు సభ్యులపేర్లు

లండన్, జూలై 18:—1264 మొదలు 1832 వరకున్న పార్లమెంటుసభ్యుల పేర్లున్నటిని వారి జీవితచరిత్రను సంగ్రహముగ వ్రాసి ప్రకటించవలెనని కామన్సుసభలో యున్న అన్ని తత్తుముల ప్రతినిధులును ప్రధానామాత్యుని గోరిరి. ఇది ఖర్చుతో గూడుకొన్నది గాన ఈ సమయమున దురదృష్టవశాత్తూ బాల్విన్సు గారు రనిరి. ప్రస్తుతము సంగతులన్నిటిని నిమగ్నజేసి ప్రకటనమును అవల జూచుకొనవచ్చుననిరి.

ఆంగ్లో-ఇరాకురాయబారములు

లండన్, జూలై 18:—ఇటీవలవాపురగారిని తెలుపులో కలిసికొనుటకు నూదానరేవుకండి 20 తేదీని జెడ్డాగుండా క్లబునుగారు బయలుదేరెదరు.

నవపరిహారములు

రగ్వి, జూలై 18:—జర్మను పరిహారముల అంత్య పరిమార్చునుగూర్చి బ్రిటిషు ఆశియములను నష్టములేకున్నంతవరకు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వ విధానమునకు భిన్నముగ లేనంతవరకు ఏమానవలను చెలిపినను శ్రేష్ఠగా బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుటకు సిద్ధముగ నున్నారని చర్చిలుగారు చెలిపిరి. కాని ఇంతవరకు ఏమానవలను ప్రకటించెట్లులేదట.

గుట్టుపువందలమై పన్నును తగ్గించినచో ఆరికవక్రముతో ఆదాయము 1500,000 పౌనులు ఈ సంవత్సరము లెక్కువవచ్చునని చర్చిలుగారు చెప్పిరి.

నైమను కమిషను సదుపాయములు

లండన్, జూలై 26:—(మొయిలు) ఇండియాలోను, ఇంగ్లాండులోను నైమనుకమిషను సదుపాయములు కొలగాని పని భారతనాయకులు ప్రకటించుచుండ బ్రిటిషు పత్రికలు నైమను బహిష్కరణము తగ్గిపోయిన దనియు, అందరను నైమనుకమిషను సదుపాయములకు సంతోషించుచున్నారనియు బ్రిటిషుపత్రికలు వాకొనుచున్నవని ఫ్రీ ప్రెస్ విలేఖరి చెబుచున్నాడు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రిక

కు కలకత్తా విలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—నైమనుకమిషనువారు పంజాబునెల్ల కమిటీ కోర్కెలనుంగీకరించుటచే స్వరాజ్యవాదులలో ఉన్న కొంచెము నిరోధముగూడ అంతరించినది. వీరిపోవుచున్న కాంగ్రెసువాదులు, సుభూ, జి. శాస్త్రి, బెసంతుగార్లుతప్ప జనసామాన్యముంతయు, అసగా మహమ్మదీయులు, హిందువులు, విశేషము, యూరపియును తెగల వారందరను, ఆంగ్లో-ఇండియనులు, ఇండియను క్రైస్తవులు అవమానకరముగ ఉపయోగించబడుచున్న నిమ్మజాతుల నాయకులును రాయలుకమిషనుకు కావలసినసాక్ష్యమును, మరితర వివరములను పూర్తిగ సప్రయోజనకరముగ, రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంఘికకష్టములను చెలిపెదరు. అదివాడు లెవరో తప్ప ఇతరులు బహిష్కరణమును ప్రోత్సహించుటలేదు. ఒక్క కాంగ్రెసు నాయకులే బహిష్కరణమునుగూర్చి ప్రస్తావించుచున్నారు. రాయలుకమిషనులో సానుమాను బడయులేక ఆకాభిగ్రులైన హిందూ ముస్లిం స్వతంత్రవాదులుగూడ పిరికి తోడెరి. నెల్ల కమిటీలకు రామనుకమిషనులతో సమానప్రతిపత్తి నిచ్చుటచే ఇంతవరకు జనుకాడున్న బహిష్కరణవాదు లిప్పుడు తప్పక బహిష్కరణవర్తమాను వదిలిపెట్టెదరు.

భారతీయులను తృప్తుగా జేయుటకు రాయలు కమిషనువారు లేమి సిఫార్సులను జేయనిశ్చయించుకొన్నను అప్పుడే వారికి కుప్పలు కుప్పలుగ వచ్చిన సాక్ష్యమును జాగ్రత్త విమర్శించవలసియున్నది. శ్రేష్ఠ రాష్ట్ర కాపనసభలలో కమిషను విషయమై ప్రభుత్వపక్షము కలకత్తా సిమ్లాలో పాడుచేసినదనున్నాడు.

లైముస్పత్రిక

కులాహారముండి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. పంజాబులో నెల్ల కమిటీ కోర్కెలను అంగీకరించి రహస్య విచారణలోను కాగితములను పరిశీలించుటలోను భారతసభ్యులకు రాయలు కమిషనులతో సమానాధికారము నిచ్చుటచే భారతీయులను యూరపియులను సంతృప్తిపెరి. పంజాబు కమిటీవారికోర్కెలు సమంజస మగుటచే నైమను కమిషనువారు నిరాకరించలేక పోయిరి. నైమనుకమిషను ప్రతికూలుగూడ నైమనుకమిషను నిరసించుచున్నదని అనుకొనుటలేదు.

సిమ్లావార్త

లిట్టుచెబుచున్నది. సర్ బాక్ నైమనుగారి మొదటి మరతులను వారితో స్వయముగ చర్చించనివారును బహిష్కరణవాదులే ఆక్షేపించుచున్నాడు. శంకరనాయకుగారు ప్లేటు కపున్సిలులో నైమను కమిషను మరతును పూర్తిగ ఆమోదించిరి సపుతులతో కమిటీయెదురునిమ్మ జాతులు సాక్ష్యవిచ్చుటకు అందున్న భారతసభ్యులు బ్రాహ్మణులగుటచే నిరాకరించినది. సర్ వారిసింగు మన్నగువాడు నైమనుకమిషనుతో స్వయముగ సంప్రదించి వారిమరతులు సమంజసములే యని బహుకొనిరి.

కాని నైమనుకమిషనువారు రిటిమరతులకు గల కారణములను తమతో స్వయముగ చర్చించినవారికి చెలిపిరిగాని బహిష్కరణముగ జనసామాన్యమునకు చెప్పలేదు. వారికి నచ్చ జెప్పటకు ప్రయత్నించలేదు. రాయలుకమిషనువారు రిపుడు చేసిన తీర్మానము మరింత ఆతురతను బాపగలదు. సర్ బాక్ నైమనుగారి ఫీల్డరిలేఖ పార్లమెంటుకు జరేర్చుననివేదలను సమర్పించుట కేర్పాటు జేసెను. సాక్షులను ప్రత్యేకముగ విచారించుటకు, కావలసిన కాగితములను ప్రత్యేకముగ పరిశీలించుటకు భారతకమిటీలకు అవకాశ మిచ్చెను.

పంజాబు కమిటీ రాయబారముల జయమొందుటచే దేశములో సహకారము బలమేర్పడును. వారికి శ్రమ లేకుండును. ఇండియాలోనున్న బహిష్కరణవాదులకును, లండన్ కు వచ్చి ఆ దేశము జేయుచున్న వారికిని మరింత ప్రాధాన్యము మేర్పడును. వీరు ఆదినుండియు భారతభగ్యోదయమును నిర్ణయించుటకు పార్లమెంటు కధికారము లేదనెచున్నాడు. అందుచే రాయలు కమిషనుకు అటంకమును గలగజేయు నిశ్చయించుకొనిరి. సక్రమవిధుల కేర్పడు సదుపాయములను వీరు ఏవగించుకొనెదరు.

మెహరనులో మెషిడిమార్గాలులో భూగర్భమున ఒక దేవళమును, రాజమండలమున జర్మను పురాతనవస్తుపరిశోధక పరిశ్రమలను వార్షిక కెల్లాగారు కనుగొనిరి.

పైన్సర్ అందు కో. విమిటేడ్, మద్రాసు.

నిడదవోలు యూనియను బోర్డు ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక

(వచ్చి మ గోదావరిజిల్లా)

ఈ బోర్డులో ఎన్నికలలో వచ్చినవారిలో మధుర (బాహ్యులు) ఇద్దరు కావున 1 మహమ్మదీయులు 1 వైశ్య కులములవారు గలరు. కామినేపనలలో 1 ఆదివంశ 1 లింగాయతు (జంగమ) కలములు వచ్చిరి. టెంపొరారి అధ్యక్షత శ్రీనిధిదవోలు దక్షిణామూర్తిగారి నను ఎన్నికలలో వచ్చిన వారిలో నియమించిరి. ఈనెల 18 వ తేదీన (ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక పెట్టిరి. ప్రెసిడెంటు ఎన్నికకు శ్రీమతి రాంపల్లి రామచంద్రమ్మగారు (ఎన్నికపట్టణం) నుండి అబ్దుల్ వాహబుసాహెబుగారు యం. యల్. సి. ఇదివరలో 9 ఎత్తరవ లకంచి అనగా యూనియను ప్రతినిధుల నుంచియు (ప్రెసిడెంటుగా నుండి వారు పోటీచేసిరి. వోట్లవయములో అబ్దుల్ వాహబుసాహెబుగారి తరపున యురవురు కాపులు ఒక వైశ్యులు ధీమాగా నుండిరి. మిగతా నలుగురిలో యురవురు బాహ్యులు. ఎన్నికలలో వారు యురవురు కామినేపనమెంబర్లు అనగా శ్రీ మాదిరెడ్డి పీఠద్రరావు నాయకుగారు (ఆదివంశ) రుద్రమ జీదేవ (లింగాయతు)గారు శ్రీరామచంద్రుడు గారి తంపున నున్నారు. మిగతా యురవురు మెంబర్లు (ప్రెసిడెంటుగా నిలబడవారే, యాఎన్నిక బోర్డు మిడియన్లలో జరిగినది. టెంపొరారి ప్రెసిడెంటుగారు యాఎన్నిక ఏకీకరణ జరుగునో యని జానుటకు గ్రామములోని చాలమంది మహమ్మదీయులు వచ్చి. ఎన్నికపట్టణంలో జనము మూగ కుండానందటకుగాను టెంపొరారి ప్రెసిడెంటుగారు పోలికు నబుయినెన్నెక్కుగాకీ లోకలో బోర్డు ఆస్తు నడపించి సహాయము రావలెనని కోరిగా ఏ.నో. బుయినెన్నెక్కుగాకీ యందు కలగజేసికొనక సహాయము యియ్యదు. ప్రెసిడెంటు ఎన్నికకు ముందుగా జనరలు మీటింగు జరిగినది. జనరలు మీటింగు 7 గంటలు ఉదయమొదలు గమరవి 9 వరకు జరిగినది. 9 గంటలకే ప్రెసిడెంటు ఎన్నికకు ప్రయత్నం చేయిరి. జనరలు మీటింగు అయినప్పటికీ కొన్ని సమస్యలు వ్యతిరేక పుండలేదా అన సమయములో టెంపొరారి ప్రెసిడెంటుగారు న దక్షిణామూర్తిగారిని సీవిలు చారంటుమీద పాతాళుగా ఎరస్తుచేయించిరి. యాసివిలు ఎరస్తు విషయమేమనగా ఒకరి ప్రెసిడెంటుగా వాచాచేయగా అదావాలోని డిక్రీకి వీరు హమీయందేరగాని వీరమీయని నిశ్చయకరలేదు. ఈహమీక్రీని కనిపెట్టి సరిగా నేటికోజానకే ఏర్పాటుచేయించిరి. ఒక మహమ్మదీయ బోర్డు ప్రాసెస్యకు శ్రీ టెంపొరారి ప్రెసిడెంటు గారు హమీయన్న డిక్రీసామ్యుకు చెంటనే తెప్పించి యిదిగో సామ్యుతీసుకో నాకు మీటింగున్నది. నన్న సామ్యు యిస్తే ఎరస్తు చేయుటకు వీలులేదని చెప్పగా అప్రాసిన్నుపర్యర్థించినక నిలుచున్నచోటనుంచి కదలియ్యవని చెప్పెను ఈగం దరగోతంలో మిగతా మెంబర్లలోని పోతురాజు తొలియ్య నాయకుగా రువవారిని అబ్దుల్ వాహబుసాహెబుగారు యూ మీటింగునకు ప్రెసిడెంటుగానుండుటకు ప్రభావ చేసిరి. యిది అక్రమమనియు టెంపొరారి ప్రెసిడెంటును ఎరస్తుచేసి రనియు ఈ కారణములతో యూ మీటింగు జరుగుటకు ప్రస్తుత ప్రెసిడెంటునకే లా పాక్కిన్నను మున్ను సకారణములతో మీటింగు బుక్కులో మిసిలు ఆఫ్ డిపెంటును శ్రీరామచంద్రు డుగారు వ్రాసిరి. వారువ్రాసిన హామీ అందరు సంతకములు చేసిరి. యాడిపెంటు యిటులఁదగిన తారయ్య నాయకు గారు ప్రెసిడెంటు ఎన్నికను జరిపి, యా ఎన్నికలో వోట్లు యిచ్చుటలో 4 అబ్దుల్ వాహబు సాహెబుగారికి 2 శ్రీరామ చంద్రుడుగారికి వచ్చినవి. రామచంద్రుడుగారి పార్టీ అను మన్నవారిలో పీఠద్రరావు నాయకుగారికి ఎండుచేతనోగాని ప్రెసిడెంటుగా అయిన అబ్దుల్ వాహబు సాహెబుగారిలో పాటు పూదండలను యురవురికి చేసిరి. యురవురిని మోటారులో మాల్వోరెట్టి పూరేగిండుటకు ఏర్పాటు జరిగినది. కాని పీఠద్రరావు నాయకుగారు అందు మాల్వోరెట్టు. యా ఎన్నికల కథ యారీగిగనన్నది. ఈ ఎన్నిక పరిమైనదా కాదా యని చర్చలోనికి బోర్డునకు వెళ్లనటుల యున్నది.

(న్యకీయవిలేఖరి)

అమృతమునకు

దుజ్జలో లోడింగు తుపాకులకు తగిన ఎలీసు ట్రీచ్ లోడింగు కేపులు మంచి ఫిటిలో నున్నది. 260 గల పెట్టె 1-కి ధర రూ. 0-8-0.

స్పెన్సర్ అందుకో., లిమిటెడ్

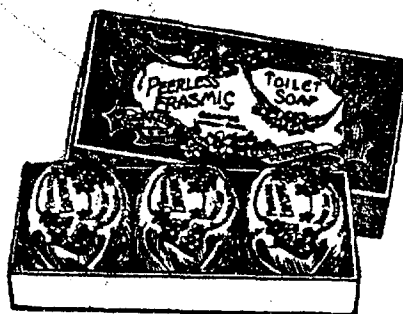
నెం. 6. మద్రాస్.

ఆనంద గడియారములనే కోరుడు.
గడియారపు బినలు పరిమైనవని గ్యారంటీ యివ్వబడును.

కోట ఆనందకృష్ణశెట్టి

217, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

ఇది అమోఘమైన సబ్బు

PEERLESS
ERASMIC
The Dainty SOAP

4661-2

బాల్యవివాహములు-బామ్మలమెట్లెండ్లు

మానవునకు బాల్య యావక కాలవారకములను వాలంగు దళింపడము. అందులో పకలసంతోష సౌభాగ్యదాయకమైనది బాల్యదళింపే మరొందుకానరాదు. ఈ బాల్య దళింపే మానవులు (స్త్రీలు) భక్తిబాహ్యులను పోగుచేసి ఒక బామ్మకు పెండ్లికమాండనియ్య, వరకబామ్మకు పెండ్లికమాన్ద్రునియ్య, కొందరు పెండ్లికమాన్ద్రునియ్య పునారనియ్య, కొందరు పెండ్లికమాన్ద్రునియ్య అనియు, ఏర్పరచి వారిలో నొక కిల్లకాయను పురోహితునిగానుంచి, తూతూమంత్ర, తుమ్మ కాయమంత్రం, అని ఏకవే, లగాన్మకములచదివి యధావిధిగా (త్రాటిమాకులు గుండ్రముగా కత్తిరించి) మంగళనూత్రములు తలంకాలు మొదలైన మామల తుంజుచేసి పెండ్లిగా వింపెదరు ఇటులచేసి ఏదోకారణముచే కలహించి యందొక కాలిక ధీమాకు పెండ్లి మీయింటికివచ్చుట తప్పని తన పెండ్లికమాన్ద్రుని బామ్మకు తీసికొని "యెంరెచ్చి చెప్పినను వివక" కొనాదీపితునానపయ్యేది గలనవ లేచిపోవును. ఇటుల పోయింతులన ఉభయముల నవ్వయలేదు. వారికి ప్రతిరోమిల జకగు ముడులు నిధియొగున్నది. కాన మానవుని పెండ్లి యెటుల గానుగనా? వివాహ మురిపవలెకార్యము. వివాహబంధమందు ననేకదా; శ్రీ పురుషులకు పాలమైన ఇహపరసౌఖ్యము లానగూడునని మహాపు తెలరు వదియించి యున్నాడు. సంభాషివద్దికి వివాహనూత్రమే ముఖ్యబీజము. సంసారకార్య నిర్వాహకతర పెద్దగా అన్వేష్య ప్రేమాదుల గల్గించి స్నేహ మభివృద్ధి సాందింపనది వివాహముగదా? వివాహము ప విత్రమగు ఆద్యమును గలదిగ నుండెలయున. నవ్య యొక్కయు వజనియొక్కయు యోగ్యతలు విద్యావివేకములు గురుంచి తల్లిదండ్రులు తమ విద్యు కళాగము నిర్వహించు నోపరించునదియే నిశ్చయమగు వివాహము. ఇదియే మన హిందూదేశముల పురోభివృద్ధికి అవకాశమగు వైహిక బంధము. అప్పుడుగాని హిందూసంఘము తన మూలనూత్రాధములగ్రహించి బాలకడుని నమృతతప్తుడు, ఎంతసేతాపకరము అమానుకులగు నోరెలుగని వశికునల పట్టితెచ్చి అరవదేదల ముసలి దళియల పాల్వము యున్నాడు. ఇటువంటి కిలిదం ద్రులు సజీవులే యుండుటకంటే వికళతేవులగుటయే కష్టము సంతోషదాయకముగదా? యెదియొయొక కారణముచెప్పి సం తతిలేదనియో కుమారీనియో సౌఖ్యములేదనియో తనకను మూలని కాదనియో గయ్యోలిజనియోమరిని కారణములచెప్పి యో భార్యయందీనను లేకున్నను రెండుయూడు వాలంగు వివాహములు మన పెద్దలు గానింతుకొనుట మనకు విధియుగదా? తాత, తాత, వన్నెండేడ్లు భాలకుమారై గలరు. వివాహ మాడెదవా అనితెప్ప జెప్పుకొన (లేవబోయి) యేదీ. నాయనా నీవెయ్య (అనిచేయూత వైలేచి) అచ్చాయీ నీకేడుల కోయి! ఈక్రమ నీకుక్రమయిచ్చుట వాక్యములేదు. కానియూ చిరినా యిందులో నెంతకష్టమో నీకేమిక్రమయందునా యి క్కుడునాజరువును చేకరియిద మాయములేచి. ఎంతకష్టము న్నుది. కల్లకానబడవు. కరీరమా ముడుకుల పడినది. కాళ్లుబిగి సికొనినది. నడుమనంగడు. చేతులలో పటుత్వములేదు. చెవు

లుముట్టుకు వివరమును, నన్ను లేవ దీ య వ తె. మంగళ సన్నాకములు చేయించవలె. నన్ను పెండ్లి పీట మీదికి మోసికొని వెళ్లవలెను. దగ్గర నొకమనుష్యుడు తప్పకయుండ వలె. వాప్రేళ్లు పంగళుగనక వాతరపున నొకమనిషి పెండ్లి కుమారైకు మంగళనూత్రము కట్టవలెను. ఇవన్నియు జేయుటకు నీవిష్టపడిన వాకిష్టమెనుమా? నాయనా కిల్లయెట్లుగానుండునా? వయస్సెంత? ఏమోనీపేరు చెప్పకొని నిర్వహిరాధన చేసుకంటూను. వామేలు కోరువాడవు కనక వామీద నీకింత ప్రేమ నాయనా ప్రయత్ని మానకు వాకిష్టమెనుమా! నీకు క్రమ యెందుకని తెలంచితిని; గాని వాకెంతమాత్రము సంజేహములేదు " అని గుచ్చిగచ్చి యెడుగునుగదా; ఇంతటికాలముదా వరించినందున గదా మన హిందూసంఘము వాడగుటకు కారణము; ఎన్నిదురాచారములు హిందూ వివాహమునందు జేర్చబడి వాడుకలో నున్నవో యెల్లగకు నవభవిదంబేకదా? పూర్వ కాలమున గార్తి, మైలేయి, కాత్యాయని, మన్నగు స్త్రీరత్నములు సర్వవిద్యల నభ్యసించి యుక్తవయస్సు వచ్చినతరువాత వారికి ముగ్ధ్య మగుభర్తను ఆర్యధర్మానుసారముగా జీపట్టి గుళుమగి/సంసార యాత్రచేయును తక్కువచార నిమగ్నులై నుత్తరీ, కీర్తిగడించరి. నేడు కనక దేవని వశికునము మనవారు ముది సలలించి వివాహము చేయజూతురు. ఈకూ నలభర్తలు దిర్బరైన గలనారై భార్య కాపురమునకు వచ్చి సరికి నొకపీడితులై చచ్చుటయేలేక, బ్రతికియుండియు నొక నుచే దీపులు దీసికొనును నిద్రయోజను లగుటయో మానుచున్నాను. అందున పాప మిహూనల తమ యావనమును బాగు చేసికొనునంది యంతకాలము పహించి యూరకండునా? ఇందుకు తల్లిదండ్రులు నిందార్హులు భగవద్దండార్హులు. కావున బాల్య వివాహములతో పాటు న.లు బి.డి సంవత్సరములవయస్సు మీరిన పురుషుడు వివాహ మాడమాడవని దొరతనమువారు ఒకకాసము ఏర్పాటు చేయు విషయము ఆలోచింపుట దేశక్రమోభిలాషుల సంస్కారలను ముఖ్యమై యున్నది.

అయ్యదేవర బాలాత్రిపురసుందరమ్మ.

రామభద్రయ్యధర్మాయుర్వేద వైద్యశాల, నంద్యాల

రామభద్రయ్య ధర్మాయుర్వేద వైద్యశాల భవనము కట్టుటకు గాను నంద్యాల గ్రామవాసియును, పగడి నారాయణ శెట్టిగారిభార్య కాయమ్మగారు వారి భర్త ఆత్మార్పిణిగాను 18 శెంట్లు వైద్యురూపాయలు విలవగల ధూమి ధూదాన మొసంగిరి. (ఒక విలేఖరి.)

ఆంగ్లో ఇండియను వైమానిక ప్రచారము లండన్, జూలై 18:-ఇంగ్లండు ఇండియా వైమానిక ప్రచారమునకు కావలసిన విమానములను సామ్రాజ్య వైమానిక కంపెనీవారే స్వయంచేదనీ సర్ క్యామ్యులు హోరుగారు కామన్వెథలో మాతోనుగారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

విభవ సంవత్సర అధిక శ్రావణమాస శుద్ధ తృతీయ (౨౦-౭-౧౯౨౮) శుక్ర వారము

న త గ్ర వి

[జి. జాషువగారు]

ఉ॥ కాసులు గల్లువాఁ డొకఁడు
కాంచనసౌధతలంబు డిగ్గునా
యానము వోవఁ గుండనపు
టండలమం దరుదేలుఁ జూచి యా
హా! సిరి లేనినాది బ్రదు
కా! యని చిత్తము నొచ్చి దీర్ఘని
శ్వాసముఁ బుత్తువా యతని
పై ధనవంతుఁడ వీవు నత్కవీ!

ఉ॥ నింకి నేలకుం బసిఁడి
నిచ్చెనలం దగిలించి తన్నభో
గంగను దేలియాడు సుర
కాంతలకొప్పన ముచ్చటించు భృ
గాంగన లాడుకొన్న పరి
హాసములం గొనితెచ్చి విప్పి చె
ప్పంగల ధీధనంబు గల
వాఁడవు నీవ కదయ్య నత్కవీ!

ఉ॥ నిండిన రాజలోకము వి
నిశ్చలనంబు వహింప దివ్యవాః
కాండములన్ యించి యధి
కంబుగ నన్నుతులందు రాజమా
ర్తాండుడవై దరిద్రదశ
కా, దురపిల్లెద వీవు? చూడలే
కుండియుఁ గల్గియున్నవిభ
వోజ్జ్వలము ర్తివిరా కపీశ్వరా!

ఉ॥ పొన్ను మెటుంగుగంటమునఁ
బొంపిరివోవు సుధాకవిత్వనం
పన్నుడు నిశ్చలుండు హరి
భక్తుఁడు బమ్మెరలక్కసాని పో
తన్న దరిద్రతామహిమ
మంతయు నొదలఁ గొంచుపోవ భా
గ్యోన్నతులేకదా నిలిచి
యున్నవి నీకొఱ కోయి నత్కవీ!

ఉ॥ దోషములేని నత్కవి వి
ధుండని నీకవితావిలాసవ
దూభవము ల్లలించి యొక
బుద్ధిమదగ్రణి పల్కినంత రా
దూభవమంతవాడ నని
పొంగులువారెడు నీకు నల్పసం
తోషికి లేని దేమి కల
దోయి జగంబున యందు నత్కవీ!

ఉ॥ చేతఁ గలంబుఁ గాగితముఁ
జిక్కినఁ జాలు నమస్తాభారతీ
నేతలగుండెకాయలను
నీరొనరింతువు వల్లమానికిం
బూత నలంకరించెద
మాతకవిత్వపు మచ్చు జల్లి భూ

యమునాసాంత్యనము

[బనవరాజ అప్పారావు గారు]

(శ్రావణ-౧౯ ఫల)

ఏలా బాడే నింక
1. యమునాకళ్యాణి నే
లీలామానవుడు గోపాలుడు లేడాయె
నేలా బాడే నింక?

2. బంగారు నీమలో
చెంగలించే వేళ
పిడుగులాటిమాట వినిపించినా రయ్యె
ఏలా బాడే నింక?

చెడువార్త వినగానే
చెవులు గింగురుబోయె
నెంత చించుకొన్న గొంతు పెగలదాయె
నేలా బాడే నింక?

వెన్నెలకు తోడుమా
వేణుగోపాలుడు
కన్నులపండువుగ కనిపించకుంటేనే
నేలా బాడే నింక?

ఈనాటి యీనేస్త
మేజన్మకో తిరిగి?
కన్నీరు గారవకే! కడుపు చెరువయ్యే నే
నేలా బాడే నింక?

యమునాకళ్యాణి మా
లీలామానవుడు గోపాలుడు లేడాయె.

1. యమునాకళ్యాణి మాగోపాలకృష్ణునికి ప్రాణప్రియ
మా సాయీరా గడు. ప్రేమపాత్రుడైనగు నేను బాడగా విన్న
మరింత ప్రాణప్రియమా.

2. Kolar Gold Fields-కోలార్ బంగారు గనులు.

మీతలి నీవు గారవన
మేతుడ వోయి నిజంబు నత్కవీ!

ఉ॥ చల్లని నీడుగంటమున
సంభవమందెడు క్రొత్తకబ్బపుం
బిల్లలమోముఁ జూచికొని
విశ్వమునెల్ల జయించియున్న భూ
వల్లభు నంతవాడ నని
భావమునం దలపోసి పొంగి రం
జిల్లెడు నీకు ధాత విర
చించిన తక్కువ యేమి? నత్కవీ!

ఉ॥ ఆరయ నీకలంబు మొన
యంటని యెవ్వని జన్మగాధ చె
న్నారంగలాడు(?)లోకమున
నప్పటికప్పుడ రూపుమాయు నీ
హరకణంబుల నిలుప
వా చిరకాలము జీవమిచ్చి నీ
నేకు పనస్యసాధ్య మవి
నింద్యము సంస్తవనీయ మొకవీ!

ఉ త్క రి త

[గున్నేపల్లి వీరనారాయణరావుగారు]

(ఆంధ్రయువకవిమండలి)

కినుకఁ జెందఁగ నేలరా! మాధవా!
కనులు మూయఁగఁ జెల్లునా!
నీదుకోపము తగ్గునా? యికమీఁద
నాదుకోరిక తీరునా? 1

ధనము లిమ్మని కోరను! మఱి నిన్ను
ధాన్య మిమ్మని వేడను!
పాడమను చున్నానురా! గోపాల!
పరవశతఁ జెందితినిరా! 2

కరుణ యేమై పోయెరా! నన్నింత
కష్టపెట్టఁగ నాయమా!
నీకుఁ బుట్టిన కోపమా! నానాధ
నాకుఁ గల్గిన కర్మమా! 3

మురళిగానము విందునా? చెలికాండ
మాద్దు లొలుకుచు నుండునా?
మోడులే చివురించునా! హాయిగా
పాడి వినిపించఁగానే! 4

భార్యపై కోపింతువా! నానాధ
భావ్యమని తలచినావా!
నామాట పాటించవా? ముదముతో
నన్నింక వీక్షింపవా! 5

కన్ను లెఱ్ఱంజేసితే? యీగుండె
కమలి పాడై పోవడే!
ప్రియముతో వేడితినిరా! గొంతెత్తి
హాయిగా పాడరాదా! 6

కరుణంటు ఉన్నదటరా! నీగుండె
కఠినపాషాణమటరా!
నీప్రేమ యిట్లుండునా! భూమిపై
నే నింక జీవించునా! 7

ప్రణమిల్లు చున్నానురా! గొంతెత్తి
పాడమను చున్నానురా!
ఇది నీకు సంతోషమా! అట్లయిన
నదె నాకు నరక మగురా! 8

గ్రంథవిమర్శనము

శ్రీరామావతారము

డెమ్మి 30 పుటలు. పడ్డాడి తిమ్మరాజకవి కృత
ము. బ్ర. పరిశీల బులును పాపయ్యకాశ్రిగారిచే పరి
శోధితము.

ప్రకాశకులు: లంక సంజీవరావు గారు, ఖాకిం
కోట, విశాఖపట్టణంజిల్లా.

ఇది రామచరిత్రము, ఏకాశ్వాసప్రబంధము, కైలి
సులభము.

అతిరహస్యము

అను నాడివిధానము—కొను ౨౫ పుటలు. వెల
౪ అణాలు. గ్రంథకర్త: బలభద్రకోటయ్యగారు, నక్కల
గడ్డ. హిందూచెస్, మచిలీపట్టణమున ముద్రితము.

రాజు

[చాగంటి వీరేశ్వరరావుగారు]

(‘ఔనినన్’ కవివర్యుని ‘ఇనాకొండెన్’ అను కథననుసరించి)

ఆయన పనుల ప్రతిభను నేర్చుకొని, నిరంతరము చేపల పట్టు వల్ల పనుల ప్రయోజనమును పొందగలిగెను. సమద్రప్రభుత్వము ఆయన చిన్ని పిల్లల విహారమును, సమద్రానికి మనుష్యుని పాదములను నెంత తీసియో పిల్లలకు అలాగే నంత ముక్కువగాదా! సాయంపనులను న ప్రపంచవాయుకల్లోలితమైన తనతరంగములతో తీరమన నాట లాడు చిన్ని బాలుర యనుక బొమ్మకంటె మించు యెత్తియందు వాటిదరితేరి ముద్దుబొండ్లను చేరులారపాడుచేయ ప్రాణమొప్పక కాబోలు మ ర ల బెనుకతగుచు, తమయిండ్లపై దండెత్తిపిచ్చి వెనుబారు శత్రువులతరుముటకొయను నట్లా పిల్లలు వెనుకబడిన తరంగములను తరుముచున్నప్పుడు తనపైన సమాదాయకాంతు లతో చిగునవునవున సమద్ర దాయూరిపిల్లలతో నాడుచుండును. అట్టిపిల్లలలో రాజు, రత్నము, లక్ష్మీకాను ము వురు మాపదలకెంతయో ఆనందదాయకముగా నాడుకొనుచుండురు. ఇంటినందఱు ముత్యపుచిప్పలతోనోడితెచ్చిన బూడిదో, నేరు సెనగపప్పు ఒక పెద్దచిప్పతోనో లక్ష్మీనందుచుండును. రాజు రత్నములు నీటికంటెనేపాదము దొరికినంతవరకు గలకరాళ్లు, ముత్యపుచిప్పలు వీరి లక్ష్మీకి తెచ్చియుచ్చుచుండురు. లక్ష్మీ తన నెచ్చెలు లాగించితెచ్చినకానుకలు స్వీకరించి గృహలక్ష్మీరీతి వారిని ముద్దుమాటలతో మర్యాదజేసి వండిన కృత్రిమపువలకుల నుండించుచుండును. ఇట్లే ప్రతిదినము లక్ష్మీ ఇంటియిల్లాలుగను, రాజరత్నములు గృహమేధులుగను ఆడుచుండురు. లక్ష్మీ సొంద ర్యవంతురాలు. గలకరాలలోని మాణిక్యములె నావలెలోని పిల్లలందరిలోను కళకాంతులతో విరాజిల్లుచుండును. చిన్ని అచ్చి ప్పలంతలేసి కండ్లు, ఆకండ్లలో ప్రపంచమంతను సమృద్ధిగాను గావించు తగుళు, అలలాడుచున్న లక్ష్మీవైపు అందరిని ఆకర్షించుచుండును. నేటకె పొపు ప్రతిపల్లెవాడును తనవల బన్నటంకి, ‘లచ్చి’ యనిపలకరించును. ‘నేట కు బోతు న్నా వా; పెద్దపెద్ద చిప్పలు తెచ్చిపెట్టే’ అను లక్ష్మీ ముద్దుబలుకును మందపాపపందితేత్రకాంతులును వారి నానందపరచుటకు జేసిన చుచుండును. ఇంకతననెచ్చెలగు రాజరత్నముల కామె ప్రాణము. వా రెన్నడును ఒండొరులను విడిచి ఆలలబోయి యెరుగరు. తలిదండ్రు లిటునుండుమని యాజ్ఞాపించిరేని పులుకు పులుకును చూపుతో మూలమూలలనక్కను వా రేమరి యెన్న తరి నదనజూచి దమగమ్యస్థానమునకు జేరుదురు. రాజేనిమిదెడ్డ బాలుడు. ఆయనలోని బహుబీదక్షులుం బ పు వాడు . బ హు ద ధ శ రీ రు డు, చామన చాయరంగు, దీర్ఘముతైన బాహువులు. పెద్దలైననుడు రు, తీర్చిన కనుబొమలు, వెడదయైనవక్షము. ఆతనినిగంభీరహృద యుండును, ధీరుడునుగు పురుషునిగా జూపుచుండును. పల్లె వాండ్రందరు డిట్టమైనవాడు విడు మనకెదయగునట్లున్నాడు అని ఆనకొనుచుండురు. తోడిపిల్లలందరకును రాజుపెద్ద, కొం టెగండ్రకు సింహస్వప్నము: వారిందరి నొక్క యడలింపు తో నోరుమాయవాడు. లక్ష్మీరత్నములతో నాటలాడుచు తానే రత్నముకంటె యెక్కువసార్లు ఇంటి పెద్దగ నుండువాడు. రత్నము నేనే పెద్దనని తగవులాడువాడుకాని యీ వివాదము లో రాజుదే వైచేయి. రత్నము తన అశక్తతనుచే తుమ్మెద రెక్కలవంటి కన్నుగవండి ముత్యాలు రాలనేడ్చుచు రాజు ఈ కని తీర్చుకొందునలే. అని బెడరించువాడు. రత్నముకంటె బాహుములనుజూచి లక్ష్మీ కన్నులజండిగూడ తమంత తామె కన్నీటిబిందువులు జలజల ప్రసించుచుండేవి. తుదకు లక్ష్మీ రాజు నాకొరకై వివాదపడకుడు. ఇద్దరికి కెల్లాన్న పుతాతే అనుచుండేది.

క్రమముగా నీ ముద్దుపిల్లల కీరకావ్యమునకు తారగ్య ముచ్చిది. నాగరికత వాసనలేని పల్లెపిల్లలైనను బాల్యసహవాస ఫలము ప్రేమాంతురము ననలే త్రకుండురా. రాజ రత్నము లిద్దరికి గూడ లక్ష్మీయంటే యనురాగ మెక్కుడయ్యెను. కాని రత్న ము సహాభిరువు. లక్ష్మీకేకాని వివాహమాడనని తలిదండ్రుల తో ముఖముగా చెప్పలేకపోయెను. రాజు, బాల్యమునుండి యీ తలచినంతచేయు ధీకుడు. అందులో ప్రేమాంతుర మాతని హృదయమున మొలకలే త్రగానే యెంతయెను లక్ష్మీనేకవ

ఇదికలను వివాహమాడదలచుకొనలేదు. తలిదండ్రు లితని వివా హపందర్శ మె త్తినప్పుడు లక్ష్మీకేకాని నెండ్లాడననెను. లక్ష్మీ కిగూడ బాల్య సహవాస వాసనచే రాజరత్నము లిద్దరియం దు నెక్కడ నురాగ ముచ్చిలెను. కొలదికాలమునుండి యాట లు లేకపోయినను, తలిదండ్రు లామెను నలల్కలుబయ్యె, నేటనుం డి తెచ్చిన చేపలను కడిగి కుభ్రముచేయుటయో ఇట్టి పనులం దు నియోగించినను చిన్న నాటి ప్రేమాంతురము ఏకాంతరవా స్థ్యలోచనలలో దోహదమై, రాజరత్నముల యెడలనే పుష్పిం చెను; రాజరత్నము లిద్దరియెడలను సమానప్రేమయెనను లక్ష్మీ కి రత్నమున్న మక్కన; రాజున్నప్రేమ నుడుటివైచేది గాలితో నాటలాడు ముంగుళలు, పక్కా తీరిన ముక్కున, గండ్రు చిన్నిముఖమును చూచి రత్నము నెంతయో ముక్కువగాజూచు కొనెడిది. కాని రాజరత్నముల పమత్వమున రాజు గంభీరపురు షు కాక ము, ధీ ర త లక్ష్మీ ని మూడంటువలె లాగు కొనుచుండెను. లక్ష్మీతండ్రి ఆపల్లెపల్లెలోపంపన్న గృహస్థు. రాజు బీదసంసారి. రత్నము తండ్రిమాడ ధనికుడైనను తనకమా రనకు దగ్గరబంధువుల సంబంధము చూడదలచెను కాని లక్ష్మీ కొరకై ప్రయత్నింపదలచుకొనలేదు. రత్నము హృదయమున ప్రేమాగ్ని ప్రజ్వలిల్లుచుండెను భీతత్వము నిగురుగప్పిలెచుచుం డెను. తనహృదయ మెరింగింప నాపాని గాడుగాన తలిదండ్రుల ప్రయత్నమున కడ్డంకు జెప్పలేదు. రాజు తనకంటెకీ బాస యై చేపలమేలలో మిక్కిలి సహకారియై యుండెను. అందుచే నాయూరిలో నందరను ఇతడన్న బహుమర్యాదతో జూచు చుండి. రాజుకంటె లక్ష్మీనియనువదించి యామెతలిదండ్రుల లనడిగి వాడు. వంశము పల్లెకెడలవలె వగుటచేతన, రాజుమాడ ప్రయోజకడగు యువకుడుగా పేరుపొంది యుండుటచేతను, ఆయన నంతకంటె మంచిసంబంధము లభింపదను నిరాశతో ను, నొడుమిక్కిలి యింట రాజునుగూర్చి చెప్పుకొనునప్పుడు లక్ష్మీ మనోవికాసము, ఉత్సాహము చూపుచేతను రాజునకిచ్చి వివాహముచేయ నిశ్చయించిరి. రత్నము ఆక నిరాశయయ్యెను. అతడు బాల్యప్రేమానుభవమును (తెంపలేక, దానిని సాధిం పను దైర్యముదాటక, లోలోపలనే లక్ష్మీతో నాడుకొనుదిన ములు జ్ఞ ప్తికి జెప్పుకొని కుదురుండెను. అతడు వివాహమాడ లేదు. తలిదండ్రు లెంత చేసినను వినలేదు. దూరస్థుగు పల్లె యనుపొయి ఆక్కడ వర్తకము జేసికొనుచుండెను. లక్ష్మీవివా హమైన తర్వాత, ఆమె తనదండ్రుల సంతకములనుచే పట్టెగా వాస ముపేషించి దూరమున నొకజట్టాములో నిల్చుకొని ఆ కక్కడ కాపురముండిరి. ఆచిరకాలములోనే యావృద్ధులిద్దరు చనిపోయిరి. పట్టెగొప్పొప్పును, కలవిడి పనిచేయక తలిదండ్రులు పోయిన ఒక సంవత్సరమునకే యెన్న స్వల్పమునంతయు వ్యయ పరచి లక్ష్మీ యిద్దరు సోదరులును వీడలేరి.

ఇప్పుడు రాజును లక్ష్మీయు చిలుకగోరువంకలవలె కాపు రము చేయుచుండిరి. రాజుకంటె వృద్ధుడై క్షయకొగిడితిరుడై చనిపోయెను. తల్లిమాడ ఆచిరకాలములోనే భర్తృపన్నిధి కరిగెను. రాజు నడుమునంది చెంతనున్న యెడలరేవులో పని చేసి కొంతధనము సంపాదించెను. బీదవానిని చేపట్టిన దన్న లోటు లక్ష్మీకి లేకుండ చేయవలయునని యతని పెద్దయోగ యము. ఒకరికెంద కొలువువాని, ఆపనిలో సంపాదించిన ధన ముపెట్టి స్వంతముగా పడవ నొకదానిని కొని చేపలకేటాడి. ధనాధ్వనముచేయ మొదలిడెను. ఆచిరకాలములోనే ఆప్రక్క యూరి బహుళలో రాజు చేపలన్న బహు ప్రాముఖ్యము నందెను రాజు చేపల జేటాడువాడు. లక్ష్మీ అమ్మకొనినవచ్చునది. ఇట్లు రాజును, లక్ష్మీయు ముచ్చటగా ముఖముగా కాపురముచేయు చుండిరి. కొలదికాలములో వారి కొక కుమారుడు గల్గెను.

ఇట్లుండ నొకనాడు రాజు తన పడవతెరచావ కొయ్య పైకెక్కి కప్పి విగించుచుండెను. కాలవశమున కొయ్య కదిలి తూలి రాజు క్రిందబడెను. అపదనువృద్ధాక కాలవనకు ప్రబల మైన దెబ్బకలిగి వెనకాటియెనుక విరిగిపోయెను రెక్కలపై జీవనము చేయుచున్న రాజు క్రియవయస్సలోపము జీవనోపాధి కాటంకమయ్యెను. అయ్యో, లక్ష్మీకి నెనుకడిక్కలేకపోయెను గదా! ఈ కడగెందు జీవిత విశేషమందెట్లు గడచినో, యని రాజుకురింత విచారింపదొడ్డెను. ఈ కాలవిరిగిపడియుండ గనే యింకాకలికుపుట్టెను. రాజుపనిచేయలేదు. పూర్వమున్న కొలది నిజవధనముతో కాలముగడుపుచుండిరి. ఇక ముందుగడు చు తెరపు కన్నడుటలేదు. ఇట్టి మహాకష్టదశలో లక్ష్మీ చెనుట లాడ్చి యడుముపొరుగువారలకు పనిచేయుచు వారిచ్చిన కొలది తో కాలముగడుపుచుండెను. రాజున కిది మనశ్శయమైపోయెను. తనకొరకై భోగభాగ్యములను త్యజించి జీవనోపాధికిగూడ

కష్టపడుచున్న లక్ష్మీనిజూచి గుండెనీరయ్యెను. ఇట్లుండ దగ్గర నున్న యెడలరేవులో నొకయోడయజవాని రాజు బీదసిద్ధి జూచి పూర్వ మతని కత్తిసామర్థ్యముల నెరిగినవాడుగాన ‘మాడ్చుని కరానులపై నజమాంబీ చేయవని నిచ్చెదవచ్చెదవా’ అనియడిగెను. అయోడ వైవాదేశమునకుబోవనుండెను. రాజు భార్యలిడ్డలను విడిచిపోవనియొందెను. ఆయినను లక్ష్మీపడు శ్లేశకులనుజూచి వెంటనే పోవనిశ్చయించెను.

నాలుగునెలల జీతము ముందు పుచ్చుకొని, ఉన్న తన పడవనుగూడ నమ్మివైచి యేదో చిల్లరకుకాణము పెట్టుకొని లక్ష్మీ కాలక్షేపముచేయు నేర్పాటుచేయనిశ్చయించెను. ‘వైవా దేశమునుండి తిరిగివచ్చునప్పుడు ధనము సంపాదించుకొని రావొ మ్మనుగదా, వచ్చిలక్ష్మీనిపిల్లలను పెట్టుకొనిపోయిగాకాలక్షేపము చేయవచ్చును’ అని రాజుహించెను. ఒడకెప్తాను వద్దనుండి రాజు తిరిగి ఇంటికివచ్చెను. తనపంకల్యము ప్రాసరి కెట్లు చెప్పుటాయని కడుజంకజూచెను. ఇంటికిరాగానే, కాలిచప్పు డు పసికట్టి ఎదురువచ్చి, బలహీనుడై పోవలెక విక్కిళ్లయై యున్న పసిపిల్లవాని నెత్తుకొని, సాయంత్రమువరకు కష్టపడి వాడియున్న ముఖముతో భర్త ప్రేమామృతవృష్టిని నేదదేర నభిలషించుచున్న ప్రేమభార్యను గమ్యంతనే, రాజునకు వారిని పిడి దూరదేశముపోవు నుద్దేశము దుర్భరమయ్యెను. ‘ఇంతవరకు నీకొరకై ఏడ్చి యిప్పుడే వండుకొనినాడు పెద్దవాడు’ అన్నది లక్ష్మీ. రాజు ముఖములనులవబట్టి ఏదో విశేషమున్నదని యామె గ్రహించెను. స్నానముచేయుచు. నేపీనీలింగో. ననీ నీటికుండ నింటిముందుబెట్టి తుడుచుకొ నొక గడ్డ నుంచి లక్ష్మీ లోనికిపోయెను. లోన కంచములో జొన్నన్న ము నడ్డించి గంజిపోసి నంజాకు పొరుగమ్మయిచ్చిన యూరుగాయబద్ద నుం చెను. రాజును స్నానముచేసి భోజనమునకు లోనికివచ్చెను భోజనముచేయుచు ‘లక్ష్మీ! ఒడకెప్తాను నాకువ్యోగ మిచ్చినాడు. ఒడనాలుగుదెదినములలో బతుకుదేరును. నేనువల్ల నీశ్చయించి నాన. నేనువచ్చువరకు ఇదిగో యీ యాభాయిలుపెట్టి చిల్లర దుకాణములేర్పాటుచేసెదను. దానితో కాలముగడపును అద్భు త్తముఫలించెనా యీ నాపమాత్రవలన లాభము దొరకవచ్చును. అనెను రాజు. సమాధానము రాలేదు. రాజు తలయై త్రిమచెను. ఎదుట తలుపునద్ద జేరగిలబడి దృష్టి దొడ్డినైపునకు త్రిప్పి లక్ష్మీ ఏదో ఆలోచించుచు నిలబడెను. లక్ష్మీయని రాజు పలుకరి చెను. లక్ష్మీ గడ్డకతో మాటలాడలేకపోయెను. చెక్కిటు కన్నీ టిబిందువులు రాలుచుండెను. తుదకు గంభీరక దెబ్బకొని ‘నాధా మమ్మలనుపిడి పరదేశము పోవుట న్యాయమా? ప్రయాణమా బహుదూరదేశమునకు నీకొరకై యాపూర్వమువలెలేదు. ఇక్కడనే నల్లరము పడియున్నచో కలియో గంజయో త్రొగవచ్చు ను. నాకుపోసినవాడు నిరుపోయడా? ప్రాణమునిచ్చిన పరా త్నరుడు గుక్కెడుగంజియిడా? రాజు, వద్దు. వామూటవినుము. నిన్నువదలియుండలేను. వల్ల వద్దు. నాకుడికన్నదరుచున్నది. ఏదో ఆకుభమురానై యున్నదికాబోలు. మరలనీన్న జూచుభాగ్యము గలదో లేదో నా కని క్రమ్యమున్న కన్నీరు తుడుచుకొనుచు దుధకంకస్వరముతో నాధుని ప్రార్థించెను. అట్లనకును లక్ష్మీ. సర్వోత్తము దాతండ్రి మనల క్షించువాడుండ మనకు భయమేల. ఈ అశక్తతముతో నేకక్కడనుండి జీవనోపాధికి మిమ్ములను గూడ చిక్కుపెట్టుకుంటె పోయి పదిరూకలు తెచ్చుకొనుట మేలుగాదా. క్షీణకాలములోనే వచ్చెదను. నాకొరకై భయ పడకును. అద్దెర్య ముంచుకును. భగవానునిపై భారమువైచి యాకమగండులను జాగ్రత్తతో చూచుకొనుచుండుము. భగవ త్ప్రసవవలన కష్టములు గట్టెక్కకుండునా అని రాజు లక్ష్మీయూ రడించెను. రాజును విడిచియుండుట లక్ష్మీకి బహుదుర్భరము. ఏమిచేయును. రాజు పంకల్యముత్రిప్పువాడుకాడు. వైగాకుటుం బదరిసితులు బహుష్టదశలో నున్నవి. రా జేదైన సంపాదించి లేనిచో అందరను తువచ్చితిరులు కాపలనవచ్చును. కాని ఏదో లోపల ‘మరల రాజురాడు మరల ఆతనిజూడలేవు’ అని లక్ష్మీకి చెప్పుచున్న ట్లయ్యెను.

అందుచే నతనిని వదలుటకు మనస్సాప్పుటలేదు. ఆతని ప్ర యాసంబంధము జూచినప్పుడెల్ల లక్ష్మీకి గుండెలో రాయి పడి నట్లయ్యెను. ఇంక రాజు భార్య అద్దెర్యపడుననుభయముచే తనవిచారము మరుగుపుచ్చి తిరుచుచుండెను. ప్రయాణపుకోజా వచ్చినది. రా జీలోపున ప్రయాణసన్నాహముచేసికొని సంసిద్ధు డైయుండెను. లక్ష్మీకి చిల్లరకుకాణమునకు కాపలనవన్నీ యొ కొనితెచ్చి ఏర్పాటుచేసెను. లక్ష్మీతో నెల్ల బోవునపుడు ‘నా కొరకై భయపడకుము. నేనుపోయివచ్చెదను. ఇక్కడనున్న భగ వంతుడక్కడలేడా? ఇక్కడనున్నప్పుడు కామవాడు ఆక్కడ నున్నకావడా? విచారముంచుము. పిల్లలుజాగ్రత్త, బెంగపెట్టు

పరిచయము

వాసన తీయి

కాలము

సహ జీవాండీత్వము

కొనక ధైర్యముతో కాలముగడపును" అని ధైర్యపుమాటలు చెప్పెను. ఒకలకు చెప్పుట నులభముగాని లా నాచరించుట దుర్లభముగదా? రాజా మూట పుప్పుకొనిపోవునప్పుడు కన్నీరు ఆగలేదు. లక్ష్మీని దగ్గరదీసి ఆమెచెక్కిలిపై దనముఖముంచి కొంతసేపు విచారోద్రేకమునకు దాచివెను. లక్ష్మీ ఏమిచేయును? పోననిపించినది అని పరాత్పరమద్దేవించి, దేవా! నాహృదయేశ్వరినెట్లు సరింజేించెదవో నీదేభారము. దీనులను నినునమ్మి యున్నవారలను గావహ!" అని ప్రార్థించి ఆమెకుదనవత్తుమన కద్దుకొని, పోయినచ్చెదననెను. లక్ష్మీ మాటాడలేకపోయెను. పెద్దపిల్లవాడువచ్చి రాజాకాలికడ్డవడెను వానిని ఎత్తుకొని ముద్దులాడి, నాన్నా! బహుశక్తి విలయమైచెదను. పోయిఆడుకో! అని పంపివెచ్చెను. రెండవవాడు రాత్రి తీవ్రమైనజ్వరముతో బాధపడి సామ్యునిలి నిద్రించుచుండెను. లక్ష్మీ వానిదగ్గరకుపోయి లేపబోయెను. 'పద్మలేపకము:నిద్రపోనిమ్ము' అని అనిదించుచున్న పుమాగుని ముద్దు పెట్టికొనెను. లక్ష్మీరానిముంగుడలలో నొకదానిని కత్తిించి జ్ఞాపకార్థము భర్తకిచ్చెను. దానిని, రాజా తనహృదయముదాపున జదిలపరచుకొని అందరిని కడసారి ముద్దులాడి లక్ష్మీచూకగిలించుకొని పిడ్డకొనెను. లక్ష్మీయు కొంత దూరమువరకు సాగనంపి జాగ్రత్తనుమీ యనిపలకమారు మెచ్చుచుంచి అదృశ్యమగువరకు చూచి తుదకొకనీట్టుకప్పిదిచియింటికిమరలెను. మఱవాడు ఏమద్రమునొద్దకుబోయి నావికుల నులోచనము నొకదానిని కొని ఓడకేసిచూచుచు నిలబడెను. ఓడమీద నవ్యశ్రమగువరకు చూచెనుకాని దానిలో రాజున్నట్లు కన్పడలేదు. 'రాజా! నిన్ను మరల జూడగలవా' యని యొక పెటను నేడగొచ్చెను. (ఏకేమము)

హనుమంతుని పరమస్వామి

చాటువులు

నా! ఇతఁడేది చల్లవ ల్లతఁడిగొల్లవ
 ర్దిద్రఱు నొకటై ప్రసిద్ధిగనిరి
 ఇతఁడు గమ్మకలీనుఁ డతఁడు ఘుమ్మను (మేను)వాఁడు
 ఇద్రఱు నొకటై ప్రసిద్ధిగనిరి
 ఇతఁడేది తెలమూ ర్తతనిది నల్లమూ
 ర్దిద్రఱు నొకటై ప్రసిద్ధిగనిరి
 ఇతఁడు...నైరి యతఁడు దానవనైరి
 యద్రఱు నొకటై ప్రసిద్ధిగనిరి
 మిత్రుఁ డాతఁడు కేచెర్ల గోతుఁడీతఁడు.....

MS-0

ఈకవి యంతయో భ్రాతృగ్రామచేను. ఆకృతి చూచిన వాడు ఇతఁడు మిగులఁ బొట్టివాడననిరి. మొగమందము గలదిగాక మచ్చలతోఁగూడి యుండెడిదట. మిగుల బలహీనుఁడుగా నుండి నడచుటకు దార్ఙ్గము లేనట్లుండెడివాడట.

ఈ కవి యాంధ్రమునందనే కృతులను రచించినను, నవియన్నియు ముద్రింపబడక తాళపత్రైక తరణ్యములై, చీడపు ర్యల పాలగుచున్నవి. ఈకవి రచించిన గ్రంథములలో ముఖ్యములు “భాగవతమును, శారదరామాయణమును.” రెండవకృతిలోని శవ్యములు మిగల మనోహరముగా నున్నవనియు, నందు ముఖ్యముగా నానుమంతుని భాగము హృదయంగమముగా నున్నవనియు, నేతద్ద్రౌగధమును జదివినయొకభట్టమిత్రుడు చెప్పగా వినియుంటిని. ఇంకను ఈకవి కన్ఘాతరంగశతకము, మన్మథరంగశతకము, కృష్ణలీలలు, బలక్రీడలు, గాలివాన నీపమాలిక మున్నగు పుస్తకముల రచించినట్లు తెలియుచున్నవి. ఇందుఁ గన్ఘాతరంగశతకము ముద్రింపబడినది. గాలివాన నీపమాలిక కూడఁ బ్రకటింపఁబడినది. వీరరాఘవవిక్రీణి క్లింకాటర వసంవత్సరమున కాఁబోయి, రక్తాక్షిసంవత్సర దీపావళికి జరిగిన బంధకు గాలివాననుఁగూర్చియు, నపుడు లోనైన జనుల కష్టములను గూర్చియు బూసగుచ్చినట్లు గాఁగవి వర్ణించియున్నాడు. ఈచిన్న పుస్తకమును శ్రీరామమూర్తిపంతులుగారు కాకినాడ మద్రాక్షరకాలయందుఁ బ్రకటించిరి. ఈకవి రచించిన గ్రంథములను, జాబువులను రామమూర్తిగారి కొసంగెదమని బట్టాజులు వాగ్దానము చేసిరి గాని, యాగ్రంథముల నటు పిమ్మట వారికిఁ బంపింపలేదు. పంతులుగారు యాగ్రంథముల జూచినచో ముద్రింపించెడివారే! ఇపుడా మొదటి రెండుకృతులను తాళపత్రములలో నీల్లుచున్నవి. చదువుటకుఁ గూడ దుస్సాధ్యముగా నున్నది.

కన్యాశ్రమం శతకము ముద్రింపబడినది. రాఘవకవియే
కారణము వలననో శతకమును బూకించక 76 పద్యములను వ్రా
యగా, వాడైవుకామరాజను కప్పిండుడు ప్రథమమానసే
యిటు మొదలైనవందైన.

“సీ॥ రాయభట్టాస్వయం వీరరాఘవకవి రచించె నీ
 యములే రమ్యముగను” అనుచు మొదలికి, చతునివారినే పద్య
 ములలో హాని శతకమును ముగించెను. కన్యూరంగశతకము వలన
 రాఘవకవి పద్య క్రిరవము వెలడియగుచున్నది. శతకమంత్యప్రా
 పరియమములు గల్గుచు మనోహరముగాను, సాంపుగా నున్నది.
 శతకము “నవనవలాహు నీ నుదుటికన్దురిబొట్టు, విసవిసలాడు
 నీవిహకట్టు” ఇట్లు బొట్టు, కట్టు, ఘనసాధులందు నీకునికి
 పట్టు, ఇట్టిపదబాలములతోఁ దులతూఁగుచున్నది. ఇట్లే శతకమం
 తయు నొకమకటముతోఁ బ్రాయఁజదివించువలన నందందు స్వ
 త్వదోషములు గానంబడుచున్నవి. వంగూరి శుబ్బారావుగా
 రు కన్యూరంగశతకములోని పద్యముల కైలిక యుదాహరిం
 చియుండుటచేత మేమేమియు నిచట పద్యముల కైలిక యు
 దాహరించుట లేదు. అతని చాటువులనేర్చి కూర్చి ప్రభాకర
 కాస్త్రీగారి చాటుపద్యముజీమంజుళికిని యర్పింపఁగల్గుదునని
 నమోదము.

విమర్శనలు

ఆంధ్ర ప్రశస్తి

ఆంధ్రప్రశస్తి విశ్వనాథ శంకరేశ్వర గారిచే బ్రకటింపబడు "రసతరంగిణి" గ్రంథమాలపక్షమున వెలువడిన మొదటిపుస్తకము. గ్రంథకర్త: విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు. రాయల్ 18 నైజాం డెవలప్మెంట్ కార్పొరేషన్ ముద్రింపబడినది. 78 పుటలు. చందాదారులకు పోస్టేజీతోపాటే వెల రు. 1. ఇతరులకు పోస్టేజీ కాకుండా రు. 1. వలయువారు ప్రకాశకలక్షణ కృష్ణాపత్రిక ఆఫీసు, మచిలీపట్నము (కృష్ణా) అన్ని వానిన బడయ గలరు.

ఆంధ్రవిష్ణువు, శాతవాహనుడు, గోతిమి పుత్ర శాతకర్ణి, మాధవవర్మ, వేంగిశత్రుఘ్న, ముఖలింగము, నన్నయభట్టు, ప్రోలరాజు, ప్రోలరాజువధ, చంద్రసంకయ్యదమ్మ, యమవండ్రికి అనుశీర్షికలక్రింద జగద్విఖ్యాతి గన్న యాంధ్రమహావీరులయొక్క నాంధ్రమహా పురుషులయొక్క చరిత్రముల యందలి విశేషాంశములు ప్రాథమములై, గంభీరములై యొప్పుపద్యములలో వర్ణింపబడినవి.

గ్రంథకర్త గారిని ఆంధ్రపాఠక లోకమునకు గ్రోత్తగ నిష్ఠుడు పరిచితుల గావింపనక్కరలేదు. ఆంధ్రదేశమందలి యువకులలో నగ్రస్థానమున నుంపదగిన వారిలో సత్యనారాయణగారికరు. వారిపద్యములకైతే, వర్ణనములు, ఉపమానములు నిండు క్రొత్తదనముతో బ్రత్యేకవ్యక్తిత్వము గలిగియుండును. ప్రతిపద్యమునను ఏదియోయొకవిధమగు ప్రత్యేకత్వము కన్పించుచునే యుండును. వారి కవితాధారయొక్క ప్రాథమ ప్రతిపద్యమునను విజృంభించుచునేయుండును. ఆంధ్రప్రశస్తి వారి రచనాస్వాతంత్ర్యమును, కవితాప్రాధిని, భాషాస్వత్వమును స్పష్టముగ జూటుచున్నది. ఉదాహరణముగ నీ క్రిందిపద్యముల జూడుడు:

కామయ రమ్యవల్కల హుతాశన శిఖా
సంపితాశ్వత్థ సామిధేని
భువనమోహన హేతునవయః ప్రత్యుష్క
స్వయయోగీ విః పూర్ణ చంద్రశేఖ
మవిత శంకరనేత్ర మహారాగ్ని దగ్ధ మ
నృభదేవునమను ప్రాణప్రతిష్ఠ
అమిత లాహర్యనీలాకాశ పశ్చిమా
శాచరత్నిత నూత్న జలద శకల
మొక్కముషి కన్య, జలకలశోజ్జ్వలాంస
లలిత, కృష్ణానదిము క్తపులినసీమఁ
గలసికొనె నొక్కయక్షునిఁ, గలసె వారి
యమృతలజ్జాతిమధుర నేత్రాంచలములు.
ఆరభేత్వర తాండవభ్రమర పా
దాంభోరుహ స్రస్త మం
జీరంబో గగనేందరాకరపత
చ్ఛ్రికందుకంబో పునః
స్వారాజ్యమృత భుక్తపుష్పముగ న
క్షుతంబో నాఁ బశ్చిమా
శారత్నాకరమందుఁ గ్రంథన వివ
స్వప్నంబ మల్లంతలో.
తెలిలేవెన్నల చాలులో తళతళై
దీపించు వజ్రాలప
చ్చల నీలాల హారంగు వన్నెలసరుభ
చాయల్ తలారింపులై.
తొలికొక్కారు మెరుంగులట్టులయి యెం
తో వైనలేయాహృతో
జ్వలదీప్యహివలం జెలంగ నసి రా
జమామకేత్వాకృతిన్.

కాంతంకథలు

ఇది మునిమాణిక్యం నరసింహారావు, బి. ఏ., యల్. టి. (సాహితీసమితి) గారిచే రచియింపబడి రాజమహేంద్రవర సరస్వతీగ్రంథమండలి యనుబంధ మాసిక 11 వ గ్రంథముగా వెలువడినది. క్రాసు 16 నైజాం 145 పుటలు గలది. వెల రూ. 1.

ఇందుకోటు, తేనీరు, ప్రాదాచీర, మా కాంతం, నేనూ మా కాంతం, తేనీటిగిన్నెలో భాషాను, సప్తాహం, ఒకరోజు, మరెయొకరోజు, కొత్తపత్తు, ప్రయాణం,

ఎందుకు? అను 12 కథలు గలవు. సంపుటము యొక్క ఆరంభమున కవికి గల భావనా స్వేచ్ఛను సూచించు వాక్యములు కొన్ని గలవు.

ఈకథలు చాలవర కిదివరకు ఆంధ్రదేశపు పత్రికలలో ప్రచురింపబడినవే. వీనిలో నుత్కృష్ట భావములు గాని, ఉన్నత భాషాశైలిగాని లేకపోయినను చదువుట కింపుగ చమత్కారముగ సంసారపక్షముగ నుండును. 'కోటు' అనుకథలో గంగాధరంగారి కోటు అని వ్రాయుచు, మధ్యస్థల కోటుచీకట్లో కలిసిపోయి కనబడనప్పుడు వెంకయ్యగారికి భయంవేసింది అనిరి. గంగాధరంగారి పేరు గ్రంథకర్త గారు రచించిపోయి యుండురు. తొడుగు కొన్న పల్లకోటు అంకకారంలో కలిసిపోయి కనబడుట లేదట. దానిలోనుండిన వాచీగిలును మాత్రం మెరుస్తున్నదట. కనబడనన్నందున కోటుందాలేదాయని సందేహం, భయంవేసిందట. జేబులోనున్న అగ్గిపెట్టె తీసి వెలిగించి చూచుకొనేసరికి కోటు కనిపించిందట. ఇందున్న చమత్కృతి యేమో రచయితకే తెలియును!

'ప్రకృతిలో' సౌందర్యము గల ఏవస్తువు నైనా సౌందర్యముకొరకే ప్రేమింపవచ్చును. స్వేచ్ఛగా ప్రేమిపురుషులు వివక్షలేక యొకరి నొకరు ప్రేమించుకొనవచ్చునన్న యసందర్భపు భావమును తెగనేయనట్లు 'ప్రాదాచీర' అనుకథ యున్నది.

'ఎందుకు' అను కథలో హేమచంద్రుడు గోపాలంభార్య సౌందర్యమును చూచి తనివీటిక మైమరచి యామెను చెప్పవచ్చుక చూచుచున్నప్పుడు గోపాలం తన భార్యతో 'ఈయన నిన్ను ఎంతసేపుమాస్తాఉంటాడో' అంతవరకు నీవక్కడేఉండు' అనిచెప్పడం సాధారణంగా ప్రపంచములో అసంభవమైనను హేమచంద్రునికి వుంచి బుద్ధి చెప్పుమాట లగును!

భావప్రసంగము (సృజనమఖండము)

క్రాసునైజా ౪౦ పుటలు. వెల ౫ అణాలు. కర్త: వరహగిరి వెంకటభగీరథిగారు.

గ్రంథకర్త గారికి 'ఉద్బంధుడవు' నొకకవచం క్త స్వప్నములో ననేకపర్యాయములు అనివార్యముగా సాక్షాత్కరించి, తనకు నచ్చిన నైలిలో హాస్యరస ప్రధానముగను, భావపూరితముగను, రసగ్రహణ భావ ప్రధాన నవీన మహానీయ రంజకముగను ఉపన్యసించి యుండెనట. అందు కొన్ని యుపన్యాసముల వీరాతని కైలినే శక్తివంతులలేకుండా ననుకరించి విరమించిరట. ఇందు ధ్వనిగత నిందలు లేకపోలేదు. అటనట నవ్వరాక పోదు. కాని రచనావిధాన మున్నతపద్ధతిలేదు. నలుగురి మిత్రులను ఈ రచయిత తనహాస్యముచే రంజింపవచ్చును గాని, నలుగురి విద్యాధికులనడుమ నీపుస్తకము రాజింపదు. అతిభావనామయ మాటలచే నవ్వుపుట్టింపగల్గునుగాని మితభాషణముతో భావగాంభీర్యముచే ధ్వనిగతనిందయు, హాస్యపటిమయు వెదజల్ల జాలరు. కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్య శాస్త్రిగారు తమ యభిప్రాయ మిచ్చుచు, 'భాషాభిమానులెవరును దీనిని చదివి తీరవలెను. చదివితీరవలె నననేల, ఒక్కసారి చదిచూచిన చదివి తీరుదురనవలె!' అని వుడివిరి. ఇది తగని పొగడ్తగా గాన్పించుచున్నది.

ఇది వలయువా రీక్రింది చిరునామాకు వ్రాయదగదు. వరహగిరి బాలాత్రిపుర సుందరాపు, జగ్గంపేట, పెద్దాపురం తాలూకా, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

భజనకీర్తనలు

౬౩ పుటలు. అందు భజనకీర్తనలు ౪౨ పుటలు. భక్తాంజలి పద్యమాళిక. శ్రీమతి ఆచంట సత్యవతిదేవి గారు రచించినది. ప్రకాశకులు: యమ్. శేషచలం అండ్ కంపెనీ, మచిలీపట్నము. వెల ౪ అణాలు.

దీనికి మున్నడి వ్రాసిన శ్రీ గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు ఈగ్రంథమునుగూర్చి యిట్లు వుడివిరి:

"చైవభక్తి, ఈశ్వరధ్యానము, సచ్చింతన, పుణ్య పరాయణత్వము ఇవి ప్రతి కీర్తనయందును తొలుకాడుచున్నవి. కీర్తన లన్నియును మారుమూల ఘణితిలను గాక ఆంధ్రలోకమున కెల్ల సుపరిచితములైయున్న నాటకపు మట్టులు, త్యాగయ్యకీర్తనలు, వెంకటేశ్వర స్తుతులు మొదలగు వరసలలో నున్నవి. ఈ పాటలను ఉత్సాహముతో పాడువారికి, మన హిందూ పురాణములలో వర్ణింపబడిన లక్షణములతో, ప్రభావములతో, వేళ్ల

లతో ఈశ్వరుడు సగుణుడై వెలసియున్నట్లు గుఱించును. శనివారముల భజనలలోను, ఆడుపిల్లల నోములలోను, ముసలివాళ్ల ధ్యానములలోను ఇవి సత్వరముగా వ్యాపించగలవని నమ్ముచున్నాను."

కావ్యసంగ్రహము (మొదటిభాగము)

క్రాసు ౭౯ పుటలు. వెల ౬ అణాలు.

కావ్యసంగ్రహము (రెండవ భాగము)

౧౧౧ పుటలు. వెల ౮ అణాలు.

ఈరెండిటికిని కర్త: అశ్వమేధు రామారావు పంతులుగారు. తెలుగు లెక్కరారు, మహారాజావారి కాలేజి, విజయనగరం. ఇందు జక్కన, పోతన, శ్రీనాధుడు, భూర్జుటి, చిన్నయనూరి మున్నగు రచయితల గ్రంథముల నుండి పద్యగద్యభాగముల నేర్చి రెండుసంపుటములుగా ప్రకటించిరి. ఇందు మంచిమంచి పట్టున్నవి. ఆయా కవుల జీవిత సంగ్రహముల గూడ శ్రీ పంతులుగారు తొలుతను జేర్చినారు.

రాటము - మగము

Hand Spinning & Hand Weaving

క్రాసునైజా ౨౬౦ పుటలు. వెల రు. ౧.

గ్రంథకర్తలు: యస్. వి. పంతాంజేకరు, యస్. యశ్. వరదాచారిగార్లు (ఆంగ్లము); తెనుగు అనువాదము: ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు; ప్రకాశకులు: కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావుగారు, ఆంధ్రప్రతికా ముద్రాలయము, మద్రాసు.

శ్రీయుత రేనా శంకరజగీనను మహతాగారు "రాటము-మగము" వ్యాసమున కేర్పాటుచేసిన ౧౦౦౦ రూపాయల బహుమానమును ఈ గ్రంథకర్తలు వడసిరి. ఆయుతమవ్యాసమే ఇట్లుగ్రంథరూపముదాల్చినది. ప్రకాశకులు పీఠికలోనుడివినట్లు 'గాంధీమహాత్ముడు నికంతరము బోధించుచున్న ఖడ్గరు-రాటము సందేశము నీ గ్రంథము ప్రత్యక్షప్రమాణములతో రూపుచేయుచున్నది.' ఈవిషయమై సమగ్రమగు జ్ఞానమును గలుగజేయు గ్రంథము నేట్రాకటి యంతవఱకు లేదని చెప్పవచ్చును. అనువాదము లేటమాటలతో నెల్ల రకు బోధపడునీతి నున్నది. ప్రతి విడదీయుట, ఏకుట, సన్ననూలు వడుకుట మున్నగు పనులు తెలియజేయు కొన్ని ఛాయాచిత్రములు ఇందున్నవి.

మాతృస్తవతారావళి

జీవన్ముక్త విచారణమును సూక్ష్మనూచి వివరణ సహితము. క్రాసునైజా ౯౫ పుటలు. వెల రు. ౨-౨-౦. సంపాదకులు, ప్రకాశకులు: కొరల్ల బసవలింగము గారు, డి. పి. సి., ఎమ్. యస్. యమ్. ఆర్., వరసవాకం, చెన్నపట్టణము. గ్రంథకర్త పేరు తెలియదు. పైగ, ఈ గ్రంథమున కెవ్వరుకర్తలు మున్నగువిషయములతో నిమిత్తము లేకుండా నిందలివిషయంబు లెంతవఱకు నాదరణీయంబు లనునవి తెలిసికొని వానిఁబట్టి యిందలి రసంబులు చూడలాడవలయునని సంపాదకులు విన్నవించుచున్నారు. పద్యములు సులభముగ బోధపడుచునే యున్నవి; వివరము, విస్తృతముగ వివరణమెంతయో యున్నది. ఈ చిన్నిపాత్రమునకు రు. ౨-౨౦ వెలయుంచుటకు ఇం దే మంత యలొకకజ్జానము వెలయుచున్నదో తెలియకున్నది.

భక్తలోల శతకము

౧౦౮ గీతపద్యములు. వెల తెలియదు. కర్త: బొడ్డు బాపిరాజుగారు, ఆదివారపు పేట, ఏలూరు.

గీతాతరంగిణి

క్రాసునైజా ౧౬ పుటలు. వెల ౨ అణాలు. వడ్డాది తిమ్మరాజుకవి ప్రణీతము. ప్రకాశకులు: వడ్డాది భీమశంకరదాసుగారు, ఖాళింకోట, విశాఖపట్నము.

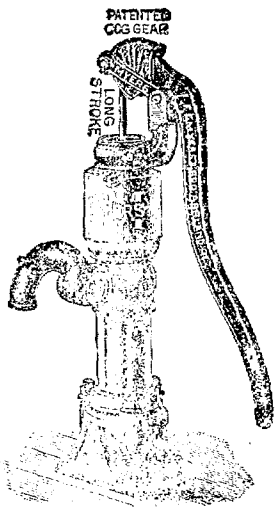
ఇందు భక్తిప్రధానములగు కొన్ని పాటలను, పదములును గలవు.

జన్మశాసనము (సంతాన నిరోధము)

గ్రంథకర్త: డాక్టరు నృపేంద్రమూరవసు; అనువాదకులు: యలమంచి శ్రీరాములుగారు, అంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా. పీఠికాకారులు: గో. జస్టిస్ వేపా రామేశం పంతులుగారు, మద్రాసు హైకోర్టుజడ్జి. క్రాసునైజా ౩౫౨ పుటలున్నవి. వెల రు. ౨.

అర్చనాయనశాల, ముక్కాళ, కృష్ణా,

ముఖ్య గమనింపు

గౌ. మిస్టర్. జస్టిస్. వి. రామేశం పంతులు,
బియే. బి. యల్. మద్రాసు హైకోర్టు జడ్జిగారు
11-4-1928 తేదిన నిటుల వ్రాసిరి:-

మద్రాసులో నీటి వరుంబడి తగ్గినప్పుడు,
కొలాయి నీటిని నియమిత పరిమాణము కంటే
నేను తక్కువగా వాడుచున్నప్పటికి, కొలాయి

నీటి నువయోగించుట తగ్గింపవలెననెడి ఉద్దేశముతో ట్యూబ్
భావిని త్రవ్వించి లిమాయి బ్రదర్స్ వారి మెయర్స్ పంపును
విర్పాటు చేయించితిని. గత 2 మాసములనుండి సంతృప్తికరముగా
పని యొనర్చుచున్నది. ఎంత చిన్న భావినైనను త్రవ్వించుటకగు
ఖరీదుకంటే, గొట్టం భావిని త్రవ్వించి మెయర్స్ పంపు నేర్పరుచు
కగు ఖర్చు చాల తక్కువగును.

మీరు చేయవలసిన దెద్దియన మాకు కబురంపించి, మా
మెకానిక్ నకు పూర్తి వివరములు తెలియజేయుడు మేము మే
యర్స్ పంపు నేర్పరచి మీకు ఎడతెగని మంచినీటి సప్లయి
యొనర్చి మిమ్ములను తృప్తిపరచగలము.

ఇండియా సోల్ ఏజెంటు వారివద్దనుండి తెప్పింపుడు.

లిమాయి బ్రదర్స్ లిమిటెడ్

1/173, బ్రాడ్వే, పోస్టుబాక్సు 202 మద్రాసు.

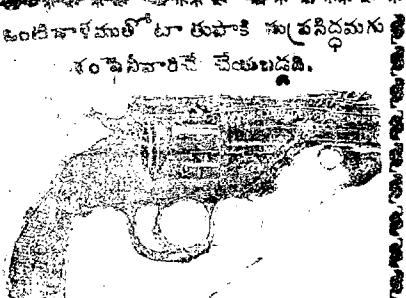
రాయల్ సర్పైజ్ లైట్ బ్యాటరీలు

సోల్ ఇంపోర్టరులు:- సుబ్రహ్మణ్యం అందుకో

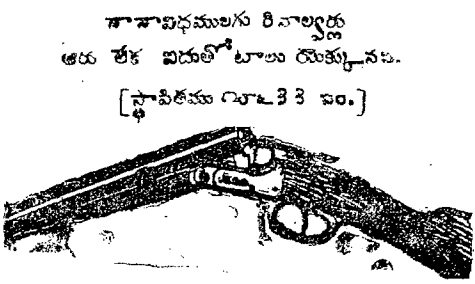
ఎలక్ట్రికల్ ఇంజనీర్లు హౌసువైరింగు కంట్రాక్టర్లు,

103, గిడ్డంగివీధి, జి. టి. మద్రాస్.

4066

ధరలు
సరసము.
క్యాటలాగు
ఉచితము.

పిండినాళముతోటా కుపాకీ కుప్రసిద్ధముగ
సంపాదించిరే చేయబడ్డది.
సాళము 32, 38, 44 అంగుళములలో తొరకును. చిన్నవి కేబుల్ పెట్టుకోగలిగినవికూడ వొరకును. (8062)
యం. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

బాలురకు శరీరదండన చువసరమా?

[కొడలి లక్ష్మీనారాయణగారు]

ప్రాచీన కాలముందు మన పాఠశాలలలో బాలరక్షక
బల విధములైన శరీరదండనల విధించిడివాడు, ఏ పాప
మొఱంగుని చసకూనను పాఠశాలయందు మృగములవలె హింసించేడివారు. ఆకాలముందు నలువందైదు విధములైన దండనము
లావరణమునందుండెనని, ప్రాచీనవిద్యావిధానమును జదివిన
వారి కందరికిని కలుతెల్లమే. అది యన్నియుల సర్వమానకాల
ముందలి శిక్షాస్ఫూర్తివోలే, యమాయకులగు పసికూనలకు
శిక్షాస్ఫూర్తిగా వ్రాసియుంచిన కాబోలు!

నదులు బెత్తములతో బాదుట, ముండ్లపై నెక్కిం
చుట, తూలము వేయుట, దూలమునందు యురివలె క్రేలాడం
దీయుట, చెవులబట్టి సాగండియుట మొదలుగాగల రాక్షస
కృత్యములన్నియుఁ బసికూనలశిక్షాస్ఫూర్తియందుండటం మొంత
యే హాస్యాస్పదము. ఏ విద్యావేత్తగాని, ఏ శిశుస్వభావ
శాస్త్రజ్ఞుడుగాని పై విషయములను మానుషకృత్యములుగా
నంగీకరింపజాలడు. శిక్షలన్నియు నొక్క మనదేశమునం
దునే ప్రబలియుండలేదు; వాగరికకేంద్రమైన దేశములని పిలు
వబడు ఆమెకా, యింగ్లాండు మున్నగు పశ్చిమదేశములందు
ను ప్రబలి గాండెనట్లును, యిటీవలనే మా నియండినట్లును మన
కాధారమును ప్రమాదముగా గప్పట్లుచున్నవి. పూర్వకాలము
నందలి విద్యావిధానములోని గొప్పలోప మిడియే.

భారత వర్ష మానందలి గురుకులవాసమును, జైలుక్రిందఁ
జరిపుకొనుట, నిత్యమును స్నానంధ్యము, సప్తలిత బ్రహ్మ
చర్యము మున్నుగాగల షనోహరినయములుగల, మన ప్రా
చీన విద్యావీక్షణములవలనూ, నిద్రవినారి కాండము గలగక
పోదు. వాళ్ళాత్ములు సైకిము తపాగ్రంథములయందు పై విష
యములను మాపుటగా వర్ణించియున్నార. అట్టి భారతభూమి
నేడు విద్యావిధానమునందు మిగతయన్ని దేశములకంటెను వెను
కబడియున్నది. నలందా, తత్తళిలా, యమరావతి మున్నగు
విద్యావీక్షణములంటి సర్వకళాశాల లిప్పుడెందును లేవు.

మనమిప్పుడు మనపాఠశాలలందు ముఖ్యముగా సరించు
కొఁవలసిన విషయము "శరీరదండన". పూర్వకాలముందు
జనులు నువ ధాన్యములు బాలరక్షక జనువురామి కారణము
శరీరమునకు దహ్య మావించియుండుట యనియు, దానిని పా
ఠదోషులు కుపాధ్యాయులు, బాలరక్షకు బాగుగా శరీరమర్దన
మును జేయవలయుననియు నమ్ముచుండువాడు. ఆ శిష్టాధిను
యన్ని దేశములందును ప్రబలియుండెను. తిప్పుజేసింపుడునా, జదు
వనపుడును గాక, రానరా నుపాధ్యాయులు నిష్కారణముగా
గూడ బాలురను గొప్ప బాంధించిరనుట కేక్రింద వాక్యములే
నిదర్శనము. ఇంగ్లండులోఁ గూడ రను పండితుడు బాలర
క్షుపాధ్యాయులు, వారు చెయుకొంటెనెనుమనక గాక, వారిని
రూఢిగాఁ గొట్టినలెనుననియుచును తెల్పుకొని బాదుచుండెడి
వారని చెప్పియున్నాడు. The boys were flogged
not for mischief, but upon the abstract theory
that they ought to be flogged. ఇది మఱిత హాస్యా
స్పదమైన విషయము.

నవీన శాస్త్రజ్ఞులు పరిశోధనలు పల్కి మనమునకును, దే
హమునకును సంబంధముగలదని నిరూపించియున్నారు. అందు
చేత నమెరికా, జర్మనీ, యింగ్లండు మున్నగు దేశములందలి
పాఠశాలలలో బాలరక్షకు శరీరదండనము విధించుట గ్రహ్యకము
ముగా మానివె చినారు. ఇప్పుడు శరీరదండన మా పాఠశాలలందు
సంపూర్ణముగా దోలగింపబడినది. ఉపాధ్యాయుని హస్తాలం
కార మని పిలువబడు బెత్తము పాఠశాలనుండి తీసివేయబడి
నది.

పూటాక్కు అన్నపై లాకి మున్నగు మహాపండితు
లెల్లరును శరీరదండనము దుష్కృత్యమనిరి. కామనియన్ ఆను
శిశుత్వకృతే త్ర యిది నిరుపయోగమనెను. ఇంక ననేకు చిట్టలునే
ప్రచారమునెయుటచే బాళ్ళాత్మదేశములం దిది రూపుమాసినది.

ఇది మనదేశమునం దింకను దోలగింపబడియుండలేదు.
పాళ్ళాత్మదేశమునందువలె నీ పద్ధతి మన కిప్పుడే యావరణ
యోగ్యము గాక పోయినను, యిది కొన్ని దినముల కైనను
సాధ్యముగాకపోదని మా యభిప్రాయము. శరీరదండనము లే
గూనలకు విధించిన కొలఁదిన, వారికుపాధ్యాయులపైఁగినకయు,
నయిష్టమును గల్గుచున్నవి; బాలరక్షకు భయము గల్గుచున్నది;
బాలురు పిటికితనముచే దమకుగల సందేహముల నుపాధ్యాయుల
ముందు విశేషకరింపజాలకున్నారు. కాన యిట్టియనర్థదాయకం
బగు శరీరదండనమునువదిలి, శిశుస్వభావశాస్త్రజ్ఞుల త్రమాత్త
మంలైన పద్ధతులఁ గనుఁగొనియున్నాడు.

బాలరక్షకబోగ డ్దుయిన న యిట్లుము మొందు. లాకి యను
విద్యాంసుడు చెప్పినట్లుగా, "బాలరక్షకు బోగడినను, గౌర
వించినను, వా రెతయో సంతోషమును బొందెదరు. అందుచేత

నల్లపము గల్గి బాట రుహాధ్యాయుడు చెప్పిన పనులన్నియుఁ జేయుచుండును. అంతయు కాని శరీరదండనము నిష్ప్రయోజనము; మీరు విక్రియింపబడి నట్లును జేయును. కామినియన్ చెప్పినట్లుగా, బట్టలకాకాళమున నెగురవిధము తెలిసినట్లుగాను, జేపలకు నీట యీతనవచ్చినరీతిగాను, జంతువులకుఁ బరుగువచ్చిన మాదిరిగాను, బాలరకుఁ జదువు రావలయును. అంతయుఁకాని శిక్షలు, దండనములు మున్నగు రాక్షసకృత్యములు నిరర్థకములు.

పిల్లలను శరీరదండనము, శిక్షలవలనఁగాక, ప్రేమచేత ముగ్ధముగా లోఁబఱచుకొనవలగునని, యనుభవముగల యిహ ధ్యాయుల యభిప్రాయము. ప్రేమవలనఁ బాపములుగూడఁ గరగి పోవుచున్నది. మహాత్ములందైన గాంధీమహాత్ముఁడు చెప్పినట్లుగా, "ప్రేమబలముండు భౌతికబలములు లొంగి పోవును. స్వేచ్ఛ మాడ బాఁడు ప్రేమమువలననే బాగుగా వశమగుదురని ప్రాసియున్నాఁడు. బాలురసభలు పెట్టిదండించి, ప్రూరశిక్షలు విధించి విద్యగలపుట మహానీనమున పఠితి. శేటి యను కార్యణ్యదేశపు (Germany). పండితుఁడు, "భయ పెట్టుట నీచతమైన విద్యావిధానమని (Fear is the worst means of education) నుడివియున్నాఁడు కాన శరీరదండనము, బాలరకుఁ గ్రూరశిక్షలు విధించుట, మున్నగుపద్ధతులు మనపాఠశాలలందుగూడ క్రవక్రమముగా మానివేయవలయును. ఎంతూర్థముగా మానివేయుట యొకనాటిపనికాదు. అట్లు చేయుట రుస్సాన్యము. దినసాధకమువలన నందఱు ప్రయత్నము జేసిన చో నది యల్పకాలములోనే సాధ్యమవును.

కొందఱు పండితులు బెత్తమును పంపూర్ణముగా నిషేధించి, ప్రేమచేతనే వారిని లోఁబఱచుకొన వలసి యన్నను, బోర్డుకున్ డా|| ఫీవ్ మున్నగు కొందఱు శరీరదండనమును గొన్నిచోట్ల విధించుట కంగీకరించిరి. 'పెర్సార్డు' వాల్ లెక్ మున్నగువారు చెప్పినట్లుగా, విద్యయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము నీతికొరకని కదా! అట్టి నీతికి భిన్నముగా వర్తించుచు శరీరదండనము విధించవలసి డా|| ఫీవ్ గారి యుద్దేశ్యము. బోర్డుకున్ శరీరదండన మెప్పుడునుగాక, యెప్పుడోయొక పర్యాయము మాత్రము విధించవలసియు, ఎప్పుడైనను మిగుల బాగరూకతతో యోచనచేసి విధించవలయుననిగాని, తొందర పడరాదనియుఁ జెప్పియున్నాడు.

పైఁ జెప్పినవన్నియు నిరాధారమైన వాక్యములు గావు. ప్రమాదపరితమైన జీవవాక్యములు చెప్పినవారు, నావరించిన వారు, ప్రయోగములుచేసి చూచి, మనకు బోధించిన మహాపండితులును, శాస్త్రజ్ఞులును కాన యిట్టివారి వాక్యములు పొల్లు. "ప్రేమ మాడ నీపదతి యర్థదాయకముగాఁ గలబడుట లేదా! కాన బాలరకు దండించుట యును నీ ప్రూరపద్ధతి మన పాఠశాలలందుండి కూడ తొలగించ యిత్తించెదరని నమ్ముచున్నాము. శరీరదండన ముపరమలేకయే చిన్న బాలురకు ప్రేమ చేతనే లోఁబరచుకొన వలెను. ప్రేమయను పశీకరణమంతయున కనంతమునటి ప్రభావము గలదు

శూలనొప్పి త్వరలో కుదురును

పసిపిల్లలు మాత్రమేగాక పెద్దవారుకూడ నిరంతరము భోజనానంతరము లేక నీళ్లను త్రాగినపిమ్మట కఠినమైన నొప్పిచే బాధపడుచున్నారు. విక్రియి నుద్రసిద్ధమైనది దీని పైననే, గడచిన అనేకపగవత్సరములనుండి ప్రపంచ మంతటను ప్రజలు ఆధారపడియున్నారు. శూలనొప్పి, అను సాక్షిము, ఉదరమునందు గలుగు తిమ్మిరివాయువ మొదలగునవి త్వరలో నయమగుచున్నవి.

అకస్మాత్తుగా గలుగునట్టి వ్యాధులకు చేబల్లేన్న శూలనొప్పి అతిసారనివారిణిని ఎప్పుడును దగ్గర చేకావలిగా నుండు కొనవలెను. వీలనగా శూలనొప్పి, తిమ్మిరివాయువ, కలరా, అతిసారము మొదలగునవి తఱచుగా ఉన్నట్లుండి అధికముగ మున్నది.

CHAMBERLAIN MEDICINE Co., Des Moines, Iowa U. S. A. 8919 ఇందులో మత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు.

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూచీయిన నివారిణి. కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారిణి

ఆహా!! ఎంతమోసము

శ్రీ గవర్న మెంటువారిచే సహాయము పొందుచున్న (State-aided) మా కేట్టరీలో తయారయినటువంటి సిల్క్ బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమాక్సెట్టులోను 1918 సంవత్సరము నుండి అనగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్నవనే సంగతి అందరకు తెలిసిన విషయమే.

1924 సంవత్సరములో గవర్నమెంటువారి ప్రోత్సాహము వల్ల లండనులో జరిగిన బ్రిటిషు ఎంపైరు ఎగ్జిబిషనుకు మా సిల్క్ బట్టలు పంపించియున్నాము. సదరు బట్టలుకులండనునుండి మాకు ఒక మెడలున్న ఒక పర్తి ఫీకటున్న బహుమతి యిచ్చి యున్నారు. ఇందువల్ల మాబట్టలయొక్క వాణ్యమాన్నా అం దమున్నా మిశ్రే యూహించవలెను.

యిటీవల కొందరు ప్రజలను మోసపుచ్చే కలంపుతో వాణ్యముకానిబట్టలు తగూరుచేసి మాబట్టలే అని నమ్మించి మోసపుచ్చుచున్నారు.

మాతొలకు ప్రతిబట్టయందును మాకేరువుండును. మా కేరుతో వున్న బట్టమాత్రమే మాబట్ట అని నమ్మవలెను. కావల సినయెడల స్వాంతులను పంపిస్తూ ధరలు తెలియవర్చగలము.

మువ్వన సోమరాజు అండ్ ఏర్ట్రాజు,

శ్రీ లక్ష్మీ సిల్క్ మేన్యూఫ్యాక్చరీంగువర్క్సు, ప్రొప్రయెటర్లు, పెద్దాపురము కృత్తిగాప్ అడ్డను "సిల్క్ గుడ్సు" 3358

శ్రీకృష్ణావతార తత్త్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతవారి లంకాములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి వరుసగా ముద్ర ప్రిని విచనరూపమున వ్రాయఁబడును. పంకాయములు తొలగు నట్లు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. స్త్రోత్రము లక్ష్మీ ముద్రపబడును. 850 పుటలకుఁ దక్కువ గాకుండఁ జక్కని లెండుచేయించి 8 సెలల కొకతూరి 1-8-0 లకు చందాదాడు లకు పీపీగాఁ బంపబడును. 12-0-0 లు పంపివారు పోషక ముగాఁ బ్రకటింపఁబడుదురు. 1 నుండి 7 వఱకు పంపుటయు సీదముగా నున్నవి. నా1228 2208-

జనమంచి శేషాద్రికర్మ కరదానకండిసులు, మునిసిపల్ హైస్కూలు కడక.

కామామృతము

కా మా మృ త ము 1676

ఈయావధము రాత్రిపూట ఒక్కమాత్ర పుచ్చు కొనిన ఎంత నిస్వారమైన శుక్లమైనను వెంటనే పంసారకా శ్రియము నీయగలదు. 5 దినములలో మూత్రములో గలసిగాని, ముందువెనుకలగాని, నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్లమును దృఢ ముగా నిలిపివేయును. మధ్యన పుంసనులు, నరములబలము తగ్గినవారు ఈమందునే పైకి పూతగాగూడ నుపయోగించిన విక్రియి కేక్తింతులు కాగలరు. మీయు త్వరములు రహస్య ముగా భీద్రము చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు అనంత ములుగాగలవు. 20 మాత్రలసీసా రు 2-0-0 ఆద్రను— అమ్మతాత్రము. నెం 1. ఏలూరు ప. గోదావరిజిల్లా

డివిలెదీమాపద్ధతి

ప్రమియం కట్టనక్కరలేదు

అక్షయ్యరస్ హంకి

వినన్

అక్షయ్యరస్ హంకి

ఏజంట్ల వివరమునకు తెలుసుకొన వలెను

నెల 1-కి రు 40 వరకు మిద ఏజంట్లు కావలెను. ఆర్గనైజింగు సూపరెంటెన్ డెంట్లు యన్. ఆర్. ప. గుప్తగారు, కావలి లేక చావలి శేషయ్యగారు, కన్నా, విజయనగరం.

చెన్న పురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ జూలై 20-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు			
బియ్యముబస్తాలు			
కునుమ తెనాలి	,, వ 42 కలవి రు	12 12 0	18 0 0
నెల్లూరివి	,, డిల్	18 8 0	14 0 0
ధిల్లి	,, డిల్	15 8 0	17 8 0
రాగులు	త. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0	12 0 0
శువులు	,,	18 0 0	22 0 0
2. ధాన్యమువస్తులు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	15 0 0	16 0 0
నెనగలు	,, డిల్	12 14 0	18 8 0
పెనజు	,, డిల్	14 0 0	16 8 0
మినుములు	,, డిల్	14 0 0	17 0 0
ఉలవలు	,, ర 195	11 0 0	11 5 0
3. నూనెవస్తువులు			
నవ్వులునూనె కా 1-కి	,,	145 0 0	150 0 0
నెయ్య మ 1-కి	,,	14 0 0	21 0 0
విమక్ శేరునెనగవత్తు కా 1-కి	,,	50 0 0	52 0 0
చీలితోకొట్టిన	,,	48 0 0	46 0 0
శేరునెనగనూనెగానగ కా 1-కి రు	110-0	విమక్ నూనె	108
అముదము కా 1-కి		108 0 0	110 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయవశువు కా 1-కి		112 0 0	115 0 0
కురవశువు	,,	75 0 0	80 0 0
విరవకాయలు(గుంటూరు) కా 1-కి		77 0 0	84 0 0
దనియాలు	,, కా 1-కి	91 0 0	105 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలినుండి మణుగు 1-కి రు		40,45	
కాళవా నీపాయకట్టు	,,		50,55
జెల్లము కా 1-కి	రు	28 0 0	49 0 0
అస్కాచక్కర బస్తా 1-కి	,,	27 6 0	27 8 0
చింతపండు కా 1-కి	,,	28 0 0	60 0 0
5. ఇనుము			
వట్టారకం కా 1-కి	,,	82 0 0	88 0 0
నదరం	,,	29 0 0	31 0 0
రవుండు	,,	27 0 0	88 0 0
6. నూలు			
నెం 20 బెన్ని సేంహం యాటి	రు	7 14 0	
నెం 6 ,, కట్టారి	,,	5 4 0	
నెం 24 ,, లాకి	,,	6 0 0	
నెం 20 1/2 రెట్టెస్ట్రీలు	,,	7 14 0	
నెం 40 జమ్మరు 10 పా	,,	11 14 0	
నెం 44 సాండో	,,	6 0 0	
నెం 40 రాటి	,,	11 0 0	
నెం 4 బెన్ని మసీద	,,	4 8 0	
7. దూది			
పోండావట్టు బాగున 1-కి	రు	482 0 0	
8. లోహములు			
నండి 100 కులం 1-కి	రు	65 10 0	65 0 0
బంగారు కులము 1-కి	,,	21 0 0	21 2 0
సవరన 1-కి		18 8 0	
ఇత్తడి కా 1-కి	,,	280 0 0	284 0
కాగి కా 1-కి	,,	270 0 0	275 0 0
గులు			
శేలు స్వెట్టరులాండు అలిజరండ్ సేంహం			
సీసా 1-డిగ్రీలు 200 కి	రు	58 0 0	
,, నీలిరవ 1 కలి		1 10 6	
,, 14 రతులు		1 10 0	
,, 28 రతులు		1 9 0	
,, 56 రతులు		1 8 6	
,, 1 అందరు		1 8 0	
కెక్కలు పాన్సుస్కార్ లేట్ అనగా (బర్మి రెడ్డు)		8 4 0	
కాంగో 8 రి		1 0 0	
నడ 4 రి		1 2 0	

కమలాలు

మాకు నేరుగా సీమనుంచి వచ్చుచేత బజారులో చిక్కే వెలకంటెను సలీసుగా, మేలురఖాలు, మేము ఇవ్వగలము. మనస్సుకు పట్టని నగలు వాపసు పుచ్చుకొని వైక మిచ్చివేసెదము.

తమకు రఘమువారి కమలాల కమ్మలు, బేసరిలు, పుంగరాలు, ముక్కుగొట్టాలు, గాజులు, అడ్డ గలు, నేలేసులు, కావలసినయెడల మొదలు మాకు వ్రాయుము. అనామత్తుగా కూడా పంపెదము.

ఇండియన్ జ్యూయలరీమార్ట్,

నగర్తపేట, బెంగళూరు సిటీ.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండతగినది!

దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా తోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను

Regd

Trade Mark

తెప్పించి, ఒకదాని వాదిన మీరు విక్రేయి తప్పివేయవలసి మా నిర్ణయించి వ్రాయుము. ప్రతిదినము అనుగ్రహించు నాకు వచ్చుచున్న ప్రశంసాపత్రములే ఇందుకు ప్రజల నిదర్శనము.

ఇది మేలైనకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, అపూర్వమైన పీచుధూళి మొదలగునవి చేర్చి, శాస్త్రాగ్రహణానుసారము చేయబడినది. తంబూలముతో గాని, చిడిగా గాని ఉపయోగించవచ్చును. పంటవిధములు, దస్త్రాలు, కిరీటము, ఆభరణము, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి పిల్లలు నడిపేము, ప్రక్కల తాడు, అగ్నిమాంద్యము, మనబుద్ధి మా లుపిసిన మొదలగువాటికి వ్రాతయధమవలె పనిచేయును. స్త్రీలు పసిపిల్లలను చూపలివాడు మొదలగువారికి అన్యతపదానము. బాలింతలకు ఒక గొప్ప పరప్రసాదము. 250-800 మాత్రలు గల బుడి 1 కి ధర రూ 0-4-0 బాన్సు ఖర్చు ఖర్చు 0-4-0 జి. బాన్సు ఖర్చుతో 6 పహా రూ. 1-8-0, 12 కి రూ. 2-18-0, 25 కి రూ 5-8-0

భివగరత్న శాశ్వత వెంకటాచల పండితులు, పాపైటరు.

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు

శ్రీ పరమహంస సచ్చిదానంద యోగీశ్వరులవారి పర్యటనము

వై యోగీశ్వరులవారు, ఆంధ్రదేశమునందు దేశసంచారముగా మేలలో బయలుదేరినవచ్చి తమచే కవియింపబడిన రెండవసూర్య "జీవ బ్రహ్మైక్య రాజయోగ సారామృతం" గ్రంథముతో నున్న కొన్ని విషయములను ఉపన్యాసము చేయబోవుచున్నారు. అది యెవ్వరియనగా,

శ్రీ పరమహంస సచ్చిదానందయోగీశ్వరులు

స్త్రీపురుషులయొక్క ఆత్మను మాయయనునది యెట్లు గుర్తించునో ఆరహస్యమునుగురించియు, గర్భమునందు పిండ ముద్భవించి తరుపరి, శిశువు జననకాలములో రెండుచేతులను జోడించి తనశరీరముపైనుంచి ఈశ్వరునికి దండముపమర్చించుచు ధరించేయెట్లు రహస్యమును, శిశువుగానుండి పెరిగి మరల ఆశీరమును పడలి యెట్లు వెల్లిపోవుచున్ననో ఆరహస్యమునుగురించియు, శరీరములో దశవాయువులు చేయుచున్న సమయమున, రహస్యమును, మనోబుద్ధి చిత్రావహంకారములు చేయుచున్న పనులయొక్క రహస్యమును, శ్వాసను నీల్మి నిలిపి నడచి మనోవేగమును కూర్చుముగా తేసి ఆయుఃప్రయాణమును అభివృద్ధిచేసుకొను రహస్యమును, శ్రీమన్నారాయణమూర్తి శాభియందుండి బ్రహ్మ సుద్భవించిన రహస్యమును, పరమశివుడు ధనురకము, జింక, కూలము, అగ్ని మొదలగువాటిని చతుర్థ స్థమలయందును బట్టి విరుపర్వములను ఆధరములుగా ధరించి రక్కసుని తనపాదముక్తిందనగగ్రదొక్కిన రహస్యమును, శివుడు మరయొకమారు చిదంబరమును మహా దివ్యత్రైకమునందురలరాజుగా నవతరించి

నర్తనముతేసి యోగక్రమములను బోధించిన రహస్యమును మరియు నింక ననేకరహస్యములను ఆంధ్రదేశములోనున్న అన్నిజిల్లాలు వాటికి సంబంధించిన అన్ని తాలూకాలు, వాటికి సంబంధించిన పెద్దపెద్ద గ్రామములకును వచ్చి ఉపన్యాసము లిచ్చి మరల వైరాఘాదముతో నున్న అన్ని తేనుగుజ్జలకును వెళ్లి, ఉపన్యాసము లిచ్చి నవలనుండి కర్నూలు, బళ్లారి, ఆనంతపురం, కడపజిల్లాలకును వెళ్లి ఉపన్యాసము లివ్వబోవుచున్నారు.

వై కనువరచిన రెండవసూర్య "జీవ బ్రహ్మైక్య రాజయోగ సారామృతము" మొదటినుండి చివరవరకు 1246 పుటలున్న 48 పేజీలుగల గలది. కాకినాడయందు రూ 4-4-0

(ప్ర. నెం. 3767) శ్రీ సచ్చిదానందర్ కంపెనీ, పెరంబూర్ బారక్కు, చెన్నపురి.

ఆంగ్ల భాషా పరిచయము లేనివారలకు బహుశుభముగ నేర్చుకొనుటకు తెలుగు అర్థములతో నుండు

ఆనంద ఆంగ్ల భాషా బోధ

ఆనంద గ్రంథము మిక్కిలి సహకారిగ నుండు

ఇది 700 పేజీలును, చక్కని కాలిగ్రాఫియందును భాషా

అక్షరములను సంబంధించిన 16 అక్షరములను గలిగియున్నది.

దీనియందు ప్రతిపదమునకు తెలుగు ఉచ్చారణ, ఇంగ్లీషు అర్థము, అర్థము చేర్చి నేర్చుకొనువారలకు బహుశుభముగ తెలియదలయును ముద్రించివారము. ఇంగ్లీషు భాషాలో 10 సంవత్సరములు శలకొలదిరూపాయల ఖర్చుచేసి సంపాదించిన భాషామే ఇంటియందు దుండీయే సంపాదించవచ్చును. ఉపాధ్యాయుల నెడక పనిలేదు. గ్రామోద్యోగులు, కరణములు, బోధకులు, పంజాబీలు, బెంగాలీలు, పంజాబీలు, మరల యితర సిద్ధులు, శిశువులును, ఆంగ్ల భాషాపరిచయము లేనివారలకును, నూ అనంద ఆంగ్ల భాషాబోధిని చాల ఉపకారిగ నుండును. ప్రతిపేజీయందును ఇది ముఖ్యవశ్యకము. రూ 2422

ఆనంద బోధిని ఆఫీసు, వ (1421) బోనుబాక్కు నెం 167, మద్రాసు.

మా న స్థానిక సినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెలసులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణముగలవి.

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి పెత్తక్కల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అశ్లేష్టము, అరుచి, అపులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, నిశ్చిగురు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, వ్రేళ్లు, అనులు మొదలగునానియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనేమోచును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (1079)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.